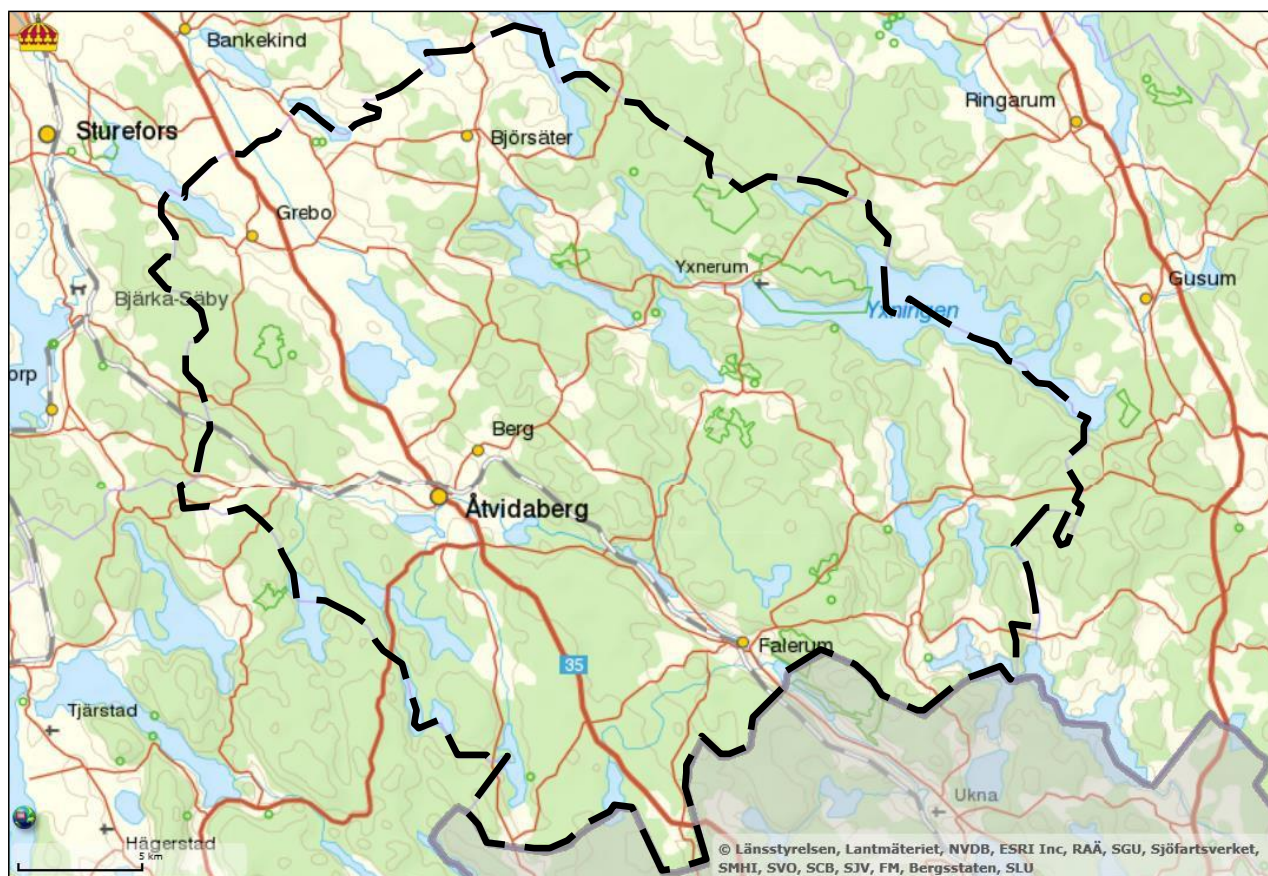

Åtvidabergs kommun Översiktsplan 2018

Planbeskrivning

ANTAGANDEHANDLING
2018-03-28
Del 2

ÅKF: 2018:01
Dnr: ATVKS 2013–00641-212
Antagen: Kommunfullmäktige § 24, 2018-03-28
Laga kraft: 2020-03-11
Dokumentansvarig förvaltning: Samhällsbyggnadsförvaltningen
Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder, utskott och förvaltningar
Dokumentet gäller till och med: Tillsvidare

FÖRORD

Du har just nu framför dig en del av det material som ingår i **Översiktsplan (ÖP) för Åtvidabergs kommun 2018**. Det är en idé över hur framtiden kan utvecklas, bevaras mm ur olika aspekter i kommunen.

Översiktsplanen är ett strategiskt dokument med text och kartor utan juridisk verkan. Planen är en långsiktig plan som behandlar hur den fysiska strukturen, natur och kultur, bostäder, verksamheter, service, kommunikationer, vattenområden mm planeras för framtiden.

Med långsiktighet menas att översiktsplanen ska möta och hantera samhällsutvecklingen över lång tid, flera decennier. Den ska vara ett styrande dokument lokalt, men också säkra viktiga regionala- och riksintressen för att bidra till en hållbar utveckling.

Egentligen är förmågan att förutse utveckling under ett tidsperspektiv på flera decennier en inte helt lätt uppgift, då översiktsplanen i stora delar är beroende av exempelvis samhällsutvecklingen i landet. Ändå finns det ett stort värde att göra strategiska ställningstaganden över framtiden.

Kommunens samlade strategiska ställningstagande i översiktsplanen underlättar bl.a. investeringar i kommunen. Hanteringen av olika delar är av betydelse för exempelvis en hållbar utveckling och god livsmiljö.

Önskemålet i översiktsplanearbetet är även att det ska inspirera till idéer, diskussion, se möjligheter och skapa framtidstro. Dessutom att finna en färdväg för politiker, tjänstemän, kommuninnevånare, näringsliv, organisationer m.fl. att komma fram till ett gemensamt mål, **en positiv utveckling i kommunen på kort och lång sikt**. Översiktsplanen är en viktig del i detta.

Nu är översiktsplanen genomarbetad och färdigställd inför antagande. Vi ser fram emot att fortsätta jobba med nödvändiga fördjupningar och vidare planering i Åtvidabergs kommun.

En central del i arbetet har varit att inspirera till att **vilja vara delaktig** i planeringsprocessen och göra sig hörd! Kommunen har tacksamt tagit emot synpunkter från allmänheten, föreningar, företag och offentliga myndigheter. Alla synpunkter har varit till hjälp och visar att vi är på rätt väg. För det är precis vad kommunen vill vara, på rätt väg i dialog och samverkan i en kommun med framåtanda!

Robert Bredberg
Kommundirektör

Elisabet Edlund
Kommunstyrelsens Ordförande

Innehåll

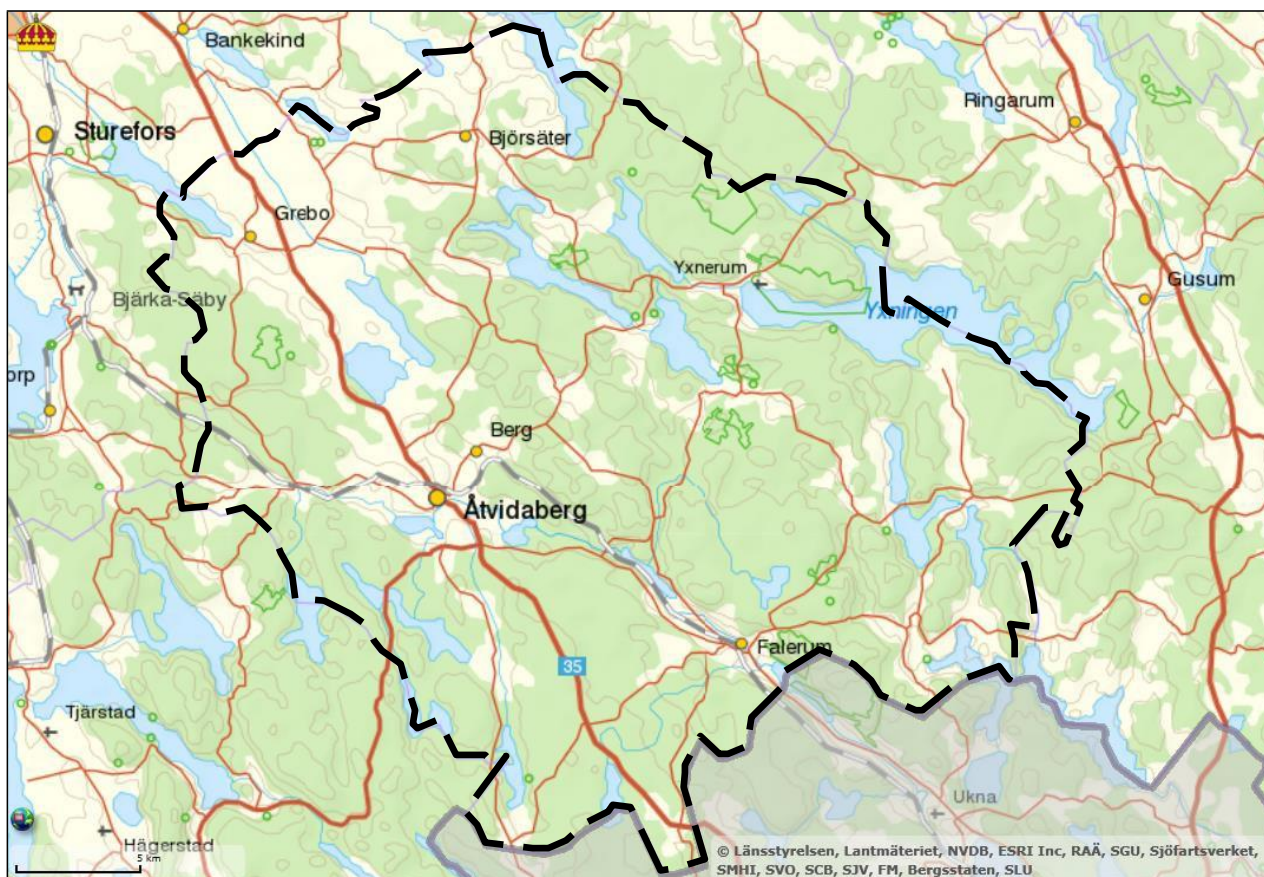
FÖRORD	3
PLANOMRÅDET	6
AVGRÄNSNING AV PLANOMRÅDET	6
KAPITEL 1: INLEDNING	7
LÄSANVISNING.....	7
PRAKTISK ANVÄNDNING AV ÖVERSIKTSPLANEN VID FYSISK FÖRÄNDRING.....	9
BAKGRUND	9
FORMELL HANTERING	10
KAPITEL 2: STRATEGIER	12
VISION.....	14
ÅTVIDABERG – KOMMUNEN MED FRAMÅTANDA	14
REGIONAL UTVECKLING	15
BOSTADSFÖRSÖRJNING	16
BOSTÄDER.....	16
VERKSAMHETER.....	18
JORD- OCH SKOGSBRUKSOMRÅDEN	18
SERVICE.....	20
NATUR	21
KULTUR	22
TURISM, REKREATION OCH FRITID	23
KOMMUNIKATIONER	25
TEKNISK FÖRSÖRJNING	30
KLIMAT.....	39
AVFALL.....	41
IT	42
SOCIALA ASPEKTER	44
KAPITEL 3: TÄTORTER	48
ALLMÄNT	48
ÅTVIDABERG-BERG	49
ÅTVIDABERGS TÄTORT	50
BERG.....	54
GREBO.....	56
BJÖRSÄTER.....	61
FALERUM	64
KAPITEL 4: MINDRE ORTER	67
ALLMÄNT	67
HANNÄS	67
KVARNVIK	69
YXNERUM	71
KAPITEL 5: LIS-OMRÅDEN	73
ALLMÄNT	73
UTPEKADE LIS-OMRÅDEN	73
ÖNN (LIS-OMRÅDE).....	75
FÅFALLASJÖN (LIS-OMRÅDE)	77
ANTVARDEN (LIS-OMRÅDE).....	79
FALLSJÖN (LIS-OMRÅDE).....	81
VIN (LIS-OMRÅDE).....	83
RISTEN - MISSMYRA (LIS-OMRÅDE).....	85

RISTEN – LAKVIK (LIS-OMRÅDE).....	87
KAPITEL 6: SAMLAD BEDÖMNING	89
MILJÖMÅLSUPPFYLLELSE	89
MILJÖKVALITETSNORMER.....	93
SÄKERSTÄLLANDE AV RIKSINTRESSEN.....	93
MELLANKOMMUNALA FRÅGOR	97
RISKFRÅGOR – HÄLSA OCH SÄKERHET	97
GENOMFÖRANDE	99
BEHOV AV FÖRDJUPNINGAR	99
BESLUT	101

PLANOMRÅDET

AVGRÄNSNING AV PLANOMRÅDET

Den geografiska avgränsningen för översiktsplan för Åtvidabergs kommun är hela kommunen enligt nedanstående kartbild.

Planområdet, tillika kommungränsen. Karta hämtad på <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Ostragotaland/Ostgotakarta>

KAPITEL 1: INLEDNING

LÄSANVISNING

Översiktsplanen har 6 olika handlingar som visar vad som blir kommunfullmäktiges ställningstaganden och vad som är underlag. Därför delas handlingarna upp enligt rutan nedan.

PLANHANDLINGAR

DEL 1: Plankarta

DEL 2: Planbeskrivning

UNDERLAG

DEL 3: Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

DEL 4: Planeringsförutsättningar (PF)

DEL 5: Samrådsredogörelse

DEL 6: Särskilt utlåtande

Tonvikten i den del som benämns del 2 **Planbeskrivning**, läggs på kärnfrågor med beskrivande text och kartor och utesluter för mycket underlagsmaterial som i stället samlats i en särskild del 4, **Planeringsförutsättningar**. Miljöfrågorna finns samlade i del 3, **MKB tillsammans med temakartor**. Temakartorna visar utbyggnadsförslag i förhållande till naturvärden, kulturvärden, geotekniska förhållanden och övriga intressen. Sammantaget finns i del 3 och 4 viktigt material att hämta som är väsentligt för uppbyggnaden av **Planbeskrivningen** och **Plankartan**.

Materialet i denna handling, del 2, utgör beskrivning till Åtvidabergs kommuns utveckling decennier framåt. Dokumentet innehåller text och kartor mm och förklarar varför plankartan, del 1 ser ut som den gör.

Del 2, är uppbyggd med 6 kapitel. Se nedan. Noterbart är här att fyra orter, Åtvidaberg-Berg, Grebo, Björsäter och Falerum har fått en mer fördjupad analys än vad som är vanligt i översiktsplaner.

Skälet till detta är bl.a. att ge ett så bra underlag som möjligt för orterna så att man inte ska behöva göra ytterligare översiktlig planering, exempelvis fördjupade översiktsplaner, för respektive ort då det är både tids- och kostnadskrävande. Avsikten är i stället att nu redovisad översiktsplan ska kunna ge förutsättningar för en snabbare planprocess med detaljplaner i framtiden.

Rutorna nedan visar upplägget i del 2 **Planbeskrivning**.

Kapitel 1

INLEDNING:

Förord, Läsanvisning,
Bakgrund,
Formell hantering

Kapitel 2

STRATEGIER:

Sammanfattning, Vision, Regional utveckling, Bostadsförsörjning,
Bostäder, Verksamheter, Jord- och skogsbruk, Service, Natur, Kultur, Turism-rekreation-
fritid,
Kommunikationer, Teknisk försörjning (Energi, Vindkraft, VA), Klimat, Avfall, IT,
Sociala aspekter
RIKTLINJER

Kapitel 3 TÄTORTER:

Åtvidaberg-Berg, Grebo, Björsäter, Falerum.
Respektive ort: Inledande text, ÖP-karta, Beskrivning
REKOMMENDATIONER respektive ort
Underlag till kap. 3: MKB samt Planeringsförutsättningar

Kapitel 4

MINDRE ORTER:

Hannäs, Kvarnvik, Yxnerum.
Respektive ort: Inledande text, ÖP-karta, Beskrivning,
REKOMMENDATIONER respektive ort
Underlag till kap. 4: MKB samt Planeringsförutsättningar

Kapitel 5

LIS-OMRÅDEN:

Önn, Fåfallasjön, Antvarden, Fallsjön, Vin, Risten-Missmyra, Risten-Lakvik.
Respektive ort: Inledande text, ÖP-karta, Beskrivning,
REKOMMENDATIONER respektive ort
Underlag till kap 5: MKB samt Planeringsförutsättningar

Kapitel 6

SAMLAD BEDÖMNING:

Miljömålsuppfyllelse
Miljökvalitetsnormer Säkerställande av riksintressen
Mellankommunala frågor
Riskfrågor, hälsa och säkerhet
Genomförande/ Behov av fördjupningar

BESLUT – STÄLLNINGSTAGANDE

PRAKTISK ANVÄNDNING AV ÖVERSIKTSPLANEN VID FYSISK FÖRÄNDRING

1. Lokalisering av plats på Plankartan, del 1
2. Läs om aktuellt område i Planbeskrivning, del 2
3. Läs om aktuellt område i Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), del 3.
4. Läs om aktuellt område i Planeringsförutsättningar, del 4.
5. Studera Temakarta för aktuellt område.
6. Ställningstagande utifrån punkt 1-5: Utredning, bygglov eller detaljplaneläggning.

BAKGRUND

Översiktsplaneringen styrs i huvudsak av Plan- och bygglagen samt Miljöbalken, och väger tungt vid framtida beslut, genom sin förankring i planeringsprocessen.

I översiktsplanen (ÖP) redovisas grunddragen i den avsedda mark- och vattenanvändningen, hur den byggda samt övriga miljön kan användas, utvecklas eller bevaras, vilken hänsyn som ska tas till allmänna intressen och hur man tänker tillgodose riksintressen och miljö kvalitetsnormer.

ÖP visar även hur kommunen tänker ta hänsyn till nationella och regionala mål av betydelse för en hållbar utveckling.

ÖP pekar ut områden i strandnära lägen som kommunen anser är lämpliga för landsbygdsutveckling, ”LIS-områden”, där upphävande av strandskyddet bör kunna tillämpas.

I översiktsplanen visas bl.a. förhållandet mellan bevarande- och exploateringsintressen. Vad som kan exploateras och vad som bevaras.

Kommunfullmäktige ska minst en gång under varje mandatperiod ta ställning till om planen behöver göras om, helt eller delvis.

En översiktsplan är inte juridiskt bindande men är ett viktigt beslutsunderlag genom att den upprättas i en demokratisk process som garanterar samråd och insyn för alla berörda (medborgare, politiker, tjänstemän, myndigheter mm), med omfattande samråd och politiska beslut.

Översiktsplanen är vägledande och visar vägen för fördjupade utredningar, detaljplaner och områdesbestämmelser samt vid byggnadslovprövningar.

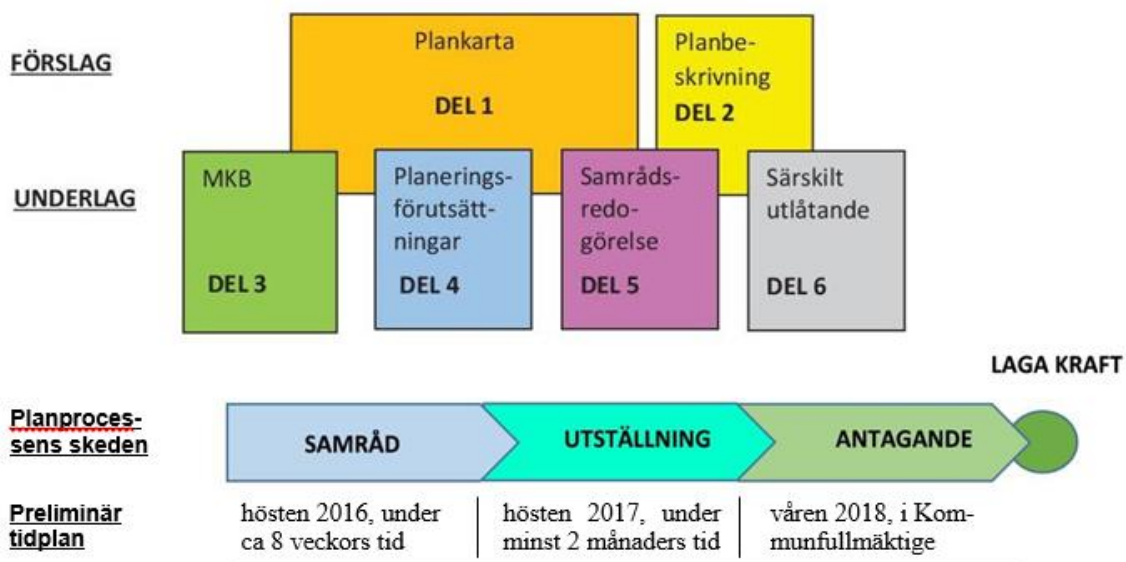
Med en aktuell översiktsplan kan planprocessen förkortas genom att t.ex. enkelt detaljplaneförfarande (numera standardförfarande) kan tillämpas, fördjupade översiktsplaner och planprogram kan uteslutas och kommande detaljplaner kan som regel antas av politisk nämnd i stället för kommunfullmäktige.

Efter att föregående översiktsplan beslutades 2001, har olika utredningar utförts, men ej beslutats, i kommunen. Här kan nämnas fördjupad översiktsplan för Åtvidabergs tätort, VA-plan, LIS-plan, vindkraftsplan, naturinventeringar, IT-frågor osv. Dessa utredningar, tillsammans med statliga direktiv och underlag, har sammantaget gett en plattform för uppbyggnaden av Översiktsplan för Åtvidabergs kommun.

Översiktsplanen är vägledande i flera decennier. Översiktlig planering handlar i sak inte om att lägga fast de kommande 10-15 årens utveckling, för att efter antagandet sätta spaden i jorden och förverkliga planen under en tidsperiod, vilket många visat sig uppfatta det, vid angivande av tidsperiod. Istället handlar det till stor del om att skapa beredskap och strategier i decennier, vilket är en mer relevant beskrivning än angivande av specifikt ”slutår” för planen. Därav att inget specifikt årtal anges i framtiden.

Översiktsplanen ska vara ett kommunalpolitiskt program för hur mark- och vattenområden kan nyttjas i framtiden. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men utgör en strategi för hur planområdet kan utvecklas. Tidsperspektivet för planen är flera decennier.

FORMELL HANTERING

Planprocessen för en översiktsplan regleras i plan- och bygglagen (PBL) och delas in i tre skeden; *samrådsskede, utställningsskede* samt *antagandeskede*.

Allmänt samrådsmöte och samrådsutställning anordnas under *samrådsskedet*. Tiden för detta annonseras i lokalpressen, kommunens hemsida mm. Syftet är att nå ut till allmänheten med planeringsidén.

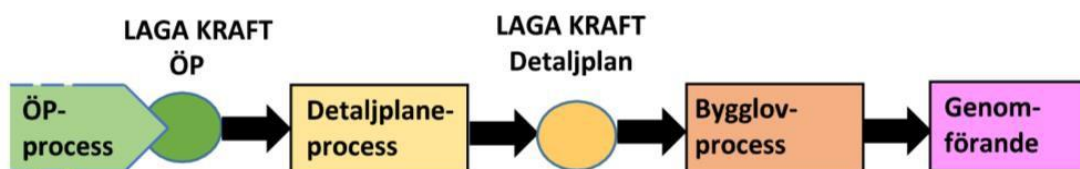
Kommunen hade under en längre tid anordnat möten med befolkningen i olika orter i syfte att få fram synpunkter som underlag för översiktsplanarbetet. Syftet var att förbättra beslutsunderlaget och tidigt ge möjlighet att påverka planens utformning. Resultatet av samrådet, inkomna synpunkter och kommunens ställningstagande över framförda synpunkter, blev redovisat i en samrådsredogörelse, del 5.

Det bearbetade planförslaget blev ställt ut i två månader för att lämna ytterligare synpunkter på förslaget. Efter utställningen sammanställde kommunen inkomna synpunkter i ett särskilt utlåtande, del 6.

Alla handlingar, del 1-6, kommer överlämnas till kommunfullmäktige som då beslutar om antagande av översiktsplanen.

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är upprättat med anledning av den nya översiktsplanen.

När översiktsplanen vunnit laga kraft ger planen ett underlag för den fortsatta planeringsprocessen enligt bild nedan.

Tidigare översiktsplan utgår i och med beslut av denna översiktsplan i kommunfullmäktige.

KAPITEL 2: STRATEGIER

Åtvidabergs utvecklingsstrategi kan sammanfattas enligt följande:

Planera för en hållbar samhällsutveckling

Planera för hållbara kommunikationer

Utveckla och förstärka Åtvidaberg-Berg

Utveckla bostadsbebyggelse i Grebo, Björsäter och Falerum

Skapa förutsättningar för utveckling på Landsbygden

Värna om kommunens värdefulla natur- och kulturvärden.

Åtvidabergs utveckling och näringslivets expansion är beroende av en positiv befolkningsutveckling. Kommunen ska vara expansiv och erbjuda ett differentierat näringsliv, som även ger ökad möjlighet för dagens invånare och även för nya att hitta matchande arbete och därmed möjlighet att stanna eller flytta till kommunen.

För att skapa förutsättningar för detta behövs bostäder, arbete, fritidsmöjligheter, utbildning, kommunikationer osv. Uppföljning av exempelvis bostadsutvecklingen och dess behov av en mer blandad typ av bebyggelse och upplåtelseformer ger även en grund för detta.

Turism och fritidssektorn är en alltmer växande del av samhället, vilket även ställer nya krav, samt möjligheter för ett utvecklat Åtvidaberg.

Goda livsmiljöer, trygghet och säkerhet är grundläggande behov som måste tillgodoses i ett samhälle för att skapa utveckling och attraktivitet. Planering och byggande bör ske så att människors hälsa upprätthålls eller förbättras, att växt- och djurlivet kan bibehållas och att risken för olyckor kan minimeras i livsmiljön.

Strategierna och de riktlinjer som översiktsplanen redovisar, ska ses som en ansats för kommunens framtida utveckling. Planen ger en strategisk inriktning som förmodligen har ett mycket långt tidsperspektiv, på flera decennier. Strategin är dock att kommunen visar en tydlig kommunal vilja inom olika områden för framtiden.

I kapitel 2 anges olika ämnesområden där den strategiska inriktningen sammantaget även strävar efter att bidra till en hållbar framtida utveckling i kommunen.

Kommunen styr inte den utvecklingen ensam, utan är helt beroende av olika aktörers vilja och förståelse för en hållbar utveckling. Det är alltifrån den enskilda individen till byggherrar, fastighetsägare, marknadskrafter, statliga instanser, lagstiftning osv.

Hållbar utveckling kan kort beskrivas som en utveckling av tre viktiga komponenter att säkra framtida generationers livsvillkor.

- **Ekologisk hållbarhet**; en god miljö och hälsa,
- **Social hållbarhet**; social välfärd i form av välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter, behov,
- **Ekonomisk hållbarhet**; ekonomisk utveckling och välfärd.

En hållbar utveckling är beroende av varje delområdes gemensamma utveckling. Översiktsplanen är en del i möjligheterna att uppnå en hållbar utveckling som kan sammanfattas enligt nedanstående bild:

Åtvidaberg ska arbeta för ett hållbart samhälle. Ett hållbarhetsprogram har tagits fram i kommunen.

Syftet med hållbarhetsprogrammet är att ge en samlad beskrivning av hur Åtvidabergs kommun som organisation ska bidra till att uppnå de globala, nationella och regionala målen som är kopplade till hållbarhetsfrågor. Programmet redovisar politiska ställningstaganden för kommunens långsiktiga hållbarhetsarbete baserat på lokala behov, förutsättningar och prioriteringar. Tanken med hållbarhetsprogrammet är att koppla ihop övriga dokument i kommunen. Genom det här programmet vill Åtvidabergs kommun ta sitt ansvar och visa hur kommunen kontinuerligt arbetar mot en hållbar utveckling.

Programmet bygger på fem hållbarhetsfaktorer med mål under respektive hållbarhetsfaktor. Dessa fem hållbarhetsfaktorerna är:

- Ett tryggt och robust samhälle
- En hållbar konsumtion och resursanvändning
- En energieffektiv och fossilfri kommun
- En kemikaliesmart kommun
- En kommun som vårdar och utvecklar natur- och kulturvärden

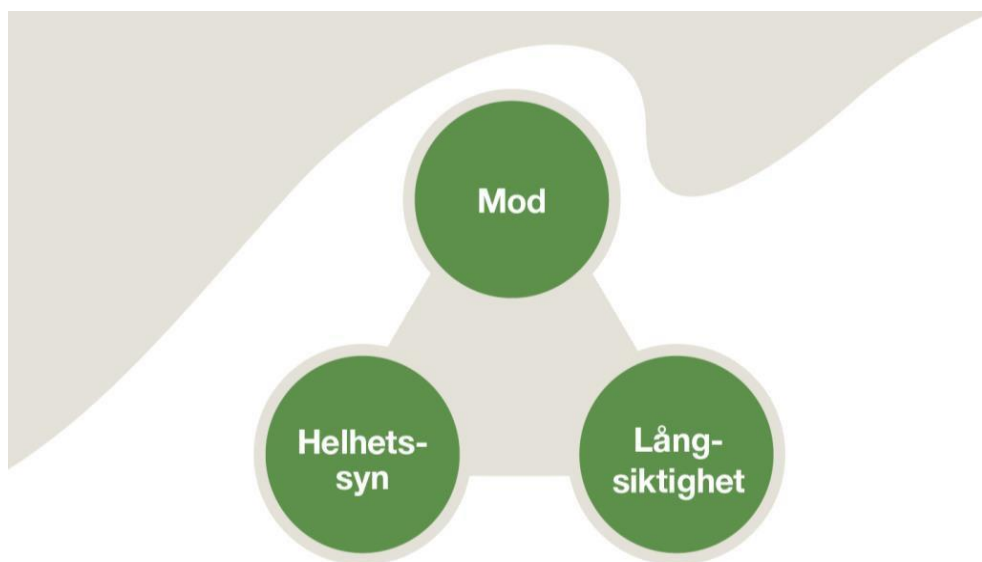
Programmet antogs av kommunfullmäktige 2016-12-14 och kommer sträcka sig mellan 2017-2020. Efter det är tanken att ett nytt program ska tas fram.

Hållbarhetsprogrammet avses att kopplas ihop med övriga dokument i kommunen. Således även med denna översiktsplan.

VISION

Kommunfullmäktige har antagit Åtvidabergs vision 2020. Åtvidaberg ska vara en kommun med framåtanda vilket ska genomsyra kommunens arbete och därmed skapa möjlighet för tillväxt i ekonomi, befolkning och näringsliv.

Syftet med visionen är att ge kommunen en riktning och en identitet inom regionen. Visionen utgör ledstjärnan för kommunens utveckling som organisation och som geografiskt område. Förhållningssättet framåtanda är centralt i visionen för Åtvidaberg.

Åtvidaberg – kommunen med framåtanda

Åtvidaberg har ett lyckat läge mellan kust och storstad, med fin natur, sjöar, bad och ett rikt friluftsliv. Tillsammans med medborgare, föreningar och näringsliv har kommunen arbetat fram en vision med sikte på 2020. Visionen syftar till att utveckla både den geografiska kommunen som en del i regionen och Åtvidabergs kommun som framåtsträvande organisation.

Framåtanda

Förutsättningen för att uppnå visionen är att ha helhetssyn och tänka långsiktigt. För att nå målen måste vi arbeta för ständig förbättring och utveckling. Det är nödvändigt att vara tydlig i kommunikationen, ha mod, sticka ut och prova nya lösningar. I Åtvidabergs kommun sammanfattar vi detta i ordet framåtanda. Framåtanda är ett förhållningssätt som ska genomsyra kommunens arbete och därmed skapa möjlighet för utveckling och tillväxt i ekonomi, befolkning och näringsliv. I arbetet med att ta fram visionen har ett antal framgångsförhållanden identifierats:

Stolthet och gemensamt ansvar

Åtvidabergs kommun, medborgare och företagare är tillsammans delaktiga i samhällsbyggandet. Demokratin i Åtvidabergs kommun ska präglas av öppenhet och bra informationsspridning. I Åtvidaberg ska vi känna och visa stolthet över det vi åstadkommer. Vi ska uppmuntra goda exempel för att inspirera alla att vara goda ambassadörer för Åtvidaberg.

Bra vardagsliv och trygghet

Åtvidaberg ska vara en kommun där invånarna upplever ett intressant och bra vardagsliv. Åtvidaberg är en av Sveriges tryggaste kommuner och ska så förbli. Centralorten Åtvidaberg ska fortsätta att utvecklas till en ort med småstadskaraktär och övriga orter i kommunen ska utvecklas var och en efter sina förutsättningar.

Ekonomi och hållbarhet

Åtvidabergs kommun ska alltid sträva efter en god ekonomi. Kommunen som organisation och serviceleverantör ska våga prova nya vägar där medborgarnas behov sätts i fokus. En förutsättning för ett hållbart samhälle är att alla medborgare tar ett gemensamt långsiktigt ansvar för miljö och klimat. Att bevara det riksintressanta ek-landskapet, med sitt unika djur och växtliv är en viktig del i detta.

Näringsliv

Utveckling av näringslivet är viktigt för alla. Politiker och tjänstemän ska sträva efter en bra dialog och kommunikation med näringsliv och företagare. Kommunen ska tillsammans med näringslivet samverka för fortsatt utveckling av samhället och skapa bra relationer med universitet och högskola. Kommunens kommunikationer och pendlingsmöjligheter inom regionen ska förbättras.

Riktlinjer

- Visionen utgör ledstjärnan för kommunens utveckling som organisation och som geografiskt område. Förhållningssättet framåtanda är centralt i visionen för Åtvidaberg.

REGIONAL UTVECKLING

Åtvidabergs kommun är en del av regionen med närhet till Linköping-Norrköping. All planering bör bidra till en positiv regional utveckling avseende transport, kommunikation, utbildning, boende, företagande, arbete mm. Översiktsplanen skapar möjligheter som kan främja regional utveckling inom bl.a.

- goda livsmiljöer
- trafik
- innovation och förnyelse
- differentierat näringsliv
- mångfald och jämställdhet

Kommunerna konkurrerar om invånare, företagande, turism och arrangemang. Samtidigt är kommunerna beroende av varandra och har behov av utvecklade samarbetsformer inom olika delar av samhällsfunktionerna. Till exempel kommunikationer, teknisk försörjning, miljö mm. Stora möjligheter finns via samverkan mellan Åtvidabergs kommun och grannkommunerna. Detta kan skapa

förutsättningar t.ex. för goda regionala kommunikationer, näringsliv, besöksnäring, teknisk försörjning och arbetspendling.

Riktlinjer

- Kommunen ska vara en aktiv samarbetspartner gentemot grannkommunerna och region Östergötland för att främja en långsiktigt hållbar regional utveckling.

BOSTADSFÖRSÖRJNING

Kommunens ansvar finns reglerad i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar 2000: 1383. Där anges att varje kommun ska planera bostadsförsörjningen så att förutsättningar skapas för att alla i kommunen ska kunna leva i bra bostäder. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod, och ska innehålla:

- Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.
- Kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål.
- Kommunens hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.
- Kommunens riktlinjer ska grundas på en analys av befolkningsfördelning, storlek och sammansättning och dess utveckling.
- Kommunens bedömning över efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

Kommunen har ansvar enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om särskilt stöd och service för vissa funktionsnedsatta (LSS) att tillgodose särskilda bostadsbehov. Förutsättningar för en fungerande bostadsmarknad:

- Kommunens bostadsutveckling
- Bostadsutbud
- Efterfrågan och bostadsbehov (inkluderar bostadsbehovet i särskilda målgrupper).

Riktlinjer för bostadsförsörjning kommer antas inom kort. Riktlinjerna kan då lämpligen hanteras som ett tillägg till nu upprättad översiktsplan.

Riktlinjer

- Riktlinjer för bostadsförsörjning antas och årliga handlingsplaner tas fram.
- Fördjupade studier för bostäder som beskrivs under kapitel 3, 4, och 5.
- Varierande typer av boendeformer utvecklas.

BOSTÄDER

Den övergripande strategin för bostadsutvecklingen är att Åtvidaberg ska vara en attraktiv kommun att leva och bo i genom att bygga attraktivt boende och livsmiljöer för

olika behov i livet, främst i och omkring befintlig bebyggelse. Kommunen vill även stimulera boende på landsbygden och i de mindre orterna.

Planering och byggande inom kommunen bör främst koncentreras till Åtvidaberg-Berg, Grebo, Björsäter och Falerum. Dessutom i utvecklingsområdena Yxnerum, Hannäs och Kvarnvik. Därutöver inom LIS-områden, vilka avser landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Övriga delar av kommunen ska även ges möjlighet till bostadsutveckling utifrån lokala förutsättningar och önskemål för en levande landsbygd.

De prioriterade områdena representerar olika karaktärer för bostadsbebyggelse. Det lantliga boendet, det tätorts- och centrumnära boendet och det vattennära boendet i LIS-områden.

Ny bebyggelse bör ta tillvara och stärka områdets naturliga kvaliteter och identitet. En förtätning eftersträvas av bostäder och verksamheter, framförallt i orterna.

En utbyggnad, i framförallt Åtvidaberg av bostäder, innebär ökat behov av närreklamationsområden. Hallaholm är ett exempel på ett närreklamationsområde som bibehålls.

Inom varje nytt utvecklingsområde bör grundläggande principer tas fram i detaljplanering för ny bebyggelse. Principerna bör behandla exploateringsgrad, grönsläpp, mångfald i boendet, inklusive upplåtelseformer, samt hur ny bebyggelse ska anpassas till terrängförhållanden, miljö, natur, översvämningrisker och andra förutsättningar på platsen. Planeringsförutsättningarna och MKB ger underlag i dessa frågor.

Kommunen bistår med hjälp kring de krav som ställs vid nybyggnation, och att det ska leda till en utveckling och innovation för aktörer som driver utbyggnaden av samhället.

Ny optimerad byggteknik bör beaktas i samverkan mellan aktörerna vid planering och byggande. Vid ny bebyggelse bör energiförbrukningen minimeras. Minimikravet för energieffektivitet vid nybyggnation anges i Boverkets byggregler (BBR). Det finns ett spann mellan BBR-kraven, som högsta tillåtna energianvändning ner till nollförbrukning. Mot bakgrund av detta bör lämplig teknik utredas i ett tidigt skede och tillämpas vid planering av nya områden. Vid planering och byggande bör alltid samnyttjande eftersträvas för att effektivisera drift och underhåll. Det är viktigt att poängtera att kommunen inte kan ställa krav på högre energieffektivitet eller övriga särkrav i byggnader för ett område än vad BBR kräver.

Det behövs en utveckling av bebyggelseområden som föreslagits som en av flera åtgärder att även öka intresset för inflyttning till kommunen samt behålla innevanare.

Samtliga föreslagna utbyggnadsområden som redovisas i översiktsplanen ska ses som potentiella, alternativa, områden för utbyggnadsmöjligheter i större eller mindre omfattning nu och i framtiden.

Under kommande kapitel ”Tätorter” respektive ”Mindre orter” beskrivs ett flertal orter, som bedöms lämpliga för utveckling med bostäder, verksamheter, mm.

Riktlinjer

- Förstärka bebyggelse i kommunens tätorter och mindre orter främst genom förtätning.
- Ny bebyggelse ska i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig infrastruktur, ser- vice och kollektivtrafikstråk.
- Prioritera bostadsbebyggelse som kompletterar befintligt bostadsutbud så att ett varierat och behovsanpassat bostadsbestånd uppnås.
- Eftersträva mångfald i boendet, inklusive olika upplåtelseformer.
- Ta vara på och förstärk de unika kvaliteter som varje ort och plats har.
- Utveckla kommunens demografiska underlag som ett viktigt planeringsinstrument.
- Ny optimerad byggteknik bör beaktas vid planering och byggande.

VERKSAMHETER

Kommunens strategi är att skapa en mer differentierad arbetsmarknad. Därför bör det alltid finnas tillgänglig mark för nya etableringar inom kommunen. Åtvidaberg ska vara en attraktiv kommun såväl för redan etablerade som för nyetablerade företag, samt stötta näringslivets differentierade karaktär.

Kommunen välkomnar nya och utökade verksamheter som vill etablera sig i kommunen. Kommunen eftersträvar att ha en planberedskap genom färdiga detaljplaner som kan erbjudas direkt vid förfrågningar efter mark.

Verksamheter bedöms i huvudsak mest lämpligt att utveckla i och kring de fyra tätorterna Åtvidaberg-Berg, Grebo, Björsäter och Falerum. Kommunens huvudstrategi består av en utveckling av befintliga verksamhetsområden i kombination med nya. På så sätt koncentreras företag och verksamheter till mer samlade områden. Detta ger en bra uppbyggnad av den tekniska och trafikmässiga logistiken utifrån deras särskilda krav som kan uppstå beroende på etableringar. Ur hållbarhetsperspektiv är detta att föredra. Under rubriken ”Tätorter” beskrivs föreslagna områden för verksamheter.

Riktlinjer

- Utveckla i första hand befintliga verksamhetsområden.
- Skapa förutsättningar för utveckling av befintliga företag och nyetableringar.
- Planera för att minimera behovet av lokala transporter.
- Ta vara på exponeringslägen i anslutning till riksväg 35 vid Åtvidabergs infarter.
- Störande verksamhet bör främst etableras kring Örsätters företagspark.
- Vid nyetablering bör hänsyn tas till befintliga verksamheter.
- Motstående intressen mellan boende, verksamheter och natur- och kulturvärden beaktas.

JORD- OCH SKOGSBRUKSOMRÅDEN

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. 3 kap 4 § Miljöbalken anger att:

”Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan

tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.”

Jordbruksmark ingår inte i Riksintresse-begreppet. Det betyder att hushållningen med jordbruksmark ligger inom kommunens ansvar utifrån 3 kap 4§ Miljöbalken.

Landsbygdsutveckling och tätortsutbyggnad på jordbruksmark blir alltid motsägelsefullt utifrån olika anspråk. Föreslagna utbyggnadsområden ligger företrädesvis på jordbruksmark. Klassad natur, eklandskap och närrekreationsområden har sparats vid valet av markanspråk. Annan mark att bebygga än jordbruksmark är skogsområden som innebär exempelvis konflikt med friluftslivet och naturvärden som t.ex. Eklandskapet. Det kan vara ett sämre alternativ. Då flera orter är belägna i eller i anslutning till jordbruksbygd är det samtidigt ofrånkomligt att orter ska kunna växa utan att jordbruksmark ianspråkatas.

Temakartor är upprättade där man tydligt ser avgränsningar och visar på att en ingående analys är gjord, där hänsyn tagits till olika intressen, och som gett utbyggnadsområdena deras avgränsningar, främst på jordbruksmark. Argumentationen för detta är bl.a utifrån 3 kap 4 § MB hushållningsbestämmelser kring ianspråktagandet av jordbruksmark. En utveckling av Åtvidabergs kommun enligt planen är av väsentligt samhällsintresse. Vilket därmed är ett ställningstagande av kommunen.

Åtvidabergs strategi är att så långt som möjligt medverka till att skapa förutsättningar för ett hållbart jord- och skogsbruk samt ett rikt odlingslandskap. Strävan är ett sammanhållet jordbrukslandskap med funktionellt brukande.

Av detta skäl är förtätning inom de befintliga orterna en del i denna strategi som översiktsplanen anger. Trots detta, går det inte att fullt ut svara upp till byggande enbart med förtätning, utan nyttjande av jordbruksmark. Därmed är det av väsentligt samhällsintresse, att kommunen, för sin utveckling, får ta i anspråk en del av jordbruksmarken.

Strategin är således att förtäta befintliga orter samt komplettera bebyggelsen sammanhållet.

I huvudsak handlar det om tätortsutvidgningar i anslutning till befintliga investeringar i gator och ledningar etc. Motsvarande sker även i de mindre samhällena på landsbygden. Det ger en långsiktig hållbar utveckling som ligger i samhällets intresse. Dessutom en utveckling av orter som ger underlag för service av olika slag osv.

Det är viktigt att ny bebyggelse på landsbygden tillåts för att stödja livet på landet och därigenom en levande landsbygd. Dock i beaktande att så långt som möjligt värna om jord- och skogsbruksnäringens betydelse för ett levande landskap. Inte minst för arbetstillfällen och även ur klimatanpassningssynpunkt. Det framtida klimatet kommer att ha påverkan på vilka jordbruksmarker som kommer att vara fortsatt odlingsbara och även ha betydelse för vilka grödor som kommer att kunna odlas. Ökad nederbörd kan ge vattensjuka marker och längre torrperioder kan minska markens bördighet.

Framtida planering bör samordna jordbruksnäringen i närheten av nya byggnadsområden. Yrkesmässiga djurstallar finns i kommunen med eventuellt konkurrerande markanspråk i konflikter med tätorternas och kommunens bebyggelseutveckling.

Enligt kommunens uppgifter finns 7 st lantbruk med mer än 100 djurenheter (dessa har kor samt får) och 15-20 lantbruk med hästhållning (våren 2017). Djurhållning är föränderlig över tid och här är det väsentligt att veta vilka planeringsförutsättningar och regler samt vilken aktuell situation som råder vid önskad bebyggelseutveckling. Detta är bättre än att på karta redovisa nuläget, då djurhållning ständigt är under förändring. Det viktiga är att det finns ett förhållningssätt i strategin för att förebygga konflikter.

Kommunens strategi är att utifrån gällande regler och rekommendationer studera förhållningssättet mellan djurhållning och bebyggelseutveckling.

Föreslagna utbyggnadsområden tar endast i mindre omfattning mark i anspråk i förhållande till den totala arealen av jord- och skogsbruksområden i kommunen.

Det är viktigt att vid tätortsnära bebyggelseplanering skapa naturstråk genom bebyggelseområdena ut i kulturlandskapet.

Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för hanteringen av jord- och skogsbruk i framtiden, och där även koppla till påverkan av ett förändrat klimat, kan vara en lämplig åtgärd. Tillägg kan endast ske efter att översiktsplanen är antagen.

Riktlinjer

- Att så långt som möjligt medverka till att skapa förutsättningar för ett hållbart jord- och skogsbruk samt ett rikt odlingslandskap.
- Planering av ny bebyggelse bör i första hand placeras på redan ianspråktagen mark.
- Vid nya bostads- och verksamhetsområden bör befintlig jordbruksmark värnas så långt som möjligt för fortsatt jordbruksdrift.
- Skogsmark i anslutning till tätorterna bör så långt som möjligt skötas för att bevara och förstärka naturvärden och mångfald och därmed också ge möjligheter till upplevelserik närrecreation och natur- och miljöundervisning.
- Väsentligt att kommunen, för sin utveckling, kan ta i anspråk en del av jordbruksmarken.

SERVICE

Offentlig service

En ökad bostadsbebyggelse skapar möjlighet för service. Vid planering av nya bostäder ska behovet av skola och förskola alltid beaktas. Offentlig service är främst koncentrerat till Åtvidabergs tätort. I övriga tätorter och på landsbygden är utbudet däremot begränsat och behöver om möjligt förstärkas.

Tillgång till offentlig och övrig service på landsbygden är avgörande för att kunna bo kvar. Levande orter med tillgång till service och bofasta invånare ökar även attraktiviteten för nya invånare.

Under rubrikerna ”Tätorter” respektive ”Mindre orter” beskrivs ett flertal tätorter, mindre samhällen, samlade bebyggelser samt nya platser som bedöms lämpliga för utveckling med bostäder mm. Se vidare under nämnda rubriker angående service.

Kommersiell service

Kommersiell service är koncentrerad till Åtvidabergs tätort. I de övriga tätorterna och på landsbygden är servicen begränsad. Åtvidabergs kommun saknar större köpcentrum eller externhandelsetableringar. Sällanköpshandeln finns lokaliserad i anslutning till Prästängens och Fågelsångens verksamhetsområden i Åtvidabergs tätort.

Falerum har en betydande klädbutikshandel med stort antal besökande. Detta bör hanteras på sätt som klarar infrastrukturen och möjlighet till en utveckling i orten.

Befolkningstillväxt är nödvändig för Åtvidabergs kommun om servicen ska kunna bibehållas och utvecklas. Kommunen ser därför behov av planläggning för fler bostäder, verksamheter mm.

Riktlinjer

- I Åtvidaberg förläggs kommersiell service i huvudsak i anslutning till Nya Torget.
- Sällanköpshandel förordas vid Prästängens och Fågelsångens verksamhetsområden.
- Möjliggöra för service vid planläggning i mindre tätorter, kyrkbyar mm för att bibehålla och utveckla servicen i glesbygd.
- Befolkningstillväxt är nödvändig för Åtvidabergs kommun om servicen ska kunna bibehållas.
- Utveckla turism och friluftsliv, vilket leder till utveckling för kommersiell service.

NATUR

Åtvidabergs kommun arbetar för att vårda och utveckla värdefulla naturområden. Närheten till naturen är en viktig beståndsdel i kommunen.

Naturen bör bevaras i sammanhängande stråk med grönstruktur för att stärka den biologiska mångfalden och skapa förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv.

Strandområden, som är viktiga för den biologiska mångfalden, bör skyddas från exploatering. Detta för att skapa vattenområden med god kvalitet för både växter, djur och människor. Ny bebyggelse bör så långt som möjligt anslutas till en gemensam lösning för av- lopprensning.

Kommunen innehåller ett stort antal klassade naturvärden som bör beaktas i det fortsatta planeringsarbetet. Se vidare under ”Tätorter” respektive ”Mindre orter” för naturvärden inom respektive område. Motstående intressen, som går att avläsa i temakartorna i MKB:n, ger besked om vikten av en noggrann hantering av naturfrågorna vid upprättande av planer, ärendehantering eller andra åtgärder.

Den 15 juni 2016 beslutade Kommunfullmäktige i Åtvidabergs kommun att anta naturvårdsprogram som kunskaps- och planeringsunderlag samt att fastställa åtgärdsprogram 2016-2021 med strategier och åtgärder för kommunens naturvårdsarbete.

Naturvårdsprogrammet företräder naturvårdens intressen. Det är också en allmän kunskapskälla om naturen och naturvård i kommunen.

I åtgärdsprogram 2016-2021 redovisar kommunens ambitioner och fortsatta arbete vad gäller naturvård. Åtgärdsprogrammet utgör den kommunala naturvårdens huvudsakliga verksamhet de närmaste åren. Översiktsplanen hänvisar här till nämnda program vad gäller hur kommunen ska arbeta med riksintressen, Natura 2000, skyddad natur och lokalt viktig naturvård.

Noterbart är att det även finns en Eklandskapsinventering från 2006 för Åtvidaberg. Hallaholm t.ex fick där högre klassning än tidigare. Utifrån Eklandskapsinventeringen fick man fram 7 olika delar i Åtvidabergs tätort att länka samman som spridningskorridorer, vilka bör ligga till grund för fortsatta planeringsarbetet.

Det finns även en Eklandskapsinventering från 2015 för Grebo som underlag för den fortsatta planeringen.

Fram till hösten 2018 ska landets länsstyrelser ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur. Grön infrastruktur kan beskrivas som livsmiljöer, naturområden mm som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras. Grön infrastruktur bidrar till bevarandet av biologisk mångfald.

Kommunen diskuterar just nu kring grön infrastruktur. Om det blir en utredning e dyl. får det i så fall bli ett tillägg till ÖP när den antagits. Samordning i frågan är viktig med länsstyrelsen och den handlingsplan länsstyrelsen nu arbetar med.

Riktlinjer

- Beakta och förvalta särskilt klassade naturvärden i och omkring utbyggnadsområden samt i kommunen i övrigt.
- De natur- och landskapsbildsvärden, som utgör grunden för att kommunen är attraktiv för turism och friluftslivet, är viktiga att beakta för att bibehålla kommunens attraktivitet.
- Strandskydd längs sjöar och vattendrag studeras i fortsatt arbete.
- Naturvårdsprogram inklusive Eklandskapsinventeringen bör vara vägledande vid detaljplanering.
- Värdefulla gröna stråk, parker och rekreationsområden inom tätorterna bör behållas och förstärkas.
- I de fall förtätning sker på grönområden bör kompensationsåtgärd genomföras (t ex att enskilda träd skyddas eller att resterande grönområde tillgängliggörs).

KULTUR

Inom kommunen finns en stor mängd fornlämningsmiljöer och kulturhistoriskt värdefulla bebyggelser som är viktiga att uppmärksamma i bevarandearbetet och hur de kan skyddas vid upprättande av detaljplaner. Det som behöver lyftas fram är *industrihistoriska minnen, gruvorter*, inom kommunen. De spår och miljöer som finns från tidigare gruvverksamhet är karakteristiskt för kommunen. En utbyggnad av nya

bebyggelseområden, för- tätningar inom tätorter mm, innebär att kulturhistorisk bebyggelse kan påverkas.

I samband med planläggning och exploateringsåtgärder är det viktigt att arkeologiska utredningar mm enligt kulturmiljölagen görs i god tid innan projekten ska genomföras.

Tätorterna Åtvidaberg-Berg, Grebo, Björsäter, Falerum samt samhället Hannäs utgör kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Åtvidaberg (Åtvidaberg-Adelsnäs) och Falerum (Uknadalen) ingår dessutom i riksintresse för kulturmiljövården vilket måste beaktas i framtida planering. Värdefulla miljöer inom kommunen är viktiga som identitetsskapande och historiskt avgörande som en del av kommunens själ.

Generellt är det viktigt att komplettering av bebyggelse eller annat sker med stor varsamhet och att ny bebyggelse anpassas till kulturmiljöns karaktärsdrag. Det gäller såväl placering som exteriört och utformning (t ex fasadmaterial, färgval, volym, taklutning mm).

Komplettering av bostadshus i direkt anslutning till känsliga kulturmiljöer studeras särskilt i samverkan med antikvarisk expertis. Skyddsbestämmelser i detaljplan kan bli aktuellt.

Riktlinjer

- När planer upprättas bör kompletterande bebyggelse bl.a. värna om den kulturhistoriskt värdefulla miljön och riksintressen.
- När utpekade kulturhistoriskt värdefulla miljöer och riksintressen berörs av detaljplanering bör dessa skyddas genom särskild planbestämmelse.
- Kommunen bör vårda, visa och utveckla de unika kulturmiljöerna i kommunen, i synnerhet industrihistoriska värden.
- I anslutning till Gamla torget bör ett kulturcentrum utvecklas.
- Natur-, kultur- och landskapsbildsvärden är viktiga att beakta för att bibehålla kommunens attraktivitet.
- Verka för att kulturhistoriska värden om möjligt bör kunna nås med kollektiva transporter och andra miljövänliga alternativ.

TURISM, REKREATION OCH FRITID

Åtvidaberg har för avsikt att arbeta för en livskraftig besöksnäring och vårda invånarnas och besökarnas rekreations- och fritidsmöjligheter. Tillgängligheten via olika trafikslag och för personer med nedsatt rörelseförmåga är avgörande för positiv utveckling.

Skogen, framförallt den tätortsnära skogen, ger ett mervärde för rekreation, upplevelse, turism och svalka vid ett varmare klimat.

Tillgången till kulturella aktiviteter såväl som aktiviteter för rekreation, idrott och motion behöver finnas i kommunen. Detta genom olika och flexibla samordnade lösningar.

Turism- och friluftslivsfrågorna är av stor betydelse för kommunen. De natur-, kultur- och landskapsbildsvärden, som utgör grunden för att kommunen är attraktiv för turism och friluftsliv beaktas för att bibehålla kommunens attraktivitet. T.ex.

fisketurism, barrskogsreservat och Eklandskap som naturupplevelse är viktiga att utveckla.

För att erbjuda fler människor att övernatta eller skaffa sig en fritidsbostad behöver det tillskapas flera områden i avseende på övernattnings- och boendemöjligheter. T.ex. i Grebo, Falerum och Åtvidaberg samt även i de mindre utvecklingsområdena i kommunen. Även i övrigt inom befintliga områden med bad och camping samt på platser längs Östgötaleden mm. Stugbyar, campingplatser, ställplatser för husvagnar är exempel på boendemöjligheter. Fortsatta fördjupade studier behöver göras.

Även de ur natursynpunkt riksintressanta Eklandskapen Linköping-Åtvidaberg i nordvästra delen av kommunen, samt Uknadalen är exempel på betydelsefulla områden för friluftsliv mm. Östgötaleden, en vandringsled som passerar genom kommunen. Leden har olika etapper inom kommunen som erbjuder varierade miljöer. Leden är viktig för friluftsliv och turism.

Likaså är t ex Adelsnäsområdet (riksintresse för kulturmiljövården) ett område ur turistsynpunkt. Det finns en stor potential i dessa områden och de bör ses som strategiska utvecklingsresurser. Ett medvetet arbete med säkerställande och utveckling av dessa områden kan bidra till en attraktivitet som gynnar besöksnäringen och i övrigt.

Ärlången är det enda vatten i kommunen som leder vidare ut till större sjösystem och Östersjön via Göta Kanal. Det gör utvecklingen av Grebo båtplatser mycket intressant gällande bl.a. turism med service och gästplatser. Verksamheten vid vattnet kan stimulera resten av ortens serviceverksamheter. Det bidrar till underlag för besöksnäring.

Idrotts- och fritidsanläggningar är idag främst lokaliserade till Åtvidabergs och Grebos tätorter. Utveckling, samt underhåll av befintliga anläggningar bör prioriteras. I stort bedöms anläggningsbehovet vara tillräckligt inom kommunen. Utredning kring idrottsplatsen i Grebo pågår med anledning av planeringen av ny sträckning av riksväg 35.

I nu pågående planering bedöms inriktningen, prioriteringen och behovet vara större av bostäder än idrott. Vilket i sig inte motsäger ett normalt underhåll av befintliga anläggningar i kommunen. En större fråga är en föreslagen flytt av Grebos nuvarande idrottsplats till placering nära Greboskolan. Denna fråga bör utredas. Se nedan under rubriken ”Tätorter” för bebyggelseutveckling i Grebo.

Viktiga områden för närrekreation i Åtvidaberg är Humpa-Talltorptet, Edberga-Templet-Adelsnäs-Bysjön, Nygård samt Hallaholm. I Grebo är det motionsspåret, Käringberget Grebo strandängar-Prästgårdsbäcken och ”Hörvera”. Åtvidabergs Golfbana är väl etablerad och bedöms inte ha ytterligare markanspråk. I Björsäter finns utsikten samt den gamla landsvägen vid Kärringtrötteberget. I Falerum finns rundslingorna av Östgötaleden med Seboklint, Dackeskans och Storån.

Vid eventuell framtida bebyggelse vid Nygård i Åtvidaberg behöver en strategi utarbetas för skjutbanornas nya lokalisering.

Under hösten 2015 har en besöksnäringstrategi tagits fram, genom Region Östergötland, i en bred process i Östergötlands besöksnäring. Kommunen har beslutat att teckna avsiktsförklaring rörande besöksnäringstrategin (samverkan för att utveckla Östergötland som resmål). Syftet med avsiktsförklaringen är att visa på regionens och kommunernas gemensamma ambition att förverkliga strategin både lokalt och regionalt.

Riktlinjer

- Arbeta för att utveckla, tillgängliggöra och marknadsföra turistattraktioner inom kommunen.
- Naturresevatnen bör, där det är lämpligt utifrån det enskilda naturresevatnets förutsättningar, lanseras som attraktiva besöksmål.
- Handlings- och skötselplaner upprättas för turismintensiva områden.
- Ge förutsättning för övernattningsmöjligheter vid strategiska platser för turismen.
- Plan för friluftsliv, närrekreation bör upprättas.
- Verka för att turistattraktioner bör kunna nås med kollektiva transporter och andra miljövänliga alternativ.
- Anvisa bilväg och cykelleder som är lämpliga att utveckla för turism.
- Befintliga idrottsanläggningar och badplatser bevaras och om möjligt utvecklas.
- Vid detaljplanering eftersträvas att barns rätt till lek tillgodoses. Skolgårdar utformas med en stimulerande utemiljö.
- Lokalisering av framtida campingplatser behöver utredas vidare.
- Utveckla Östgötaleden och attraktioner kring denna för turism och friluftsliv.
- Ny idrottsplats utreds i Grebo.
- Omlokalisering av skjutbanor utreds.

KOMMUNIKATIONER

Åtvidaberg har för avsikt att i samarbete med andra samhällsaktörer verka för hållbara, attraktiva kommunikationer med målet om bl.a. förstora arbetsmarknadsregion. Genom att förbättra förutsättningarna för resor, skapas en större geografisk och mer robust arbetsmarknad. Energieffektiva, bekväma och ändamålsenliga resor och transporter inom, till och från kommunen bidrar till kommunens attraktivitet.

Utgångspunkten för trafiken bör vara att skapa ett system som bidrar till god tillgänglighet och goda förutsättningar för alla trafikslag.

Transportpolitikens mål är att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet.

Funktionsmål = tillgänglighet, transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmål = säkerhet, miljö och hälsa, transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt samt bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås och till ökad hälsa.

Målet vid nybyggnation och ombyggnad av vägar bör vara att minska barriäreffekter, skapa god trafiksäkerhet, god trafikhälsa och miljö, samt att åstadkomma estetiskt tilltalande utformning av nya vägar. Exempelvis miljön inom vägar och järnvägars närområde. Vad gäller vägmiljön är skyltningsfrågor viktiga, framförallt i vägens närhet gällande reklam och bildväxlande skyltar så att placering och utförande inte påverkar trafiksäkerheten för de trafikanter som färdas på vägen. Likaså måste trafiksäkerhet, buller, riskbild för farligt gods

hanteras vid planerad bebyggelse i kommande detaljplaner så att det inte uppstår konflikter med dessa av Trafikverket utpekade riksintressen.

En upprustning av riksväg 35 är av högsta prioritet för kommunen. Behov finns att skapa en säkrare och bättre väg, samt en väg som kan minska restider för pendlare mot Linköping, ge snabbare transporter för företag mm. Detta då kopplingen till Linköping är stark och som behöver stärkas ytterligare. Riksväg 35 är ett prioriterat stråk i länstransportplanen och Trafikverket arbetar med en vägplan för första delen från Linköping. Men hela sträckan till Västervik är viktig för arbetspendling och godstransporter. Viktiga mål för sträckan är att förbättra trafiksäkerhet och framkomlighet samt att stärka kollektivtrafiken.

En utveckling av järnvägen ger en god möjlighet för mellankommunala resor och möjligheter för arbetspendling. Även godstransporter bör kunna utvecklas på järnväg.

För att kollektivtrafik med buss ska bli mer attraktiv än individuella transportmedel behöver den ges god framkomlighet, bra hållplatser och turtäthet, samt binda samman orterna i kommunen och grannkommunerna.

Gång- och cykelvägar och stråk för oskyddade trafikanter utformas så att de skapar säkra miljöer och att de är tillgängliga för alla.

Trafik är en bullerkälla. Längs riksväg 35 samt järnvägen är det särskilt viktigt att beakta detta vid planering och byggande.

Riksväg 35 utgör rekommenderad väg för farligt gods. Farligt gods kan även transporteras på järnvägen. Ny bebyggelse i anslutning till väg och järnväg ska planeras med tanke på hälso- och säkerhetssynpunkter. Beträffande väg 35 har det byggnadsfria området utökats till 30 meter.

I Åtvidaberg föreslås bostäder i Humpa-området nära riksvägen. Även förtätningar i bl.a. centrum innebär att bostäder mm kan komma att hamna i närheten av riksvägen. Antvarden ligger också i närhet till riksväg 35.

I Grebo föreslås inga bostäder i riksvägens närområde, förutom vid Björksätter i nordöstra delen av tätorten. Kring riksvägen genom orten redovisas marken som ett utredningsområde i ÖP. I samband med studie för bättre lösning för riksvägen måste lämpligheten av föreslaget bostadsområde i Björksätter, samt eventuella framtida kompletteringar av bebyggelse nära vägen särskilt studeras.

Vägtrafik

Kommunikationer är avgörande för en positiv utveckling och en framtida expansion av kommunen. Över tiden behöver nuvarande vägnät succesivt förbättras. Vägnätet behöver i delar förändras för att skapa god transportkvalitet och god tillgänglighet inom kommunen och till andra regioner. Angeläget är att få till en säkrare utformning och linjeföring av riksväg 35 (målsättningen är 2+1-väg) mellan Åtvidaberg-Linköping. Riksväg 35 är av avgörande betydelse, inte bara lokalt utan även regionalt.

Diskussioner har under en längre tid förts med Trafikverket om att hitta en bättre lösning för riksvägen bl.a. genom Grebo. Detta utvecklas mer i avsnittet om tätorten Grebo.

Översiktsplanen föreslår förändring genom en ombyggnad av Riksväg 35 vid Grebo. Utredning pågår i Trafikverket och en vägkorridor är redovisad för vilket område som kan bli aktuellt för ny sträckning av riksvägen i Grebo.

Riksväg 35 utgör riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. I riksintresset ingår att utpekade vägnät ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillkomsten av eller nyttjande av vägnätet. Kommunens avsikt är att även i framtiden tillgodose riksintresset i dialog med väghållaren.

Riksintressebegreppets behov och krav utgör en viktig bakgrund till genomförandet av önskad ombyggnad av riksväg 35. Framförallt i höjd med nuvarande idrottsplatsen i Grebo.

En ny vägsträckning i södra delen av Grebo föreslås för att främst avlasta genomfartstrafik och bättre trafikmiljö, då man därmed kan få bort tung trafik i inre Grebo och förbi skolan. Nya vägsträckningen kan då även ge förutsättningar för ytterligare bostadsutbyggnad i Grebo. Om inte den föreslagna länken tillkommer krävs åtgärder av Trafikverket på befintlig länsväg. Se även avsnittet om Grebo nedan.

Nordväst om Åtvidabergs tätort, från länsväg 691 (Slevringevägen) till väg 741 (Björnsättersvägen) förordas en ny sträckning. Sträckningen avlastar trafik inom Åtvidaberg.

Vidare förordas en ny länk mellan Berg och Björnsättersvägen, som därmed skapar förutsättningar för en framtida utbyggnad av omkringliggande områden, samt avlastning av trafik i de centrala delarna i Åtvidabergs tätort. Väglänken möjliggör även alternativ väg för kollektivtrafiklinje samt alternativ räddningsväg/ersättningsväg mm vid eventuell olycka mm på riksväg 35. Ur kommunalekonomiskt perspektiv är genomförandet av ny väg och utbyggnad av bostäder i området avhängigt varandra.

Översiktsplanen föreslår i övrigt ingen större övergripande förändring av vägnätet i kommunen. Befintligt vägnät, med vissa mindre kompletteringar eller förbättringar ska klaras av i föreslagna expansion. En fortsatt utveckling av vägnätet i kommunen behöver göras i dialog med Trafikverket om vilka förbättringar som kan genomföras på det allmänna vägnätet.

Ovan föreslagna förändringar redovisar nedan mer ingående under rubriker ”Tätorter” för respektive ort.

Riktlinjer

- Verka för en förbättrad utformning av Riksväg 35 i samråd med bl.a. Trafikverket.
- Verka för två nya väglänkar i anslutning till Åtvidabergs tätort.
- Verka för en ny vägsträckning i södra delen av Grebo.
- Arbeta för att öka tillgången på förnyelsebara drivmedel, bl.a. genom att bidra till uppbyggandet av en infrastruktur för laddning av elfordon på strategiska målpunkter.
- En hastighetsöversyn bör göras för Åtvidabergs lokalator.

Kollektivtrafik

Åtvidaberg bör ha en väl fungerande kollektivtrafik, såväl med buss som med tåg, som knyter ihop kommunen med regionen samt ger möjlighet att nå grundläggande samhällsservice och god anslutning till resecentrum.

Kollektivtrafiken behöver utvecklas vid en utbyggnad av bebyggelseområden. Nya linjer och sträckningar kan komma att behövas i takt med utbyggnadsområdenas tillkomst. Åtvidaberg och Grebo blir viktiga utbyggnadszoner om det ska gå att fortsätta upprätthålla en attraktiv kollektivtrafik med buss.

Kollektivtrafiken bör prioriteras för att ge alternativ till biltrafiken. Exempelvis äldre och ungdomar måste kunna ha möjlighet att nå olika delar av kommunen utan bil. Lättillgängliga och säkra hållplatser inom respektive bebyggelseområde är viktigt att beakta i fortsatt arbete. En satsning på kollektivtrafiken är även fördelaktigt ur miljösynpunkt. Genom att nya vägsträckningar föreslås, så öppnar det även förbättringar för kollektivtrafiken att nyttja dessa vägar.

Kollektivtrafiken spelar även en viktig roll för arbetspendlingen och den regionala tillväxten. Snabba förbindelser med goda bytesmöjligheter vid pendlarparkering är viktigt för att göra det attraktivt att välja kollektivt åkande. Utveckling av Rv 35 är ur kollektivtrafikperspektiv av högsta prioritet.

Tillsammans med Åtvidabergs kommun, regionförbund och andra representanter, studerar Trafikverket på möjliga förbättringar för transporter på sträckan Linköping-Västervik (Tjustbanan) genom Åtvidaberg. Arbetet görs i två så kallade åtgärdsvalsstudier.

Åtgärdsvalsstudier genomförs för att skapa bättre fungerande transportsystem. Alla trafikslag ska då studeras. Processen avses leda fram till slutligt åtgärdsval via informationsutbyte med allmänheten, intresseorganisationer och berörda parter.

Arbete med fördjupad översiktsplan för Åtvidabergs tätort har tidigare skett. I denna (utställningshandling) redovisades ett utredningsstråk för järnväg inom Åtvidabergs tätort vid Håckla reningsverk/Rv 35 för Tjustbanan, sträckan Åtvidaberg - Överum. Detta bör klarläggas i det fortsatta arbetet i exempelvis åtgärdsvalsstudien.

Förutsättningar för järnväg genom Åtvidaberg är avhängigt Trafikverkets studier kring sträckan Linköping-Västervik. Studierna kommer utgöra planeringsunderlag för kommunens ställningstaganden i järnvägsfrågan.

Järnvägen är viktig för kommunen i framtiden och ur hållbarhetsperspektiv. En utveckling av järnvägen är inte bara en miljömässig fördel i transportsystemet utan även av stor betydelse för t.ex. Åtvidaberg och Falerums ortsutveckling. Om inte järnvägen kommer att finnas kvar uppstår ett stort behov av att länsvägen mot Åtvidaberg (länsväg 731) rustas upp.

En positiv utveckling av järnvägen skapar totalt en positiv utvecklingsmöjlighet för kommunen.

Riktlinjer

- Utveckla kollektivtrafiken mellan Linköping-Åtvidaberg-Västervik med buss och tåg.
- Utveckling av Rv 35 är av högsta prioritet.
- Tillsammans med Östgötatrafiken, verka för att bibehålla och utveckla kollektivtrafiklinjer inom kommunen.
- Samordna nya Närtrafiken med särskild kollektivtrafik (skolskjuts och färdtjänst).
- Samordna kollektivtrafik med bostäder, service, handel och verksamheter.
- Skapa förbättrat hållplatsläge i anslutning till Grebo/Redinge vid ombyggnad av Rv 35.
- Turistattraktioner bör om möjligt kunna nås med kollektiva transporter.
- Utveckling av befintliga järnvägsstationer eftersträvas.
- Fortsatt strategi med Trafikverket samt grannkommuner kring utveckling av Rv 35 samt järnvägen.

Gång- och cykeltrafik

Kommunen ska arbeta aktivt för att främja gång- och cykeltrafik.

Gång- och cykelnätet i kommunen är främst koncentrerat till Åtvidabergs tätort, ett nät som också är utbyggt till Berg samt i en sträckning mot Ören. Även Grebo har relativt väl utbyggt gång- och cykelnät. I övrigt finns endast ett fåtal gång- och cykelförbindelser inom tätorter och det saknas även mellan orter i kommunen.

Det är av vikt att gång- och cykeltrafiken prioriteras. Inom respektive föreslaget bebyggelseområde behöver gång- och cykeltrafiken främjas, både ur trafiksäkerhets-, hälso- och miljömässig synpunkt. Viktigt är sambandet bl.a. mellan bostäder och skolor, förskolor, fritidsanläggningar och annan service. T.ex. är det viktigt med säkra cykel- och gångvägar mellan attraktiva områden i kommunen t.ex. sjöar, badplatser och andra viktiga målpunkter.

En omställning till ett mer hållbart transportsystem behövs i samhället, vilket bl.a. innebär satsningar på gång- och cykeltrafik. En successiv utökning av gång- och cykelnätet ger positiva effekter på miljön samtidigt som det ger goda hälsoeffekter. En ökad användning av hållbara transporter såsom gång- och cykeltrafik skapar också levande och tryggare städer med större kontakt och närhet mellan människor. Cykelturism bör utvecklas med särskilda stråk. Östgötaleden är en viktig del i detta.

Genom nya etableringar av bostäder och verksamheter i strategiska lägen kan serviceunderlaget öka och motivera en utbyggnad av cykelnätet.

Under rubriken "Vägtrafik" anges ett antal nya vägar i kommunen. Här bör samtidigt separata gång- och cykelvägar eftersträvas. En medveten satsning med cykellänkar mellan de fyra orterna Grebo-Björnsäter-Åtvidaberg-Falerum skulle ge ytterligare alternativ i kommunikationsstråken mellan och utmed orterna. Inte minst för cykelturismen. En cykelplan kan tydliggöra behov av nya länkar på samma sätt som kommunen redovisar behov av nya vägar.

Riktlinjer

- Befintliga cykelvägar inom tätorterna bör kompletteras till ett sammanhängande nät.
- Utveckla gång- och cykeltrafikens behov i kommande planarbeten.
- Verka för trafiksäkra gång- och cykelvägar till skolor och förskolor.
- Cykelparkering bör finnas i anslutning till strategiska målpunkter.
- Utveckla cykel-turism. Cykelplan bör upprättas.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Åtvidaberg arbetar för att tillhandahålla en väl fungerande och sammanhängande teknisk infrastruktur.

Vid nybyggnation bör en samläggning eftersträvas av VA, fiber och fjärrvärme och koordineras i samband med vägbyggnad. Vattentäkterna som förser boende i Åtvidabergs kommun med dricksvatten skyddas genom utpekande av skyddsområden. För att säkerställa framtida tillgång till dricksvatten bör de befintliga skyddsområdena säkerställas och vid behov utökas.

Den tekniska infrastrukturen måste anpassas till ett förändrat klimat. Detta kan bland annat göras genom ökad dimensionering av VA-systemet inför dess successiva utveckling i kommunen.

Lokala lösningar för hantering av dagvatten eftersträvas. Fördröjningsmagasin och minimering av hårdgjorda ytor minskar belastningen på dagvattensystem. I den mån det är möjligt, bör man tillämpa utformning av dammar mm med en god estetisk gestaltning.

Energi

Teknisk försörjning måste byggas ut inom områden som ska exploateras.

Energiplanen för kommunen redovisar bl a en målsättning om att konvertera bort all primär uppvärmning av fossila bränslen till fjärrvärme, biobränsle eller värmepumpar.

Energiförsörjningen i kommunen bör utvecklas, med fjärrvärme från fjärrvärmeverk som eldas med biobränslen som byggts för att effektivt tillvarata skogsråvaror i kommunen.

På landsbygden är det önskvärt med småskaliga system för enskilda fastigheter för uppvärmning med värmepumpar och förnyelsebara energitillgångar såsom ved, halm och pellets samt elproduktion med vindkraft och solenergi. Se även under rubrik ”Vindkraft”.

Två närvärmeanläggningar baserade på bränslepellets finns i Grebo och Björsäter. Med denna typ av anläggningar kan växthusgasutsläppen minska.

Under rubrikerna; "Tätorter" respektive "Mindre orter" beskrivs ett flertal tätorter, mindre samhällen, sammanhållen bebyggelse samt nya platser som bedöms lämpliga för utveckling med bostäder mm. Se vidare under nämnda rubriker angående teknisk försörjning.

Riktlinjer

- Verka för att konvertera bort all primär uppvärmning av fossila bränslen till fjärrvärme, biobränsle eller värmepumpar.
- Energiförsörjningen i kommunen bör utvecklas med fjärrvärme.
- Möjlighet till anläggande av närvärmeanläggningar i tätorter/mindre orter bör studeras i detaljplanearbeten.
- Uppvärmning med värmepumpar och förnyelsebara energitillgångar såsom ved, halm och pellets samt elproduktion med vindkraft och solenergi eftersträvas.

Vindkraft

Kommunstyrelsen tog 2009-08-12 (Ks § 117) beslutet att arbeta fram en vindkraftsplan. Åtvidabergs kommun har upprättat ett förslag till vindkraftsplan. Vindkraftsplanen har varit på samråd.

Efter samrådet har vindkraftsplanen reviderats och kommunens reviderade förslag redovisas som en sammanfattning i denna översiktsplan.

Den redovisning som görs i denna översiktsplan är kommunens gällande förslag över vindkraften i kommunen.

Planen har utifrån allmänna intressen och befintliga planer analyserat kommunens förutsättningar för vindkraft. I vindkraftsplanen föreslås 4 områden för vindbruk, liksom områden där det finns anledning att inta en mer restriktiv hållning till vindkraft. Planen anger också riktlinjer för placering och utformning. Noterbart: Område 3 och 4 för vindkraft utgår i översiktsplanens redovisning.

Inom föreslagna områden finns få riksintressen eller allmänna intressen. Försvarets och SMHI:s intresse kan dock begränsa utbyggnadsmöjligheterna inom vissa områden. Vid all etablering av vindkraft så önskar Försvarmakten delta och kontaktas i tidigt skede i ärenden. Se även under rubriken *Säkerställande av riksintressen* och underrubriken *Totalförsvaret*.

Inom en radie av 20 km från radarstationen i Vilebo ska SMHI vara obligatorisk remissinstans. De två kvarvarande områdena är följande;

Förslagsområde 1, Syd Åtvidaberg

Ett 7 km² stort område som består av kuperad skogsmark. Området har utökats något mot norr utifrån det ursprungliga förslaget. En mast för telekommunikation finns i sydöstrdelen av området. Området berörs av 20 km zonen från radarstationen i Vilebo. Vid eventuell etablering ska samråd ske med Försvarmakten om verken ligger inom en radie av 20 km från en väderradar. Detta är det generella avstånd som gäller och lämpligheten att anlägga grupper av verk innanför den radien måste bedömas från fall till fall då det är många faktorer som spelar in.

Förslagsområde 2, Väst Falerum

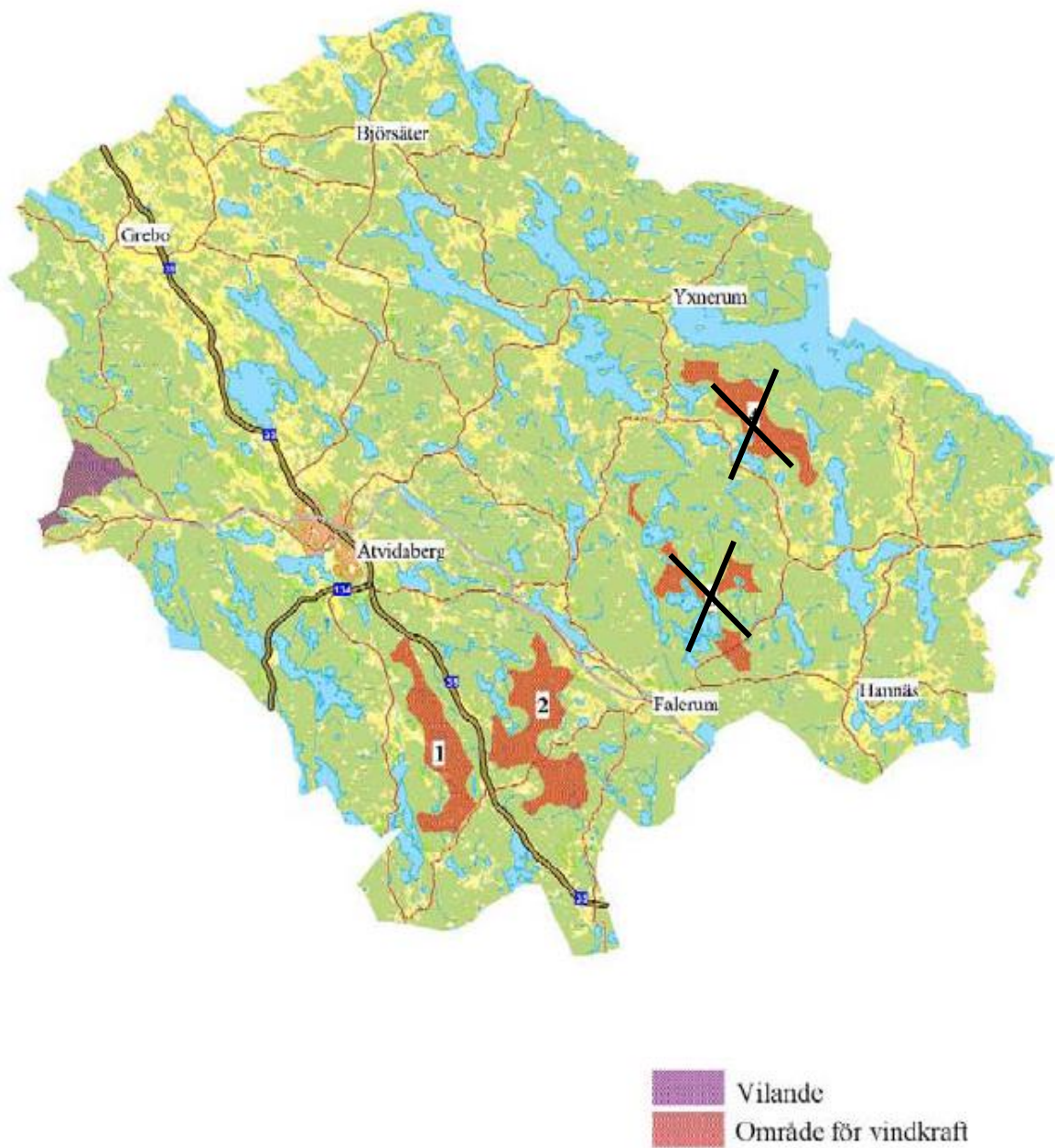
Ett 10 km² stort skogsområde. Området som är något osymmetriskt till sin karaktär ligger i nära anslutning till område 1. Området ligger inom 20 km zonen från radarstationen i Vilebo. Vid eventuell etablering ska samråd ske med Försvarmakten om verken ligger inom en radie av 20 km från en väderradar. Detta är det generella avstånd som gäller och lämpligheten att anlägga grupper av verk innanför den radien måste bedömas från fall till fall då det är många faktorer som spelar in.

Vattenfall har en 145 kV-luftledning som berör området. Nu gällande krav vid anslutning av vindkraftsproduktion intill högspänningsnivå är att minsta horisontella avstånd mellan vindkraftverk och luftledningen bör vara 200 meter.

Vattenfall har även radiolänkar i områden som kan bli störda av vindkraftverk. Kontakt ska tas med Post och Telestyrelsen innan bygglov ges.

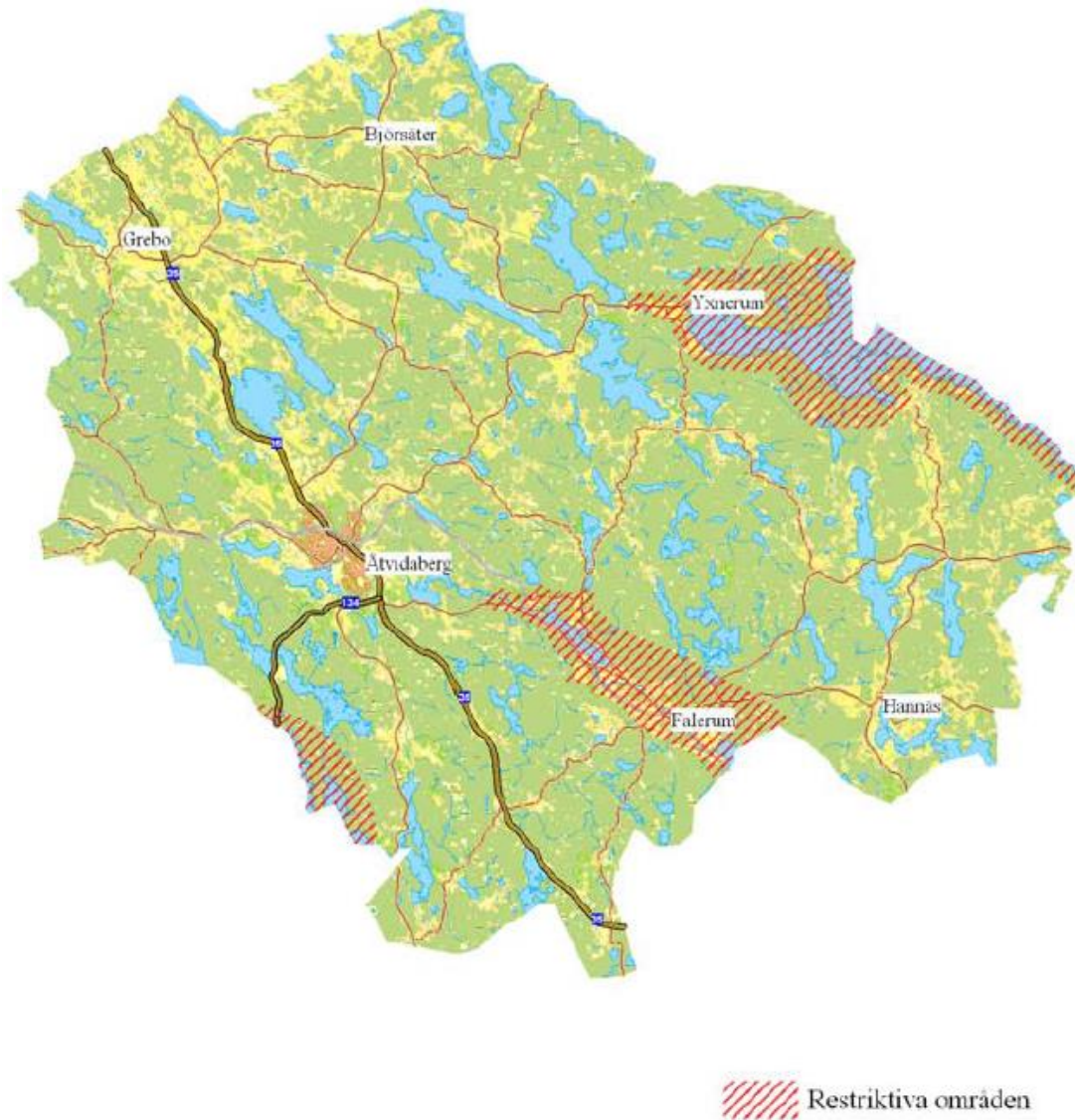
Förslagsområde 3, Ost Falerum. Utgår som vindkraftområde.

Förslagsområde 4, Väst Långserum. Utgår som vindkraftområde.

De 4 föreslagna områdena för vindbruk enligt utredning kring vindkraft. Noterbart: Område som benämns "vilande" i bilden ligger inom stoppområde inom en radie av 40 km från Malmens flygplats. Någon vindkraftsetablering är i nuläget inte aktuell. Området betraktas tills vidare som "vilande. Noterbart att område 3 och 4 utgår.

Restriktiva områden för vindkraft

Restriktiva områden för vindkraft enligt vindkraftsplanen

Vindkraftsplanen tar även upp restriktiva områden (se bild ovan), enligt följande; Hela Uknadalen och sjön Yxningen är utpekade riksintressen för naturvården och har dessutom höga landskapsvärden. Uknadalen är också riksintresse för kulturvården. Etableringar inom dessa områden kan medföra intressekonflikter.

När det gäller Yxningens stränder föreslår planen en utökad skyddszon. Även Natura 2000-området Hästenäs kyrkskog ingår i det restriktiva området. Området innanför den inre skyddszonen (5 km) från radaranläggningen i Vilebo är ett område där det i

nuläget skulle innebära stora intressekonflikter att etablera vindkraftverk. Detta gäller fram till dess att nya fakta framkommer angående samexistens mellan väderradar och vindkraft. Se nästa bild för restriktiva områden utifrån vindkraftsplanens redovisning.

Övriga områden

Inom övriga delar av kommunen - utöver de 2 föreslagna områdena respektive de restriktiva områdena - tar planen inte något ställningstagande ur vindkraftssynpunkt, utan varje ansökan prövas särskilt.

Ställningstaganden för vindkraft

Riktlinjer för detaljplaneläggning

Kravet på detaljplan finns kvar när vindkraftverk ska förläggas till områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse eller anläggningar.

Riktlinjer för placering och utformning

Även om vindkraften har stora miljöfördelar påverkar verken landskapet med sin storlek och visuella dominans. Det är därför ytterst viktigt att vindkraftverken lokaliseras rätt i landskapet för att kunna hävda sina miljöfördelar.

Vid en bra placering kan vindkraftverken tillföra något positivt men vid dålig placering innebära en konflikt med befintligt landskap. Om verk placeras för sig själva innebär det en dålig resurshushållning med mark och vindenergi. Utspridda verk ger även ett rörigare intryck än samlade grupper.

Vindkraftsanläggningar kan medvetet utplaceras så att de bildar en orienteringspunkt eller markerar något som vill förtydligas som exempelvis; en entré till en stad, en markant höjdsträckning eller en kustlinje.

Lagstiftningen sätter inga gränser för inom vilket avstånd en närboende kan anses vara berörd och ha rätt att yttra sig över en etablering. I Åtvidabergs kommun tillämpas ett minimiavstånd av 1 km mellan närboende och föreslaget vindkraftverk för hörande av sakägare m.fl. före bygglov.

Den genomsnittliga bullernivån för bostaden får inte överskrida 40 dB(A), vilket ska redovisas i ansökan av anläggningen. I många fall visar sig 500 m vara tillräckligt för att klara bullervärdena.

Säkerhetsavstånd till bostäder, annan bebyggelse eller område där människor vistas stadigvarande ska beaktas.

Det åligger sökanden att redovisa det faktiska antalet skuggtimmar per år. För bostad eller annan störningskänslig bebyggelse får det inte överstiga 8 timmar/år därav högst 30 minuter/dygn.

Avstånd till allmän väg ska vara minst verkets totalhöjd. Andra regler gäller vid större vägar.

Avståndet från kraftledning till vindkraftverk ska vara minst 100 meter vid en totalhöjd under 50 meter, och minst 200 meter vid en totalhöjd över 50 meter och vindkraftverk

med stag. Rekommendationen bör räknas från rotorspets, eller det som annars finns närmast kraftledning. När det gäller verk mellan 15 och 25 meter bör avståndet vara minst verkets totalhöjd x 1,5. Avstånd till kyrka ska vara minst 1 km.

Vindkraft påverkar förutsättningarna att flyga på låg höjd och verk med en totalhöjd över 150 m ska förses med vitt blixtljus.

Inom restriktiva områden bör inte vindkraft tillåtas, dock kan enstaka verk prövas i bygglov under förutsättning att verket inte påverkar landskapsbilden negativt.

För fasta fornlämningar måste ett skyddsområde för fornlämningar fastställas i samband med bygglov eller detaljplanering. Om fornlämningar eller andra skyddade kulturlämningar berörs kan också tillstånd krävas enligt kulturmiljölagen.

Vid nedtagande av verk ska området återställas.

Riktlinjer för av grupper av verk

Grupper av verk, minst tre verk, ska i första hand etableras inom föreslagna områden.

Det finns flera generella erfarenheter om hur vindkraftsanläggningar bör vara utformade. Grupper av verk inbördes ordnade med någon form av symmetri är att föredra i de flesta landskap.

Det går inte att ge generella rekommendationer om vilken typ av symmetri som är att föredra framför andra, t.ex. bågförmen eller rutnätet, eftersom alla platser kräver sin unika anpassning. Även om en lätt uppfattad geometri kan vara att föredra, är det alltid viktigt att man i lokaliserings- och utformningsfasen tar hänsyn till det unika landskapets element, strukturer och karaktär, liksom att man beaktar olika landskapskaraktärers känslighet.

Grupper av verk ska utformas så att höjd och avstånd mellan verken ger ett enhetligt intryck från viktiga betraktelsepunkter.

Grupper av verk bör inte placeras närmare än 3 km från varandra för att tydliggöra grupperna. Mindre avstånd kräver särskilda motiv och skäl samt studier som redogör för utformning och påverkan på landskapsbilden.

Riktlinjer för enstaka större verk

Enstaka större verk bör ej placeras inom föreslagna områden. De bör i stället styras mot andra områden för att inte försvåra större etableringar.

Riktlinjer för enstaka mindre verk

Enskilt enstaka mindre verk med en totalhöjd under 25 m, som placeras i anslutning till befintliga byggnader på jordbruksfastighet, inom områden som inte är undantagna för vindkraftsetablering prövas i bygglov. Sådana verk kan prövas även när det gäller restriktiva områden.

Miljökonsekvensbeskrivning - vindkraft

Se del 3 Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för redovisning av konsekvenser angående vindkraft.

Riktlinjer

- Riktlinjer ovan om vindkraft bör gälla vid etablering.

Vatten och avlopp

Inledning

En VA-plan "VA-plan för Åtvidabergs kommun" har upprättats. Planen är ej beslutad. VA-planen ingår som en del i underlaget för översiktsplan. Syftet med en VA-plan är att skapa en heltäckande långsiktig VA-planering (gällande avlopp, dagvatten och dricksvatten för hela kommunen, både inom och utanför nuvarande kommunala verksamhetsområden). Målet är att få ett effektivt VA-arbete i kommunen där insatser bör göras där de bäst behövs.

Den övergripande målsättningen är att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning i Åtvidabergs kommun, såväl i gles bebyggelse som i kommunens tätorter. Målet är att identifiera behovet av åtgärder, konkretisera och prioritera kommunens arbete med VA-frågorna, och tydliggöra vem som äger frågorna och ansvarar för deras genomförande.

VA-Planen har ingått som en bilaga i samrådshandlingarna för att få ett underlag i frågor kring ämnet. Bilagan utgår i översiktsplanen då VA-planen får hanteras efter översiktsplanens antagande som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Noterbart är att detta tillägg formellt bara kan göras till översiktsplanen efter att översiktsplanen är antagen.

VA-planen tar upp några särskilt viktiga delar som redovisas enligt följande:

Vissa ytvatten- och grundvattenförekomster är särskilt prioriterade. Konsekvensen av att en ytvatten- eller grundvattenförekomst pekas ut som prioriterad innebär att exploatering i ett område bör undvikas, bör anpassas eller att normal hänsyn tas till mark- och vattenförhållandena.

Rekommendationerna för förändrad markanvändning inom grundvattenförekomsterna är att nybyggnation bör undvikas inom grundvattenförekomsterna vid Grebo, mellan Grebo och Ören, vid Ören samt i Falerum.

Undantag kan göras om exploatör kan visa att området inte är lämpligt för infiltrationsdammar eller uttagsbrunnar.

För grundvattenförekomster vid Grebo, mellan Grebo och Ören samt vid Ören sägs att vidare undersökningar bör göras för att bedöma hur viktig förekomsten är för framtida vattenförsörjning. Förekomsterna är mycket högt prioriterade för lokal och regional vattenförsörjning i framtiden.

För ytvattentäkter vid Ärlången, Ören och Öjsjön, liksom vid ytvattenförekomsterna Yxningen, Horsfjärden, Djupgällen samt Höcksjön rekommenderas restriktioner för byggande enligt följande;

VA-planen anger att nybyggnation inte får göras inom 200 m (inom tillrinningsområde) från respektive sjö. Inom 200-500 m från respektive sjö (inom tillrinningsområde) bör etablering av verksamheter i kategorierna handel och industri undvikas. Detta får utredas vidare i det tematiska tillägget.

Undantag kan göras om exploatören kan visa att mark- och vattenförhållandena är sådana att vattenförekomsten inte påverkas av etableringen, eller att etableringen görs med särskilda åtgärder.

I ansökan för LOVA-bidrag gjordes uppskattningen att ca 360 hushåll på sikt får en bättre avloppslösning i form av anslutning till kommunalt VA eller anslutning till gemensamhetsanläggning. 3 mindre orter ska utredas för kommunalt VA, och nio bebyggelseområden kan bli aktuella för gemensamhetsanläggning. Dessa orter omfattar ungefär 530 personer (265 hushåll) och bedöms ha kommunal eller gemensam avloppslösning inom 10-20 år.

Översiktsplanens koppling till föreslagen, ej beslutad VA-plan

Översiktsplanen föreslår utbyggnad i områden där VA-planen rekommenderar restriktioner för byggande.

Kommunen anser att det inte helt och hållet går att följa VA-planens rekommenderade restriktioner vad gäller framtida bebyggelses placering mm, med tanke på vissa orters och platsers utvecklingsmöjligheter.

Översiktsplanen föreslår utveckling kring Ärlången vid Grebo och mindre komplettering kring Yxningen i Yxnerum. Likaså föreslås utbyggnader på grundvattenförekomsterna vid Grebo samt i Falerum.

I samband med fortsatt planering inom/i anslutning till ovan berörda känsliga områden behöver särskilda studier göras vad gäller VA-frågor. Ett antal åtgärder behöver göras för att säkerställa vattenkvaliteten mm. Det viktiga i fortsatt arbetet är att:

”Undantag kan göras om exploatören kan visa att mark- och vattenförhållandena är sådana att vattenförekomsten inte påverkas av etableringen, eller att etableringen görs med särskilda åtgärder”.

Exempel på viktiga parametrar att ta hänsyn till är åtgärder som kan bli aktuella vid utbyggnader mm nära känsliga ytvattentäkter/-förekomster, samt på/vid känsliga grundvattenförekomster är enligt följande:

Det som är avgörande vad gäller zonerna kring de känsliga områdena enligt ovan är bl.a. marklutning, avrinningshastighet, sjöns kvalitet, rinn-tid. Samt vilken rådighet som finns för att hantera dagvattenhanteringen.

Exempelvis bör man utreda vid respektive etablering vad gäller påverkan på dagvatten avseende uppställning av fordon, även vilken typ av avloppsvatten/-anläggning som

gäller, hur sjön utnyttjas - t.ex. båtar mm, hur mycket biltrafik som kan bli aktuellt inom zonen mm.

Åtgärder på/vid grundvattenförekomster kan vara att täta alla VA-system, pumpa bort vatten för att undvika infiltration, täta hårdgjorda ytor, anordna oljeavskiljare på parkeringsplatser. Alternativt kan vatten samlas upp på invallad yta som är tät. Vidare kan carportar vara att föredra på bilupställningsplatser. Val av tak kan påverka dagvattnets status – t ex taktegel, plåt och skiffer är material som är bra ur dagvattensynpunkt. Rening av dagvatten behövs vid tak innehållande asfalt.

Riktlinjer

- Den övergripande strategin är att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning såväl i glesbygden som i kommunens tätorter.
- Handlingsplan för VA-utbyggnad utarbetas i form av tematiskt tillägg till Översiktsplanen.
- Utredning bör göras för Kvarnvik (pågående) och Korshults by om utbyggnad av kommunalt VA.
- Utredning bör genomföras kring eventuella gemensamhetsanläggningar för VA.
- Verka för långsiktigt goda förutsättningar för bra vatten- och avlopps lösningar för fritidsbebyggelse.
- Exploatering i Grebo bör utredas angående behov av uppdimensionering eller ytterligare ledning för dricksvatten för att klara kapacitetsanspråk.
- Dagvattenpolicy bör utarbetas.
- Vid byggande i anslutning till ytvattentäkt, ytvattenförekomst samt vid grundvattenförekomst bör påverkan studeras.
- Vattenskyddsplan för hantering mm av vattenförekomster (vattendirektiv, vattenförsörjning) bör upprättas.
- Exploatör bör visa att mark- och vattenförhållandena är sådana att vattenförekomsten inte påverkas oskäligt negativt.
- Utredning bör göras för att lösa framtida alternativ reservvattentäkter.
- Beakta tillrinningsområde till Ärlången som är vattenskyddsområde för Linköpings dricksvattenförsörjning.
- En policy för översvänningsfrågor samt stabilitetskartering bör upprättas.
- Jordbrukets påverkan på vattenkvaliteten bör utvärderas.

KLIMAT

SMHI har analyserat Östergötlands läns framtida klimat. Klimatanalysen har utförts med olika klimatindex baserade på resultat från beräkningar med regionala klimatmodeller för perioden 1961-2100.

Årsmedeltemperaturen beräknas öka successivt under det innevarande århundradet. Mot slutet av seklet visar klimatscenerierna en temperaturökning på omkring 2-6 ° C jämfört med dagens förhållanden. Den största ökningen väntas ske under vinterperioden (ca 3-7 ° C ökning).

Även nedbörden beräknas öka, framför allt under vintern, medan nederbörden under sommarmånaderna väntas minska. Scenarierna visar på en ökning av årsmedelnederbörden i slutet av seklet på ca 10 %. I avrinningsområdet för Söderköpingsån, Vindån och Storån är den beräknade förändringen av årsnederbörd en ökning på 13-17, (maximalt under vintern med 35 – 65 % ökning). I Åtvidabergs kommun beräknas 100-års flödes ökning bli ca 15 %.

I och med att temperaturen förväntas öka och nederbörden på sommaren väntas minska finns det även en ökad risk för långvarig torka. Ökad temperatur medför en ökad konvektiv nederbörd med ökad risk för högintensiva regn. Antal dagar med extrem nederbörd beräknas öka till 4-5 dagar till år 2100. Sammanfattningsvis kan vi förvänta oss ett mer extremt nederbördsmönster i framtiden.

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi.

Arbetet med att hantera översiktsplanens klimatfrågor bör kontinuerligt följas upp. Energiaspekter bör följas upp i den kommunala energi- och klimatstrategin/energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering. Planen blev antagen av KF 2017-05-31.

Högre och varmare temperaturer är av stor vikt för människors hälsa och säkerhet. Att i planen göra ett ställningstagande för den övergripande bebyggelsestrukturen när det gäller dessa frågor kräver djupare analys. T.ex. genom en värmekartering av den urbana miljön och koppla detta till utvecklingen av grönstruktur för att i framtiden motverka påverkan och besvär från högre temperaturer. Värmekartering får ses som en framtida eventuell åtgärd, exempelvis som ett tematiskt tillägg efter antagande av översiktsplanen.

Den nationella målsättningen är att transportsektorn ska bli ”fossiloberoende”. Detta mål kan bl.a. nås genom exempelvis planering för minskat bilresande. För att åstadkomma ett resurseffektivt och mer hållbart resande behövs en utvecklad regional samverkan, bland annat för att underlätta ökad användning av kollektiva färdmedel och skapa bra förutsättningar för alternativa drivmedel. Översiktsplanen ger förutsättningar för detta.

Översiktsplanen visar norr om Åtvidaberg en tätortsnära bebyggelseutveckling som minskar bilresandet genom exempelvis centrala delar. Detta med genare transporter och kollektivsträckning via ny vägsträckning.

Vid ett avstånd över 500 meter till närmaste kollektivtrafik avtar andelen resande drastiskt. Detta bör beaktas i det fortsatta planeringsarbetet.

Om möjligt bör planeringen i nya bostadsdelar ha en funktionsblandning med handel, bostäder och arbetsplatser. Detta bör ge lägre bilanvändning per person. Kombinerat detta med en förbättrad tillgänglighet för gång, cykel och kollektivtrafik samt pendlarparkering för bil och cykel ger det förbättringar ur klimatsynpunkt.

Klimatförbättrande åtgärder kan ske via utvinning av förnybar energi som exempelvis solenergi, vindkraft. Hur fjärrvärme kan utvecklas och produceras bör studeras. Lokalisering av bebyggelse i förhållande till fjärrvärmenät är en utgångspunkt. Etablering av bostadsområden kan vara bättre eller sämre beroende på kapaciteten att försörja området

med fjärrvärme. Det är viktigt att nya områden planeras att ansluta till fjärrvärmenätet eller planerad fjärrvärmeutbyggnad.

Vindkraftsområden redovisas i översiktsplanen där det är särskilt lämpat för elproduktion från vindkraft. Även utanför dessa områden bör det finnas möjligheter att etablera vindkraft. Kommunens planerade markanvändning gällande vindkraft relaterar till de nationella och regionala målen. Utbyggnad av exempelvis vindkraft påverkas i hög utsträckning av kapaciteten i elnätet. De som är berörda av föreslagen vindkraftsutbyggnad kan tydligt ses i översiktsplanen. Det underlättar kommande tillståndsärenden, både genom ökad tydlighet inom kommunen och även gentemot kommunens invånare och marknaden.

Kommunen stödjer även ökad utvinning av bioenergi liksom solenergi i befintlig och ny bebyggelse. ÖP bedöms ge förutsättningar för ökad energihushållning och samtidigt öka möjligheterna för utnyttjande av hållbar energi.

Vidare är minimering av hårdgjorda ytor generellt vid planering och projektering en mycket viktig fråga vad gäller klimatanpassning.

En viktig del i klimatarbetet är kommunens förmåga att samverka med kommunala, regionala och ibland även nationella tjänstemän, myndigheter och organisationer. Eftersom planen visar en inriktning och vilja på lång sikt, behöver även olika insatser och projekt hanteras över tiden och i sammanhang, så att ett hållbart samhällsbyggande kan uppnås.

Riktlinjer

- Översiktsplanens klimatfrågor bör kontinuerligt följas upp.
- Energi- och klimatstrategin/ energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering upprättas.
- Hållbarhetsprogram ajourhålls.
- Tematiskt tillägg till översiktsplanen kring klimatfrågor kan vara en lämplig åtgärd.

AVFALL

Alla kommuner ska enligt miljöbalkens bestämmelser ha en aktuell renhållningsordning. Renhållningsordningen i kommunen består av två delar.

1. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om insamling och hantering av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Här finns bland annat bestämmelser om hämtningsintervall, hämtningsområden och sortering av avfall. Föreskrifterna innehåller även förutsättningar för kompostering och bestämmelser om prövning av undantag från föreskrifterna som gemensam avfallsbehållare och uppehåll i hämtning. Gällande föreskrifter fastställdes av kommunfullmäktige 2013-12-18, § 126.

2. Avfallsplanen beskriver hur kommunen avser att förebygga samt hantera avfall i kommunen. I avfallsplanen presenteras lokala mål och åtgärder för insamling och behandling av avfall, åtgärder mot nedskräpning samt hur avfallets mängd och farlighet ska minskas.

Gällande avfallsplan (2012-2016) antogs av kommunfullmäktige 2011-12-14, § 167. Ny avfallsplan avses tas fram för perioden 2018-2021. Kort innebär gällande avfallsplan enligt nedanstående riktlinjer (flera av riktlinjerna är redan genomförda):

Riktlinjer

- Källsortering och separat omhändertagande av matavfall bör utredas vidare.
- Bättre möjligheter för hushållen att lämna farligt avfall och smått el-avfall.
- Engagemang för återanvändning.
- Kunskap om och åtgärder vid behov av gamla nedlagda avfallsupplag.
- Avfallshanteringen tydliggörs i samhällsplaneringen.
- Kommunens egna verksamheter föregår med goda exempel.

IT

Syftet är att på en övergripande nivå lägga fast en långsiktig strategi för fortsatt utbyggnad och förvaltning av fibernät i Åtvidabergs kommun. Utöver kommuninvånarnas allmänna behov är det också viktigt att se till det växande behovet och utbudet av kommunala samhällstjänster samt näringslivets krav på ett globalt nät med möjlighet till snabb uppkoppling.

Kommunens huvudintresse ligger i att få den egna verksamheten ansluten. Geografiska förutsättningar, näringsliv, demografi och befintlig infrastruktur ligger till grund för IT-strategin.

Användningen av IT är inte bara en del av vardagen för de flesta företag, organisationer och medborgare utan har också en stor påverkan på tillväxt, företagets konkurrenskraft och utveckling av ett hållbart samhälle.

Regeringens mål är att år 2020 bör 95 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Dessutom bör alla hushåll och företag ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Åtvidabergs kommun kommer att följa regeringens uppsatta mål. Det hjälper till att möta utmaningar i form av ökad globalisering, klimatförändringar och en åldrande befolkning i kommunen. Det är i grunden en demokrati- och rättighetsfråga.

Kommunen har inom ramen för IT-infrastrukturprogrammet en sammanhållande roll för att fortsätta att skapa förutsättningar för ett öppet nät för multimediamunikation inom Åtvidaberg kommun som geografisk enhet. Medfinansiering från kommunen kan ske med skattemedel och enligt Byalagsmodellen.

Kommunen prioriterar anläggande av IT-struktur med utgångspunkt dels från den kommunala verksamheten, dels från kommunal synvinkel. Den kommunala verksamheten ska kunna bedrivas på ett arbets- och kostnadseffektivt sätt. Ur kommunal synvinkel görs prioriteringar till förmån för invånare och företag utifrån rådande förutsättningar samt utifrån behov, t.ex. antal invånare/företag, sammankoppling med annan kommun eller hot om nedläggning i samband med teknikskifte hos kommersiell aktör.

Tätort och landsbygd ska ges samma möjlighet till snabb uppkoppling som storstadsregionerna. Samhällsutvecklingen pekar tydligt på behovet av snabb kommunikation till nytta för invånaren – vem man än är och var man än bor.

Bredband på landsbygden är viktigt för företagens fortlevnad och utveckling, Inflyttade och kvarboende ställer krav på att kostnadseffektivt kunna erhålla olika former av samhällsservice via IT.

Det är viktigt att kommunen uppmuntrar och tillvaratar lokala initiativ och lokalt engagemang genom att parallellt med planerad IT-utbyggnad även släppa fram mindre utbyggnadsprojekt på landsbygden.

Förutom det befintliga stadsnätet har byggnation skett och beslut tagits om nedanstående stomnät.

- Stomnät Gistad-Åtvidaberg-Hannäs
- Stomnät Åtvidaberg-Drängsbo-Yxnerum

Målsättningen är att samtliga master inom Åtvidabergs kommun ska kunna förses med fiber och på så sätt ge stabilare drift.

Mål

Det långsiktiga målet med en IT-infrastrukturutbyggnad är att alla som önskar och är i behov av anslutning, ska erbjudas möjlighet. Anslutning till nätet ska erbjudas alla på ett sådant sätt att ingen diskrimineras och att monopolisering undviks.

Här ger nya PBL (Plan- och Bygglagen) från maj 2011 stöd för kommunen i sitt IT- arbete:

- Kommuner ges ett främjandeuppdrag på område bredband
- Stor frihet att avgöra hur detta främjande ska genomföras
- Skapa policy för hur kommunen avser att agera – transparens, underlätta samverkan
- Beakta behov av bredband i översikts- och detaljplanering.
- Möjlighet att reservera mark för teleanläggningar
- Tomrör (kanalisation)
- Noder/kopplingspunkter/master

Kommunens exploateringsavtal ska innefatta direktiv och anvisningar om utbyggnad av ett sammanhängande, säkert och öppet bredbandsnät (fibernät).

Kommunen arbetar för att tillvarata de senaste rönen om hållbar samhällsutveckling innefattande IT-infrastruktur. Samplanering bör ske med grannkommunerna Linköping, Norrköping, Valdemarsvik, Söderköping och Västervik.

Utbyggnaden av fibernät till befintliga bostäder i kommunens tätorter ska prioriteras och ske enligt en strukturerad och genomtänkt planering. Fiberering i Åtvidabergs tätort förväntas slutföras i 2018.

För att kunna framtidssäkra möjligheten till olika trygghetslarmlösningar ska möjligheten att skapa en dedikerad fiber för trygghetslarm alltid utredas vid varje anslutning. Plan- och

bygglag innebär att kommuner måste ta hänsyn till kanalisering för fiber vid planläggning av kommunal mark.

Följande principer för anslutning tillämpas vid byggande: Prioriteringar i utbyggnad av anslutningar/verksamheter/byalag inom Åtvidaberg kommun:

- Tätorten Åtvidaberg enligt Handlingsplan
- Fortsatt utbyggnad på landsbygd enligt prioriteringslista i Handlingsplan

Åtvidaberg kommun medverkar aktivt i en kommunal IT-samverkan tillsammans med Boxholm, Kinda, Vimmerby, Ydre och Ödeshögs kommun (ITSAM-kommunerna) samt med Linköping, Norrköping, Valdemarsvik, Västervik och Söderköpings kommuner.

Det är viktigt att allmänheten kan följa och avgöra hur IT-infrastrukturprogrammet inverkar på olika delar av kommunen samt hur läget är på respektive orter. Kommunens hemsida är den plats som ska användas och med länkar till andra viktiga webbsidor (PTS, Länsstyrelsen, Bredbandsforum etc.)

Riktlinjer

- Uppfylla den nationella Bredbandsstrategin som säger att 90 % av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s innan år 2020.
- För Åtvidabergs tätort bör målet vara att orten är utbyggd med fiber senast år 2018.
- Samverkan vid fiberutbyggnad bör ske med VA och tekniska kontoret så långt som möjligt i samband med planerad vägbyggnation/underhåll.
- Kommunen samarbetar med kommersiella parter i syfte att uppnå största möjliga nytta för medborgarna.
- Hänsyn bör tas till olika intressen vid utbyggnad, t.ex. andra ledningar, naturvärden etc.

SOCIALA ASPEKTER

Jämställdhet och jämlikhet är en dimension vid planering och byggande. Kommunen kan skapa förutsättningar genom att integrera ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter där jämställdhet och jämlikhet främjas och uppnås.

Jämlikhet i Åtvidabergs kommun innebär att alla har möjlighet att ta del av och bidra till samhällsutvecklingen. Jämlikhet ska genomsyra och belysas i alla delar av planering och byggande. Det innebär att kommunen ska skapa möjlighet för trygga och tillgängliga miljöer, ett differentierat näringsliv för människor och ett brett utbud av fritidsaktiviteter som tilltalar och riktar sig till människor i olika åldrar. Det ställer krav på den fysiska miljön, planering och byggande.

Översiktsplanens strategiska översiktliga nivå innebär att en generalisering av de sociala konsekvenserna endast är möjlig. Sociala aspekter såsom jämställdhets-, folkhälso- och barnperspektivet behöver lyftas fram vid genomförandet av översiktsplanen. Lika som att det ska finnas trygghetsboende i hela kommunen. En viktig del är att planen får en bred förankring. Till exempel speciella insatser för att barn ska få en aktiv roll i den fysiska planeringen och därigenom få en insikt och förståelse för samhällsbyggandet till nytta för

samhällsmedborgarna i framtiden. I detta måste även särskilda grupper såsom personer med funktionsnedsättning och äldre ges motsvarande möjlighet.

I Östergötland finns idag en folkhälsopolitisk policy benämnd *Östgöta-kommissionen för folkhälsa* som i sina rekommendationer bland annat berör området Boende och närområde. Folkhälsa är ett samlingsbegrepp för hela befolkningens hälsotillstånd. Den tar hänsyn till såväl nivån som fördelningen av hälsa. En god folkhälsa innebär därför att hälsan är så god som möjligt och samtidigt så jämnt fördelad som möjligt bland olika grupper i samhället.

I dokumentet *Östgöta-kommissionen för folkhälsa* är en rekommendation att genomföra en analys av konsekvenser för hälsan i alla översikts- och detaljplaner och tillgodose att en systematisk bedömning av risken för ojämlikhet i hälsa görs. Verktøget hälsokonsekvensbedömning (HKB) behöver utvecklas inom samhällsplanering för att systematiskt kunna värdera konsekvenser för hälsa och ojämlikhet i hälsa vid planering. I en HKB ska det framgå hur olika delar av befolkningen påverkas av ett beslut, direkt eller indirekt, samt hur de som är berörda av beslutet gjorts delaktiga i processen.

De övergripande gemensamma och mätbara målen för det folkhälsopolitiska arbetet i Östergötland är att:

Alla östgötar ges möjlighet till en bostad utifrån sina behov i ett närområde som ger förutsättningar för social gemenskap, bidrar till trygghet, tillit och hälsa, samtidigt som samhällsplaneringen ska motverka social och fysisk segregering.

Folkhälsopolitiken i länet ska grundas på kunskap om befolkningens hälsa och på de faktorer som bestämmer hälsan. Östgötarnas hälsa är resultatet av ett komplext samspel mellan många faktorer och aktörer. Folkhälsa är en fråga för både den enskilde och för hela samhället, även i den fysiska planeringen. De ekonomiska, sociala och miljörelaterade förhållandena i samhället påverkar individens möjligheter att ta ansvar för sin hälsa. Det folkhälsopolitiska perspektivet ska därför finnas med i all samhällsplanering.

Det folkhälsopolitiska arbetet i länet utgår från det nationella målet (Regeringens proposition 2007/08:110, En förnyad folkhälsopolitik), för folkhälsopolitiken - att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen - och genomföras inom ramen för de elva nationella målområdena:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Källa: Östgöta-kommissionen för folkhälsa

En viktig uppgift i samhällsplaneringen är att utifrån dessa övergripande mål utveckla de vardagsmiljöer där människor bor, arbetar eller tillbringar sin fritid så att det finns förutsättningar för en jämlik och god hälsa.

Åtvidabergs övergripande strategi berör bl.a. tillväxt av boende, öka befolkningen samt inriktningen att skapa långsiktig, hållbar möjlighet för boende, handel, utbildning, fritid mm. I detta ligger såväl ekonomiska, ekologiska som sociala dimensioner av hållbar utveckling. En god hälsa bland invånare är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt, utveckling och välfärd. Miljöer och produkter kan både stödja och motverka en god hälsa och social hållbarhet. Attraktiva miljöer för hälsofrämjande aktiviteter, såsom natur- och kulturområden har en positiv påverkan på folkhälsa och skapar samtidigt förutsättningar för företagande och ekonomisk tillväxt.

En integrering av de sociala aspekterna kan lämpligast ske på sådant sätt som är utifrån kommunens förutsättningar och planeringsrutiner. Det är inte helt lätt eller tydligt att ge självklara svar kring de sociala aspekterna, vilket kan innebära behov av kontinuerlig omprövning och diskussion. Framför allt när samhället och de sociala värdena är i ständig förändring och varierar över tiden.

Kommunens inriktning i översiktsplanen, tillsammans med andra kommunala mål och policydokument, kan komma i konflikt mellan den enskildes och de allmänna intressena. Samtidigt som planeringen förväntas klara målen från olika nationella eller internationella riktlinjer som t.ex FN:s barnkonvention, nationell handlingsplan för äldrepolitik, nationell plan för handikappolitik, miljömål mm. Andra mål är att skapa möjligheter för kommunens invånare t.ex. genom delaktighet och inflytande i planeringsfrågor, skapa ökad hälsa i arbetet, säkra miljöer, trygga uppväxtvillkor, mm.

Det sociala livet påverkas även av de olika transportfunktionerna i samhället och dess utformning, funktion och användning, bebyggd miljö och natur/parker osv.

Inriktning i planeringen behöver därför studeras utifrån olika aspekter. Trygghet och säkerhet är viktig del i boendemiljön och i områden för rekreation och fritid. Utformningen av kommunikationsstråk, hållplatser, och parker mm är platser som måste studeras utifrån trygghet och säkerhet. Vad som kan upplevas som otryggt skiljer sig oftast mellan landsbygd och stadsmiljö.

Annan aspekt i planeringen är jämställdhet och integration. Diskrimineringslagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

De jämställdhetspolitiska målen är antagna av Riksdagen och utgör grunden. Förutsättningar bör skapas för en arbetsmarknad som är anpassad till både kvinnor och män. När nya skolor och skolgårdar ska utformas, nya idrottslokaler byggas, ridläger anordnas mm, bör beslut fattas som lägger grunden för lika villkor. Eftersom vistelsetiden på skolan är stor för ungdomar är det viktigt med planeringen av skolmiljön, byggnaders utseende mm. Familjer väljer ibland bostadsort med bra skola.

Ett delat ansvar för hem och barn är en viktig jämställdhetsfråga som indirekt berörs i all infrastrukturplanering när service, skolor, barnomsorg, nya bostadsområden och arbetsplatser lokaliseras i förhållande till varandra. Gångtunnlar, motionsslingor mm som är avskilda från övrig trafik, utgör hot mot tryggheten. Här betonas därför betydelsen av att

bygga för en trygg offentlig miljö där människor i olika åldrar kan vistas utan att känna sig otrygga.

För att underlätta för människor att välja var de vill bo är det viktigt att i planeringen ta hänsyn till bl.a. resvägar, kollektivtrafik, skolor och tillgången till service och fritidsaktiviteter. Ensamstående föräldrar som i utsträckning är kvinnor med barn är oftast beroende av en utbyggd kollektivtrafik och kvinnor reser mer kollektivt än män. Utvecklingen av Åtvidabergs resecentrum och dess kollektivtrafik kan vara en viktig del i genomförandet av planen.

Planerade nya bostadsområden innebär att en fungerande infrastruktur, t.ex. kollektivtrafik, måste beaktas vid fördjupade studier. Likaså måste gång- och cykelvägar studeras. Framför allt viktigt kring platser i glesbygd där tillgängligheten är sämre till kollektivtrafik samt avstånd till service.

Bostäder och utemiljön bör planeras så att alla typer av boendegrupper kan få ett bra och ändamålsenligt boende. En blandning av upplåtelseformer och stödboende, variationer av storlek och typ av bostäder bör eftersträvas för att medverka till valfrihet i boendet, minskad segregation och service för behovande. Tillgången till barnomsorg, dagligvaruhandel, kollektivtrafik, rekreationsområden, lekytor och annan service är viktiga frågor att beakta i arbetet med ett jämställt och integrerat samhälle. Ur jämställdhets-, trygghets-, och social synpunkt är det därför viktigt att alla människor oavsett ålder eller kön ska kunna bo och trivas i kommunen. Detta görs lämpligen genom att planerade bostäder anpassas till olika boendekategorier. De större natur- och rekreationsområden som finns i kommunen ger ytterligare förutsättningar för en god boendemiljö.

Trygga miljöer kan skapas genom exempelvis en medveten placering av kommunikations- och bostadsentréer samt en god belysning. Även gång- och cykelvägar bör vara utrustade med belysning. Detta bör beaktas i kommande detaljplanering.

I Åtvidaberg, Grebo, Björsäter och Falerum föreslås förtätning/komplettering enligt översiktsplanen. Detta kan ge underlag i olika former som service, arbetsplatser, skola mm. Därmed skulle man inte bli lika beroende av utbud som finns i de större orterna i regionen, med minskat resande som följd.

Ovan nämnda är delar av sociala aspekter i planeringsarbetet. I det fortsatta arbetet med genomförandet gäller det att hitta rätt ambitionsnivå. I en del fall kan det vara behov av att göra separat social konsekvensbeskrivning i kommande planprocesser.

Riktlinjer

- Kommunen kan skapa förutsättningar genom att integrera ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter där jämställdhet främjas och uppnås.
- Planera för varierat bostadsutbud, motverka segregation.
- Planläggning för fler bostadstomter, men även för verksamhetstomter som kan ge förutsättningar för arbetstillfällen.
- Nya bebyggelseområden ska i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig infrastruktur, service och kollektivtrafikstråk.
- Planläggning i mindre tätorter/landsbygd, för att bibehålla/utveckla servicen i glesbygd.
- Utnyttja kapaciteten i befintliga skolor framför nybyggnation/nya lokaliseringar.
- Säkra gång- och cykelförbindelser säkerställs.

KAPITEL 3: TÄTORTER

ALLMÄNT

Åtvidabergs kommun med sitt landskap, innehåller värdefulla områden ur natur-, kultur- och friluftssynpunkt. Kommunen omfattas bland annat av riksintresse för kulturmiljövården, riksintresse för naturvården, strandskydd, ett flertal Natura 2000-områden. I kommunen finns höga värden tillsammans med odlingslandskap och skog. Utmärkande är den stora variationen av naturtyper. Inte minst inslaget av värdefullt eklandskap.

En noga genomtänkt bebyggelsekomplettering krävs vid ny exploatering för olika ändamål på valda platser främst kring orterna Åtvidaberg- Berg, Grebo, Björsäter och Falerum utan att värdena oskäligt skadas.

Ny bebyggelse ställer krav på placering, utformning och anpassning till befintlig topografi, ett framtida förändrat klimat liksom till natur-, frilufts- och kulturvärden mm.

I detta avsnitt beskrivs områden kring nämnda orter som kan vara lämpliga för utveckling av attraktivt boende mm. Arbetet med att ta fram förslag på bebyggelseutveckling är med utgångspunkt av platsspecifika värden och dess förutsättningar som även redovisas i planeringsförutsättningarna och MKB:n med temakartor.

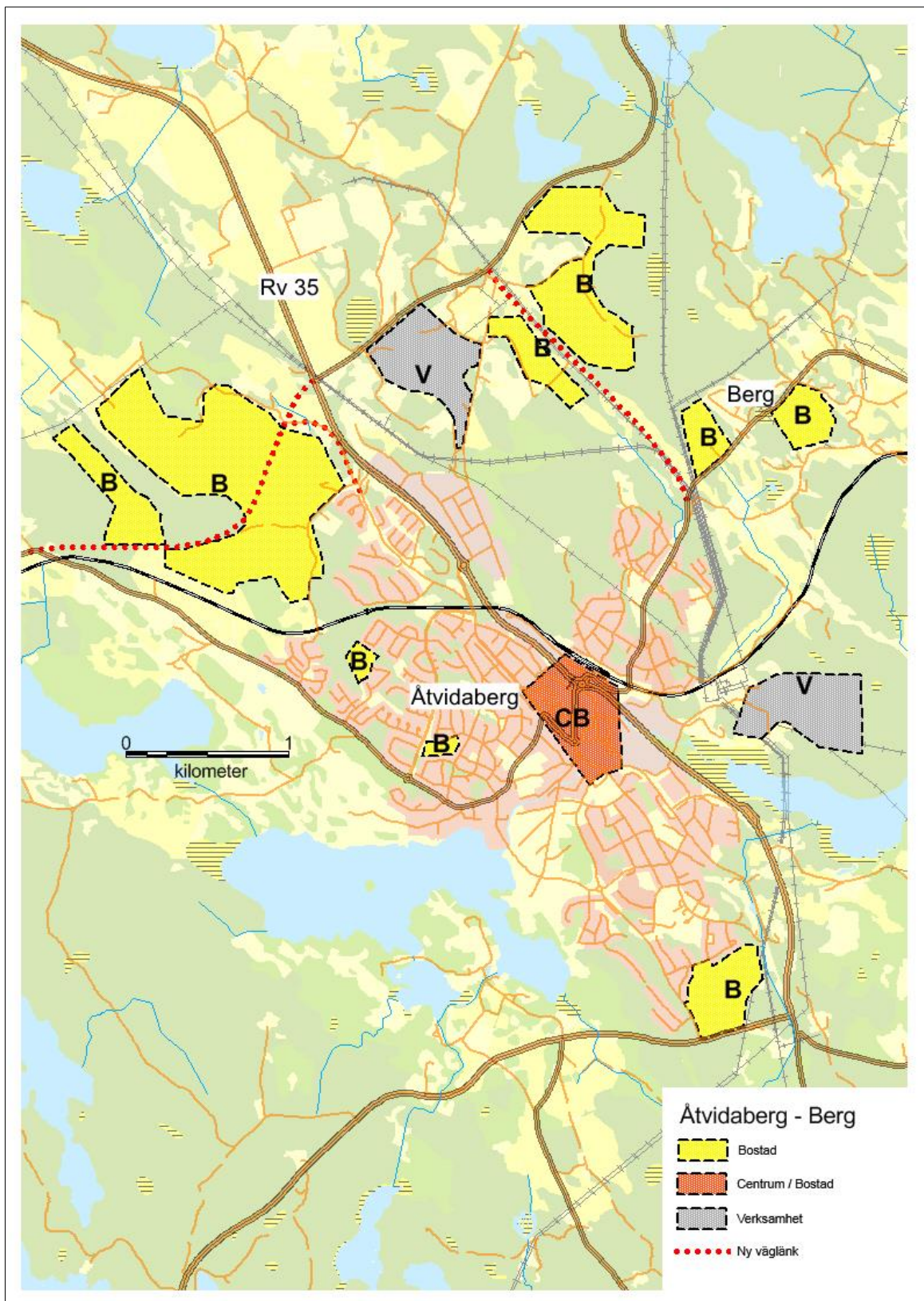
En grundtanke är att tillkommande bebyggelse ska vara ett tillskott i respektive ort, för lokal näringsverksamhet samt bidra till att öka befolkningen på sikt. Därigenom bidras till en levande landsbygd. Fler boende i orterna och på landsbygden ökar möjligheten att behålla och utveckla servicenäringarna mm.

Kommunen är utifrån ovan nämnda, mån om att bevara helhetsintrycket för respektive ort. Ortens sed är vägledande. Områden som kan utvecklas för t.ex. boende, som nämnts ovan, ska noga specialstuderas utifrån givna förutsättningar kring riksintresse, natur, kultur, landskapsbild, framtida förändringar i landskapsbilden till följd av klimatförändringar osv. Intrång eller skada på något av bevarandebestånden i området ska också minimeras och noga övervägas och värderas i det fortsatta arbetet. Vid planering i dessa områden, liksom i övriga delar, är det även viktigt att se över hur dessa områden ska kunna ges en bra och bred trafikcommunication samt tekniskt bra lösningar för VA etc. För att bedöma påverkan på riksintresset, värdekärnor eller i övrigt avgörande underlag så finns i MKB:n temakartor som stöd för olika bedömningar.

En viktig del i planeringsprocessen är nu att de olika motstående intressena i området diskuteras på ett konstruktivt sätt vid tillämpning av översiktsplanen.

Plan för respektive ort redovisas här medan de platsspecifika grundvärdena i förhållande till planförslaget således redovisas i delarna *Planeringsförutsättningar* och i *MKB:n* med dess bilagor.

ÅTVIDABERG-BERG

Plankarta, Åtvidaberg-Berg

Områden med "B-beteckning" är nya bostadsområden. Beteckningen "V" avser främst verksamheter och handel. Område "CB" innebär område i ortens centrum med en blandning av centrumfunktioner och bostäder.

Åtvidabergs tätort

Åtvidabergs tätort är och ska förbli en viktig motor i kommunen, och ska utvecklas med fler invånare och företag. Detta genom att befintlig bebyggelse kompletteras och förtätas, med hänsyn till de unika kvaliteter som varje plats har.

Åtvidabergs tätort ligger i centrala delen av kommunen och är centralort. I översiktsplanen föreslås nya områden av bostäder, verksamheter mm. Se karta ovan samt därtill hörande hänsynstagande kring natur-kultur, riksintressen mm i temakartorna i MKB:n.

Motivet till vald strategi för Åtvidabergs tätort är att vara en viktig bostadsort även regionalt. Detta genom att erbjuda ett boende utanför Linköping och Norrköping och lokalt genom att erbjuda boende med närhet till arbetsplats och service utan att behöva pendla.

Den mindre ortens närhet med gemenskap, möjlighet till markboende och tillgång till natur är några av Åtvidabergs tätorts fördelar. Målet är att antalet invånare samt verksamheter i kommunen ska öka successivt och markberedskap ska finnas för detta. Huvuddelen av kommunens innevånare kommer även i framtiden att bo i Åtvidabergs tätort.

För att kommunens invånarantal ska öka måste attraktiva boenden erbjudas. Inriktningen är att bygga norrut med bra anknytning mot storstadsorterna. Dessutom finns en god boendemiljö att erbjuda i dessa delar. Skjutbanor strax norr om Nygård kan behöva flyttas vid en eventuell utbyggnad av bostäder. Ny lokalisering utreds.

Åtvidabergs tätort ska behålla sin karaktär av småstad. Den måttfulla skalan, det stora inslaget av grönska, närheten till natur och rekreation är det som utmärker tätorten. Den nuvarande strukturen med verksamheter i ett band från Resecentrum och norrut längs riksväg 35 och med bostäder, service och rekreation sydväst om riksväg 35, behålls och förstärks.

Med en positiv befolkningsutveckling täcks behovet av skolor i befintliga anläggningar. Nya bostäder medför sannolikt ett ökat behov av barnomsorgsplatser.

En allt äldre befolkning kommer att ställa mer individuella krav på service, vård och omsorg. Mindre och olika upplåtelseformer av bostäder kommer att efterfrågas av denna grupp kommuninvånare.

Kommersiell och kommunal service ska vara tillgänglig för alla och bör lokaliseras i centrum där de bidrar till att ge samhället liv och aktivitet.

Åtvidabergs tätort bör ha inriktningen att förstärka och skydda viktiga delar av befintliga kultur- och naturområden. Hur detta kan göras kan avläsas i MKB och dess temakartor.

Beroende på samhällsutvecklingen och behovet av nya bostäder mm finns det i stort två olika scenarier. *Förtätning* eller *exploatering av ny mark*.

Förtätning

Förtätning kan ske på olika sätt:

- Orten kan byggas samman i lämpliga delar.
- Outnyttjade lucktomter och eventuellt vissa grönytor kan bli möjliga för bebyggelse.
- Parkeringsytor kan byggas om för bostäder med parkering under mark.
- Befintliga bostadsbyggnader kan byggas om eller byggas till.
- Ytterligare våningar på befintliga hus.
- Ändra gamla byggnader för bostäder eller verksamheter.

Åtvidabergs tätort kan i första hand att växa inom befintliga bebyggelseområden. Inom tätorten finns möjlighet att ytterligare förtäta bebyggelsen.

Ambitionen är att om möjligt uppnå en förtätning och tillväxt i Åtvidaberg tätorts mest centrala delar. Vid förtätning beaktas behovet av boende och miljön med god tillgänglighet för äldre och personer med funktionsnedsättning. Miljön är viktig för rekreation, luftkvalitet, omhändertagande av nederbörd vid skyfall samt svalka vid värmeböljor i centralorten och för dess besökare. Utöver en god planberedskap bör aktivt arbetas för ytterligare lokaler i centrum. En förtätning av bebyggelse som är förenlig med stadens struktur bör vara möjlig.

Den gröna staden "Trädgårdsstaden" är planeringsförebilden. 1905 års stadsplan är grunden för Åtvidabergs tätort, med trädgårdsstaden som ideal. I den fanns en tanke om en viss karaktär för staden, med träd, 1800 m² stora tomter, grönytor mm. Denna princip gällde under lång tid. Detta tankesätt kan vara en värdegrund att ha som utgångspunkt i fortsatta planeringen. Platsens själ och historik är viktig att förhålla sig till.

Strävan bör även vara ökad mångfald av bostäder med olika upplåtelseformer samt verksamheter som gemensamt stärker ortens utveckling och tillväxt.

Utifrån ovan bör förtätningsoptionerna prövas i den fortsatta utvecklingen av tätorten som ett scenario. Några föreslagna förtätningsoptioner förslås för bostäder inom orten. Likaså föreslås att centrumområdet utvecklas till blandad bebyggelse med komplettering av bostäder till centrumfunktionerna. Vid förtätning i tätorten inom "CB-område" behöver djupare analys göras. Framst via detaljplanering.

Exploatering av ny mark

Det andra scenariot innebär ett framtida behov av ny mark för efterfrågan av nya bostäder mm. Plankartan visar främst en utbyggnadsriktning mot storstadsregionen i norr (Linköping-Norrköping). Riktningen känns även naturlig med de markområden som kan vara rimliga att nyttja för bebyggelse. Med hänsyn till Åtvidabergs rika natur- och kulturförekomster tillsammans med riksintresset, så har en översiktlig studie även skett över konsekvenserna av framtida utbyggnadsområden. Detta redovisas i temakartorna i MKB:n. Områdena är begränsade på sådant sätt att minimera intrånget på motstående intressen.

Ett flertal potentiellt förorenade platser inom tätorten, t ex skjutbanor, liksom några nedlagda deponier behöver särskilt uppmärksammas, bl.a. vid föreslagen utbyggnad i nordväst samt föreslaget förtätningsområde vid Garpan/Basthagen.

Bostäder

Nya områden för bostadsbebyggelse redovisas ovan. Det är relativt stora områden som torde räcka länge. Det är angeläget att på alla sätt underlätta och locka till bosättning i kommunen. Därför bör många alternativ skapas för bostadstyper och upplåtelseformer för de som söker bostad att hitta något som passar. Liksom alternativa bostadsområden i stadsnära läge och med läge för bra pendling till storstadsregionen.

Verksamheter

I tätorten föreslås två större områden för fortsatt utveckling för företag. Det är dels vid Fågelsången och Vrånghult och dels området vid Håcklö. Det innebär att framförallt området kring Vrånghult utvecklas för verksamheter som har nytta av närheten till väg 35. Håcklöområdet har stor utvecklingspotential, eftersom området ligger utmed järnväg och kan erhålla i övrigt bra tillgänglighet för transporter samt ej störande för bostäder mm.

Camping

Campingens framtida lokalisering får vidare utredas i det fortsatta översiktsplanarbetet.

Kommunikationer

Nordväst om Åtvidabergs tätort från länsväg 691 (Slevringevägen) till 741 (Björsättersvägen) föreslås ny sträckning. Sträckningen avlastar trafik inom Åtvidaberg.

Vidare en ny länk mellan Berg och Björsättersvägen som därmed skapar förutsättningar för en framtida utbyggnad av omkringliggande områden samt avlastning av trafik i de centrala delarna i Åtvidabergs tätort. Väglinken möjliggör även alternativ väg för kollektivtrafiklinje samt alternativ räddningsväg/ersättningsväg vid eventuell olycka mm på riksväg 35.

Trafik till föreslaget verksamhetsområde i Fram- och Borthåcklaområdet behöver trafiksituationen (t ex vid Sunnebovägen-Kolhusgatan samt Håcklovägen) särskilt uppmärksammas vid en utbyggnad.

Service

En viktig del är att arbeta aktivt för att försöka behålla samt utöka servicen och utbudet. Ett brett utbud innebär att resor till andra ställen minskar, ökad boendekvalitet och tillväxt, stimulerar utveckling såväl inom servicenäringsen som i övrigt.

Teknisk försörjning

Utbyggnad av tätorten kan komma att kräva nytt tillstånd och utbyggnad av Håckla avloppsverk. Även eventuella kapacitetsproblem i ledningssystem och i vattenverk behöver uppmärksammas.

Befintlig avfallsanläggning i Korshult strax söder om tätorten (längs Rv 35) avses vara kvar. Om en flytt av befintlig skjutbana eventuellt kommer på tal till närområdet för avfallsanläggning behöver en särskild förstudie upprättas innan ställningstagande sker.

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t ex riksintressen, natur- och kulturvärden, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

Rekommendationer Åtvidaberg tätort

- I första hand förtätningar och kompletteringar inom Åtvidabergs tätort.
- I andra hand är inriktningen att bygga norrut med bra anknytning mot storstadsorterna.
- Förstärka Åtvidabergs attraktivitet för boende, handel, service, verksamheter och besökare.

- Bevara och utveckla de unika kvaliteter och identiteter såsom trädgårdsstaden, småstadskaraktern, industrihistoriska områden, eklandskapet mm.
- Förtäta befintligt centrumområde med nya boendemöjligheter och omvandla befintliga fastigheter till boende.
- Komplettera med bl.a. flerbostadshus, radhus i olika upplåtelseformer samt marklägenheter för seniorboende.
- Nya bostadsområden placeras i anslutning till befintlig tätortsstruktur för att skapa närhet mellan bostäder, service, handel och verksamheter samt befintlig infrastruktur.
- Utarbeta utvecklingsstrategi för ett kommersiellt handelscentrum runt Stortorget.
- Utveckla ett Kulturcentrum i de industrihistoriska miljöerna runt Gamla Torget som en del i centrumutvecklingen.
- Sällanköpshandel och mindre störande verksamheter bör i första hand lokaliseras i Fågelsången, Prästängen.
- Störande industri och verksamheter bör i första hand placeras i anslutning till Vrånghult.
- Fortsatt utveckling för verksamheter öster om Håckla reningsverk mm. Åtvidabergs Hundklubb uppmärksammas vid en eventuell utbyggnad.
- Vårda centrala grönområden så att möjlighet till närrekreation bibehålls.
- Främja den biologiska mångfalden och knyt ihop olika delar i eklandskapet genom att bevara och utveckla gröna korridorer, parker och enskilda träd inom tätorten.
- Eklandskapsinventering från 2006 studeras vid utbyggnad och förtätningar i tätorten.
- Utredning kring ny skjutbana.
- Lokalisering av camping utreds.
- Ny väganlutning mellan länsväg 691 och Björsättersvägen.
- Ny väglänk mellan länsväg 732 (vid Långbrott/Berg) till Björsättersvägen.
- Östgötaleden genom Humpaoområdet säkerställs vid fortsatt planering.
- Påverkan på motionsspår i Nygård behöver studeras i fortsatt arbete.
- Påverkan på grundvattenförekomster studeras i fortsatt arbete, i synnerhet förekomsten söder om Ören.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 145 kV (regionalnät) bör avstånd mellan ledning och bostad vara ca 60 m.
- Uppmärksamma eventuella störningar från riksvägen samt järnvägen vid bostadsplane- ring i anslutning till dessa.
- Avstånd till primärled för farligt gods (riksväg 35) studeras i fortsatt arbete.
- Studera risker med översvämning öster om Bysjön vid efterföljande planarbeten.
- Riskhantering av potentiellt förorenade platser vid efterföljande planarbeten.
- Sanering av skjutbanor på sikt behövs vid eventuell planering av bostäder.
- Uppmärksamma områden med skredrisk (t ex Vrånghult, väster om Håcklasjön, vid hembygdsgården samt vid Eksätter).
- Klarlägga de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten, i synnerhet kring området i nordväst.
- Radon undersöks i samband med geoteknisk undersökning.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

Berg

Berg ligger strax nordost om Åtvidabergs tätort. Berg är klassat som egen tätort enligt statistiska centralbyråns tätortsavgränsning. I översiktsplanen föreslås utvecklingsområden av bostäder i Berg. Se karta på föreslagna utbyggnadsområden på plankartan ovan.

Bostäder

Berg kan utvecklas successivt inom befintliga området. Dessutom kan Berg kopplas ihop med Åtvidabergs tätort genom en utbyggnad västerut vid Hinrikstorp. Utbyggnadsområdet ligger i mindre omfattning inom strandskydd vid mindre vattendrag som leder till Bäckfalle göl. Den berörda delen är ämnat för bostäder och strandskyddsfrågan måste uppmärksammas.

Mellan Berg och Åtvidabergs tätorter föreslås även bostäder vid Karlshamnsberget, se vidare under "Åtvidabergs tätort". Genom bostädernas placering ger det goda förutsättningar att på sikt få en koppling och norrut genom den nya väglänken.

I nordöstra Berg, i anslutning till befintlig bebyggelse, föreslås ett utbyggnadsområde för bostäder. Anpassning till den lantliga miljön är viktigt i området.

Verksamheter

Inga ytterligare verksamheter planeras inom Berg. Det samlas vid riksväg 35.

Kommunikation

Länken Berg till Björsättersvägen utgör en förbättring för olika trafikslag i kommunikationen norrut. Framförallt fördelar för kollektivtrafiken. Dessutom en koppling norrut till Björsäter. Länken knyter samman Åtvidaberg och Berg på ett effektivare sätt och minskar genomfartstrafik inom Åtvidaberg.

Service

Ingen särskild service planeras i området utöver det som i framtiden kan behövas för barnomsorg och äldreboende.

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t.ex. riksintressen, natur- och kulturvärden, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

Rekommendationer Berg

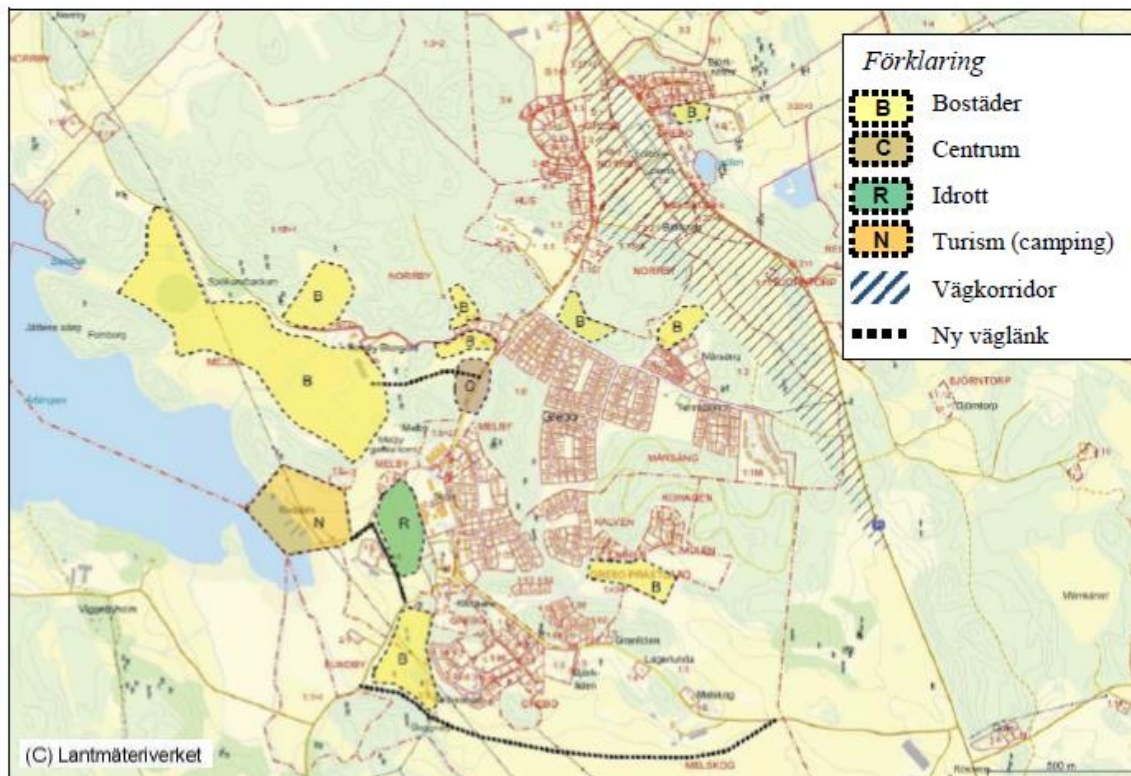
- Berg kopplas ihop med Åtvidaberg genom en utbyggnad västerut.
- Planera för lägenheter i seniorboende i Berg.
- Föreslaget område för bostäder i nordost planeras så att det harmoniserar med den lantliga miljön.
- Anlägga en väglänk mellan länsväg 732 vid Berg till Björsättersvägen (länsväg 741) för att möjliggöra för kollektivtrafiklinje alternativ räddningsväg/ersättningsväg för Rv 35.
- Beakta skyddsvärd natur, såsom naturvärdesobjekt, ängs- och betesmark samt eklandskap.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.
- Utveckla befintligt gång- och cykelstråk i tätorten.
- Vatten- och avloppsfrågan behöver uppmärksammas i samband med fortsatt arbete.

- VA-anläggning (pumpstation) vid Lillgårdsvägen i Berg med stor risk för översvämning vid stora ytvattenflöden uppmärksammas vid fortsatt planering i orten.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 145 kV(regionnät) bör avstånd mellan ledning och bostad vara ca 60 m.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till järnväg, avseende buller, efterföljs.
- Uppmärksamma potentiellt förorenad plats.
- Radon undersöks i samband med geoteknisk undersökning.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

GREBO

Plankarta, Grebo

Områden med "B-beteckning" är nya bostadsområden. "C" avser nytt centrumområde, "N" främst camping/stugor/ställplatser husvagn och "R" avser idrott.

Grebo ska med sitt strategiska läge till Linköping och Norrköping utvecklas vidare med attraktiva boendemiljöer.

Grebo har liknande förutsättningar som Åtvidaberg vad gäller strategin för utbyggnad. Här gäller det främst bostäder, nytt centrum med handel, samt ny idrottsplats vid skolan.

Motivet till vald strategi för Grebo är precis som Åtvidaberg att vara en viktig bostadsort även regionalt genom att erbjuda ett boende utanför Linköping och Norrköping. Grebos läge innebär möjlighet till arbetspendling även till de större städerna i regionen.

Den mindre ortens närhet med gemenskap, möjlighet till markboende och tillgång till natur och sjön Ärlången med båthamn, service etc är några av Grebos fördelar. Genom att erbjuda attraktivt boende inom Grebo och i ortens randzon i söder hålls samhället samman vilket är kommunalekonomiskt fördelaktigt. En successiv ökning av bostäder i Grebo säkerställer en fortsatt allmän service såväl som kommersiell.

Inriktningen är även att erbjuda bostäder i lantlig miljö med sjökontakt, utan att för den skull inkräkta på strandskyddets villkor.

Grebo, precis som Åtvidaberg bör behålla sin karaktär. Den måttfulla skalan, det stora inslaget av grönska, närheten till natur, sjö och rekreation som värdefulla element. Den nuvarande

strukturen med ett fåtal verksamheter utmed riksvägen bör ytterligare kunna förstärkas samt utvecklas och ge nya arbetstillfällen på orten.

Med den befolkningsutveckling som kan förväntas över tiden medför sannolikt ett ökat behov av skol- och barnomsorgsplatser samt övrig kommunal service.

En allt äldre befolkning kommer att ställa mer individuella krav på service, vård och omsorg. Mindre och olika upplåtelseformer av bostäder kommer att efterfrågas av denna grupp kommuninvånare, här liksom på andra orter i kommunen.

Kommersiell och kommunal service ska vara tillgänglig för alla och bör lokaliseras centralt i orten. Detta bidrar till att ge samhället liv och aktivitet i ett centralt läge.

I Grebo närmast Ärlången föreslås ett utbyggnadsområde som ligger inom strandskydd. Den berörda delen är främst för bad, camping och mindre stugor. Av väsentlig betydelse för att tillgodose riksintresset är att strandskyddet vid Ärlången kan beaktas på ett relevant sätt.

Föreslagen bebyggelse vid vattendrag i södra/sydvästra delen, liksom vid vattendrag i nordvästra delen vid Norrby Storgård samt vägkorridor vid vattendrag i nordöstra delen vid fotbollsplanerna, hamnar inom strandskydd. Dessa områden måste utredas närmare och eventuellt upphävande av strandskyddet ska hanteras inom planerna.

Bostäder

Nya områden för bostadsbebyggelse redovisas på kartan ovan. Det är relativt stora områden som väl fyller behovet över en längre tid. Det är angeläget att på alla sätt underlätta och locka till bosättning i kommunen. Grebos läge ger goda förutsättningar.

Ett större markområde närmast Ärlången (Norrby) kan ge en fin boendekvalitet med varierat utbud i ett naturskönt område. Grön prägel i uppbyggnaden av området med särskild omsorg vid placering av byggnader mm kring befintliga naturelement kan göra området mycket attraktivt. En ny väganslutning till nämnda område från Grebovägen föreslås. Områdena måste utredas närmare i vidare planering.

I sydvästra delen av orten ges utrymme för bostadsbebyggelse i kombination med en väg som innebär att exempelvis tung trafik avlastas inom och genom Grebo. Stora kostnader uppstår vid eventuell nedgrävning av 145 kV-ledning i detta område vid byggande av bostäder. Avstånd mellan en kraftledning på 145 kV i luft och bostad bör vara ca 60 m (ledningen uppmärksammas även vid Norrby). Om väglänken i söder byggs bör det på sikt studeras om ytterligare bostäder kan kompletteras i anslutning till nämnda länk (bl a ur infrastruktur/ekonomisk synpunkt).

Genom att nyttja befintlig infrastruktur vid Garpbergsvägen bör här kunna kompletteras ytterligare småhusbebyggelse i anslutning till befintliga småhus. Ny bebyggelse måste särskilt studeras utifrån de värdefulla landskapselementen i området.

Mindre del av grönområdet närmast Mårsängsvägen-Grebovägen föreslås omvandlas till ett småhusområde med god anslutning av gatunät och teknisk infrastruktur. Området skapar ett värdefullt boende med hus i ett skogsparti centralt i Grebo. Större delen av skogsområdet bibehålls samtidigt för närrekreation.

Utöver ovan nämnda bebyggelseområden bör mindre förtätningar vara möjlig. Exempelvis vid Norrbyvägen.

Grebo har idag en ensidig bebyggelsestruktur (småhus). Detta bör med fördel ses över och andra typer av boende erbjudas. När man inte längre vill eller kan bo i småhus är det en fördel om man kan bo kvar i orten i sitt sociala mönster, men med boende som är mer anpassat efter behov och möjlighet. Komplettering i befintliga områden med exempelvis hyreslägenheter bör studeras.

Verksamheter

I Grebo bör en utveckling för företag utmed riksväg 35 vara möjlig. Området vid riksvägen kan här utvecklas för verksamheter med god exponering och tillgänglighet till riksväg 35 i framtiden.

Kommunikationer

För att förbättra trafiksituationen inom Grebo och till orten föreslås en ombyggnad i olika delar.

En tanke är att väg 35 föreslås få en ny lösning i Grebo. En vägkorridor redovisas i översiktsplanen där vägen kan tänkas bli belägen. Trafikverket utreder just nu frågan. Om en ny sträckning av Rv 35 anordnas bör även omstigningsplats på riksvägen studeras.

Ny idrottsplats föreslås intill skolan och ansluts med en ny väg söderifrån (från Stureforsvägen). Vägen bör även anslutas till det utvecklade bad och campingområdet vid Ärlången. Därmed avlastas trafik förbi och genom skolområdet.

I södra delen av orten föreslås en väg som avlastning till dagens länsväg (nr 700) mellan Grebo centrum och Rv 35. Vägen ger en trafikförbättrande fördel framför allt för då den kan nyttjas av tung trafik som därmed inte behöver åka genom centrala delar av orten. Befintlig länsväg mellan Grebo centrum och Rv 35 är krokig, har sämre siktförhållanden, flera utfarter mm. Om inte den föreslagna länken tillkommer krävs åtgärder av Trafikverket på befintlig länsväg. Se ovan under rubriken *Bostäder* kring eventuella bostäder kring väglänken.

Ovan föreslagna åtgärder för kommunikationer tillsammans med en fortsatt utveckling av gång- och cykelnätet samt trafikförbättrande åtgärder i centrala delar, ger Grebo förutsättningar för en god kommunikationsstruktur.

Service

En viktig del i Grebo som i Åtvidaberg är att arbeta aktivt för att försöka behålla samt utöka servicen och utbudet. Ett brett utbud innebär att resor till andra ställen minskar, ökad boendekvalitet och tillväxt, stimulerar utveckling såväl inom servicenäringen som i övrigt.

Översiktsplanen föreslår ett nytt läge för centrumområde för Grebo, något norr om nuvarande centrum. Nuvarande centrum har begränsade utvecklingsmöjligheter vad gäller yta mm och föreslaget läge bedöms som strategisk punkt i framtida ortens utveckling.

Idrott och fritid

Genom utvecklingen av området kring väg 35 (se ovan) behövs en ny placering av idrottsplatsen. Vid skolan skulle den med fördel ges dag- som kvällstid god nyttjandegrad genom sin närhet i samhället och skolan, samt med bra kommunikationer. Inte minst för de oskyddade trafikanterna.

Vid tennisklubben vid Mårsängsvägen finns goda förutsättningar att ta vara på dagens ändamål och en utvecklad spontanaktivitetsplats för olika inriktningar. Dessutom en utveckling av

närliggande motionsspår för sommar och vinteraktivitet. En satsning på lekplatser i olika former inom befintliga grönområden skulle ge ytterligare kvalitet i orten.

En utveckling av badplatsen och camping vid Ärlången med gästbrygga och båtservice ger orten en bredare dimension. Förutsättningarna och klarläggande om genomförandet av en utvecklad camping behöver ske. Kombinerar man det med naturstigar utmed vattnet och sammanhängt med stigar i skogspartier ger det förutsättningar för en alltmer utvecklad friluft- och fritidsaktivitet i orten.

Teknisk försörjning

Grebo omfattas av vattenskyddsområde för vattentäkten till Råberga vattenverk i Linköping. Ärlången vid Grebo, liksom 50 m strandzon, är inom sekundär skyddszon. Övriga delar av orten är inom tertiär skyddszon för täkten.

Grebos södra delar ligger på en större känslig grundvattenförekomst. Förekomsten är även ett skyddat område för dricksvatten enligt vattenförvaltningsförordningen. Likaså finns en grundvattenförekomst i nordöstra delen, vid Björksätter/vägorridoren för Rv 35.

Det nya området för idrott som föreslås i ÖP kan beröra ny huvudvattenledning för dricksvatten, vilket bör uppmärksammas i fortsatt arbete.

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t ex riksintressen, natur- och kulturvården, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

Rekommendationer

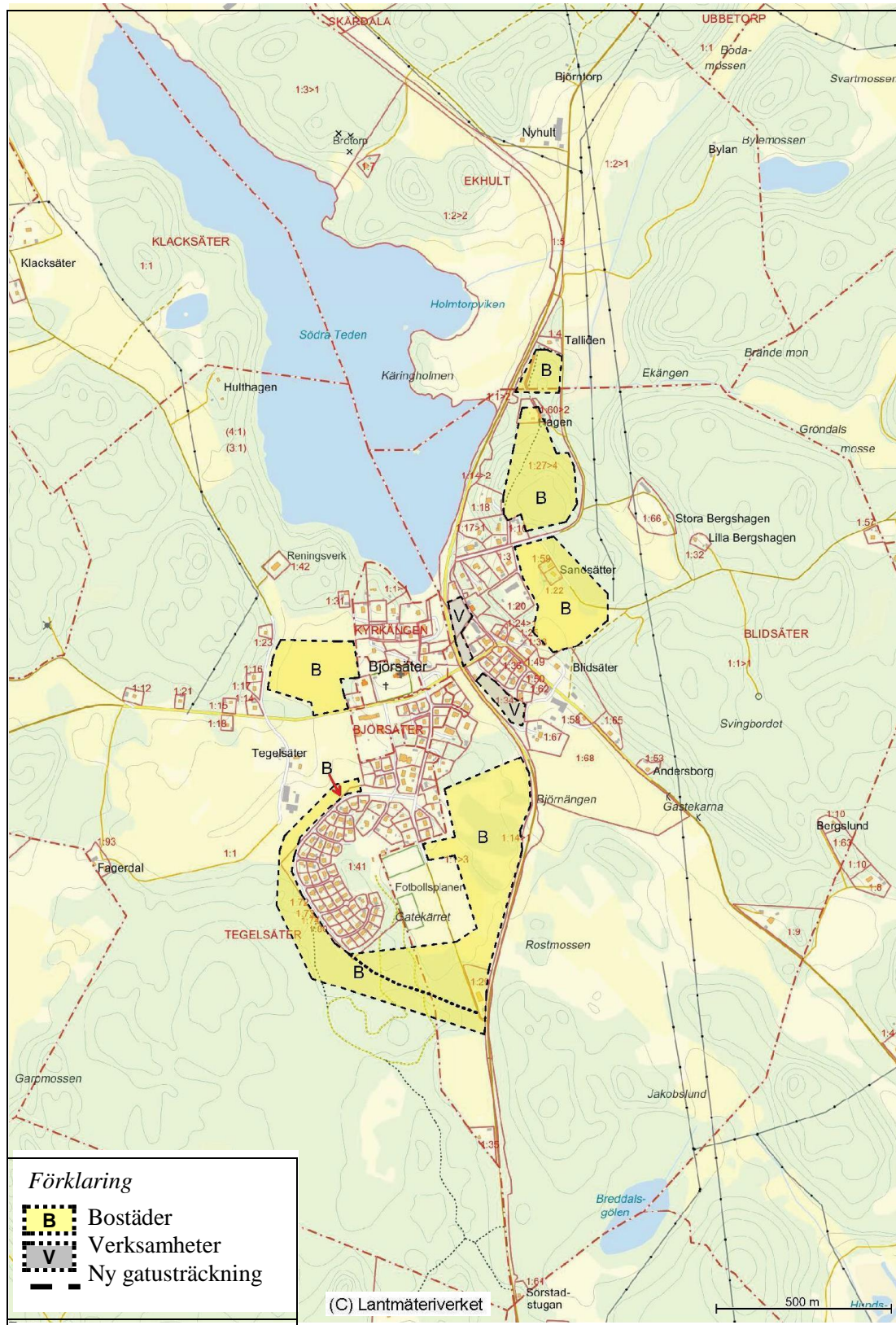
- Ny bebyggelse måste vid planläggning särskilt studeras utifrån de värdefulla landskapselementen med ekar mm söder/sydost om Garpbergsvägen.
- Planera för lägenheter i seniorboende i Grebo, för att möjliggöra för omflyttning inom orten.
- Pröva möjligheten att flytta fotbollsplanerna till strax väster om Greboskolan med anslutning från länsväg 700 (Stureforsvägen).
- Utveckla nytt centrumområde i Grebo, strax norr om befintliga centrum.
- Utred mindre camping vid Ärlången i anslutning till badplats och båthamn. Anslutning till camping från länsväg 700 (Stureforsvägen).
- Utbyggnadsområden inför strandskydd måste utredas närmare.
- Riksväg 35 och väganlutning mot riksväg 35 till Grebo utreds.
- Verka för en ny väglänk söder om Grebo från Stureforsvägen via Melskog till länsväg 700. Om inte den föreslagna länken tillkommer krävs åtgärder på befintlig länsväg.
- Anlägga ny väganlutning till utbyggnadsområde i Norrby från Grebovägen.
- Eventuella bebyggelsekompletteringar vid riksvägen utformas så att inte riksväg 35 som är av riksintresse för kommunikationer påverkas negativt.
- Dra nytta av det starka lokala engagemanget med byalag, föreningsliv, företag etc i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Beakta skyddsvärd natur såsom naturvärdesobjekt, ängs- och betesmark, eklandskap (värdekärnor).
- Verka för en säker gång- och cykelväg, t ex genom planskildhet, för de oskyddade trafikanterna samt med god kollektivtrafikanpassning vid väg 35.
- Strandskyddsområde kring Ärlången samt vattendragen uppmärksammas och eventuella påverkan studeras i fortsatt utveckling av samhället. Dagvattenhanteringen studeras vid planering i anslutning till dessa.
- Eventuella biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.

- Respektavstånd bör hållas till kulturhistorisk bebyggelse vid utbyggnad mm.
- I fortsatt arbete behöver uppmärksammas den rika förekomsten av fornlämningar i orten.
- Vatten- och avloppsfrågan behöver uppmärksammas i samband med fortsatt arbete, t ex angående eventuell utvidgning av det kommunala verksamhetsområdet för VA.
- Påverkan på grundvattenförekomster, dagvattenhantering, främst i södra Grebo, studeras i fortsatt arbete. Dagvattenhanteringen måste särskilt studeras vid planering i södra delen.
- Uppmärksamma eventuell påverkan på befintliga markavvattnings-/dikesföretag vid efterföljande planarbeten.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 145 kV (regionnät) bör avstånd mellan ledning och bostad vara närmare 60 m. Behov av eventuell nedgrävning av 145 kV ledning klarläggs.
- Uppmärksamma eventuella störningar från reningsverket.
- Studera eventuella behov av bullerskyddsåtgärder.
- Avstånd till primärled för farligt gods (riksväg 35) studeras i fortsatt arbete.
- Uppmärksamma vattenskyddsområde för Ärlången och landområde vid Grebo.
- Studera risker med översvämning från sjön i samband med efterföljande planarbeten.
- Uppmärksamma risker med potentiellt förorenade platser vid efterföljande planarbeten.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten, i synnerhet kring området i öster vid fotbollsplanen.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 MKB.

BJÖRSÄTER

Plankarta

Områden med "B-beteckning" är nya bostadsområden. Beteckningen "V" avser främst verksamheter och handel. Svartstreckad linje i söder är ny gatusträckning.

Björnsäter ligger i norra delen av om Åtvidabergs kommun. I översiktsplanen föreslås utvecklingsområden av bostäder, verksamheter mm. Björnsäter bör med sitt strategiska läge till Linköping och Norrköping utvecklas vidare med attraktiva boendemiljöer.

Björnsäters kyrkomiljö utgör regionalt intresse för kulturmiljövården. Även andra karaktärsgivande objekt för orten bör nämnas, exempelvis gamla prästgården och Smedtorpet.

I Björnsäter vid Kärringtrötteberget, delen närmast Södra Teden, föreslås ett utbyggnadsområde som ligger inom strandskydd. Det gör även en mindre del av område för verksamheter i centrala delen av orten. Längst upp i nordost föreslås bostäder nära ett mindre vattendrag som också omfattas av strandskydd. Eventuellt upphävande av strandskyddet ska hanteras inom planerna.

Bostäder

För Björnsäter redovisas utbyggnadsområde för bostäder vid Kärringtrötteberget samt norr om berget. Om det blir kommunalt VA för området längst i norr torde investeringarna bli höga. Bostäder redovisas även något väster om kyrkan, längs länsväg 748. Hur nära man kan bygga reningsverket bör klarläggas i detaljplaneskedet.

Även längs Smedstorpsvägens norra/västra sida kan vara ett möjligt område för bostäder (vägen är bebyggd på ena sidan idag). Även i södra delen av orten längs en förlängning av Smedstorpsvägen söderut till länsväg 741 föreslås bostäder. Likaså föreslås bostäder mellan fotbollsplanen och länsväg 741 samt komplettering i Sandsätterområdet i öster.

Verksamheter

Viss möjlighet finns till komplettering av verksamheter centralt i Björnsäter. De verksamheter som kan bli aktuella avses ej vara störande med tanke på närliggande bostäder.

Kommunikation

ÖP visar förslag på att förlänga Smedstorpsvägen, inklusive gc-väg, så att anslutning sker med länsvägen/Åtvidabergsvägen, och då med bostäder kring en sådan länk. Gamla Åtvidabergsvägen har problem med bärighet på grund av dåliga grundförhållanden innebärande att det skulle vara bra med en ersättningsväg till bostäder längs Smedstorpsvägen mm. Motionsspåret berörs och behöver uppmärksammas i fortsatt arbete så att en funktionell sträckning av spåret kan anordnas.

Pendlingstrafik mm sker mellan Björnsäter och Norrköping via Gistad. Ett behov finns att förstärka denna koppling till Norrköping inom regionen. Behov finns då att förbättra vägstandard mm.

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t ex riksintressen, natur- och kulturvården, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

Rekommendationer

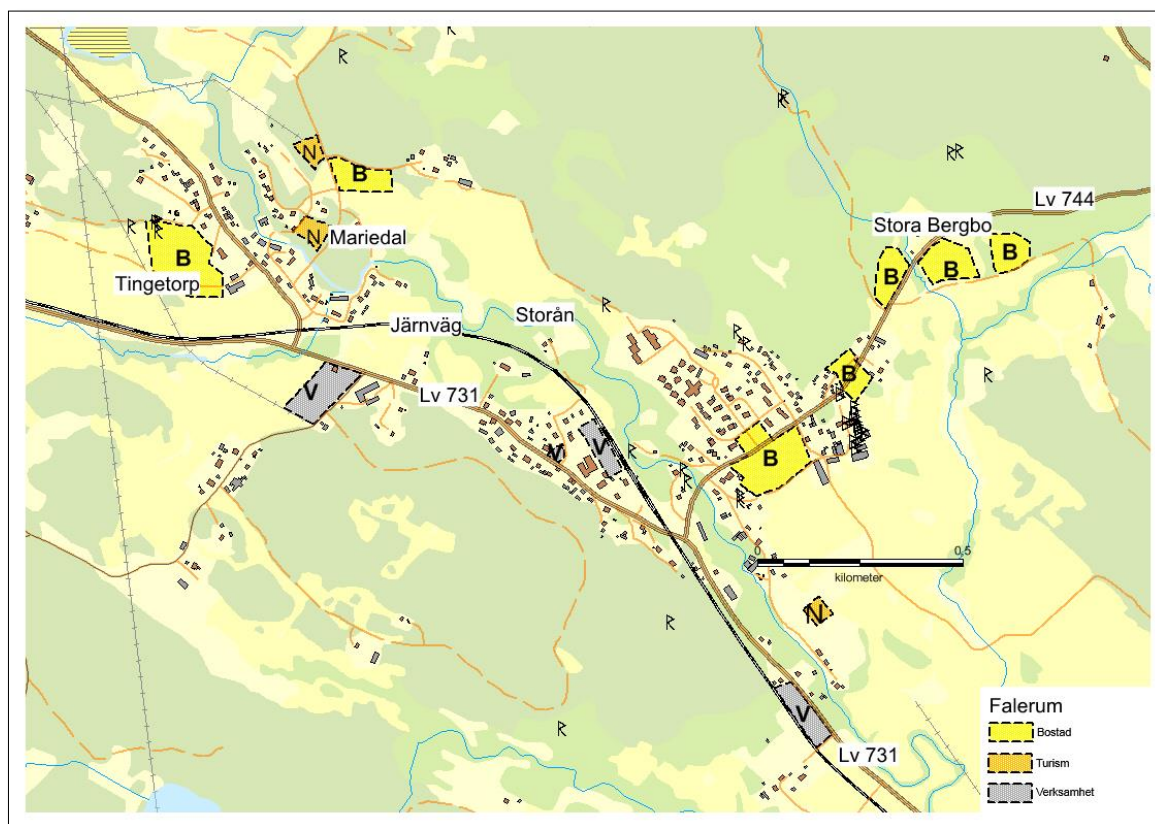
- Utveckla Björnsäter som en attraktiv bostadsort för naturnära boende.
- Utveckla bostäder i söder, längs en förlängning av Smedstorpsvägen till länsväg 741.
- Komplettera med bostäder i sydväst längs Smedstorpsvägen (nyttja vägen dubbelsidigt)
- Bygg ut med bostäder i sydost mellan fotbollsplanen och länsväg 741. Beakta naturvården (eklandskap mm) i området.

- Komplettera med bostäder kring Sandsätters bebyggelse.
- Nya bostäder väster om kyrkan. Beakta naturvärden (eklandskap mm) i området.
- Nya bostäder i norr kring Kärringtrötteberget, Hagen/Talliden.
- Planera för lägenheter i seniorboende.
- Tre föreslagna utbyggnadsområden hamnar inom strandskydd. Eventuellt upphävande av strandskyddet hanteras inom planerna.
- Komplettera med verksamheter (ej störande) centralt i Björsäter.
- Dra nytta av det lokala engagemanget med byalag, föreningsliv, företag etc i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Beakta skyddsvärd natur såsom naturvärdesobjekt, ängs- och betesmark, eklandskap (värdekärnor).
- Anlägga en ny sträckning till Smedstorpsvägen för fordon och gång- och cykeltrafik som ersättningsväg för Gamla Åtvidabergsvägen med dess bärighetsproblem.
- Verka för att förbättra vägstandard mot Gistad för Björsätters koppling mot Norrköping.
- Strandskyddsområde kring sjön samt vattendrag i nordost uppmärksammas. Dagvattenhanteringen studeras vid planering i anslutning till dessa.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.
- Värna om objekt med kulturhistoriska värden som finns i kyrkomiljön, samt karaktärgivande objekt.
- Vatten- och avloppsfrågan uppmärksammas i samband med fortsatt arbete. I synnerhet behöver fungerande VA-lösning studeras i norra delen.
- Uppmärksamma eventuell påverkan på markavvattnings-/dikesföretag i norra delen vid Hagen/Talliden vid efterföljande planarbete.
- Sträckningen av motionsspåret behöver särskilt studeras i samband med eventuell bostadsplanering i området.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 400 kV bör avstånd mellan ledning och bostad vara ca 150 m.
- Uppmärksamma risker med ett antal potentiellt förorenade platser centralt i orten vid efterföljande planarbeten.
- Uppmärksamma eventuella störningar från reningsverket vid bostadsplanering i väster.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten, i synnerhet kring området strax öster om fotbollsplanen.
- Uppmärksamma diskussioner kring eventuell höjning av Södra Teden.
- Risker med skred/ras i centrala delen enligt SGI:s inventering uppmärksammas.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

FALERUM

Plankarta

Områden med "B-beteckning" är nya bostadsområden. Beteckningen "V" avser främst verksamheter och handel. Beteckningen "N" avser camping/stugor/ställplatser husvagn.

Falerum ligger i sydöstra delen av kommunen. I översiktsplanen föreslås nya områden av bostäder, verksamheter mm. Se karta ovan.

I Falerum i nordöstra delen (kring Stora Bergbro) föreslås några utbyggnadsområden för bostäder som ligger inom strandskydd från mindre vattendrag. Även i väster föreslås verksamheter inom strandskydd längs mindre vattendrag som leder till Storån. Söder om Hannäsvägen/ länsväg 744 föreslås ett utbyggnadsområde för bostäder som hamnar något mindre inom strandskyddsområde för Storån. Det gör även ett föreslaget verksamhetsområde vid Klädhuset samt ett föreslaget verksamhetsområde i söder i närheten av reningsverket. Tankar finns på utbyggnad av stugby vid Mariedal, ett område som också hamnar inom strandskydd för Storån. Föreslaget "N-område" vid fotbollsplanen berör strandskydd. Ändring till LIS-områden måste utredas närmare i en fördjupning. Vid planering ska eventuellt upphävande av strandskyddet hanteras inom detaljplanerna.

Bostäder

För Falerum redovisas utbyggnadsområden för bostäder i nordvästra delen av tätorten. Även centralt, båda sidor Kronvägen (gatan mot skolan mm), för t ex stadsvillor med 4 lägenheter i varje och området mittemot, andra sidan Hannäsvägen. Vidare föreslås utbyggnadsområden för bostäder i nordost vid Stora Bergbo längs Hannäsvägen och kring

Östgötaleden. Likaså mindre komplettering väster om Götetorp och vid Tingetorp kan även vara möjligt område för bostäder.

Verksamheter

Verksamhetsområde redovisas i västra delen nära länsväg 731. Likaså i direkt anslutning till Klädhuset. Vidare på mindre yta med jordbruksmark mellan länsvägen och järnvägen i sydost, nära reningsverket.

Kommunikation

För Falerum och för kommunen som helhet är järnvägen en viktig kommunikation. Satsningar är gjorda där bl.a. stationsområdet är upprustat. Osäkerhet råder kring järnvägens framtid, en fråga som hanteras på statlig nivå. Kommunen anser att järnvägens existens är mycket viktig för kommunen i framtiden. Om inte järnvägen kommer att finnas kvar uppstår ett stort behov av att länsvägen mot Åtvidaberg rustas upp.

Ingen utpekad ny väg planeras i området. Däremot bör vid en utveckling i orten vägstandard ses över. Främst för de oskyddade trafikanterna. Kommunikationer av olika slag med Falerum behöver utvecklas. Inte minst med anledning av den aktiva företagsamheten i orten och med ett stort antal besökande varje år.

Service - turism

Falerum är en mycket viktig ort för besöksnäringen i kommunen. Även närliggande Gärdserum är viktig ort ur turism-, kultur- och natursynpunkt. Tankar finns på utbyggnad av stugby vid Mariedal, stugby/camping/ställplatser för husvagnar mm längs Risebovägen i nordväst samt vid fotbollsplanen. I orten finns mycket fin kulturmiljö, Östgötaleden, kulturstig mm. Området kan utvecklas för turism och målet är att de natur- och kulturintressen som finns kan förstärkas. Vid ett genomförande måste beaktas bl.a. Natura 2000- område och strandskydd. Fri passage måste alltid finnas vid stranden.

Eventuellt kan bad vid Åkervristen, söder om Storåns utlopp, vara möjligt. Detta bör studeras.

Teknisk försörjning

Falerum ligger i stora delar på en större känslig grundvattenförekomst.

I fortsatt arbete bör uppmärksammas stråk för huvudvattenledning och avlopp för vattenverket väster om länsvägen i Stora Bergbo.

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t.ex. riksintressen, natur- och kulturvärden, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

Rekommendationer

- Utveckla Falerum som en attraktiv bostadsort för naturnära boende.
- Utveckla bostäder öster om orten (mot Stora Bergbo) med utsikt över Åkervristen mm.
- Eventuell påverkan på landskapsbilden uppmärksammas.
- Komplettera med bostäder centralt i orten kring länsväg 744. Undersök möjligheten till några mindre flerbostadshus/stadsvillor centralt.
- Planera för lägenheter i seniorboende i Falerum, för att möjliggöra för omflyttning inom orten.
- Komplettera med bostäder strax väster om Götetorp samt vid Tingetorp.
- I Falerum kan även förtätningar och kompletteringar ske, t ex längs länsvägarna.
- Studera möjligheter till stugby vid Mariedal, stugby/camping/ställplatser för husvagnar mm längs Risebovägen i nordväst samt vid fotbollsplanen.

- Studera möjligheter för bad vid Åkervristen, söder om Storåns utlopp.
- Utveckla verksamheter i Falerum.
- Några föreslagna utbyggnadsområden hamnar inom strandskydd och måste utredas närmare.
- Kompletteringar av bostäder och verksamheter planeras och utformas så att inte järnvägen som är av riksintresse för kommunikationer påverkas negativt.
- Verka för järnvägens fortsatta existens.
- Dra nytta av det starka lokala engagemanget med byalag, föreningsliv, företag etc i samband med genomförandeprocessen.
- Storån, som recipient och känslig miljö, är klassad som Natura 2000-område. Dagvattenhanteringen måste särskilt studeras vid planering i anslutning till Storån och vid vattendrag som leder till ån.
- Föreslaget turismområde (stugby) vid Mariedal, intill Storån av Natura 2000, behöver särskilt studeras så att användningen blir förenlig med Natura 2000-objektet. Fri passage måste finnas inom några tiotal meter från strandlinjen.
- Beakta skyddsvärd natur, såsom naturvärdesobjekt kring Storån nära förskolan.
- Påverkan på grundvattnet och grundvattenförekomsten beaktas. Dagvattenhanteringen måste studeras vid planering i Falerums-området.
- Strandskyddsområde kring Storån, samt vid ett par mindre vattendrag, uppmärksammas och eventuell påverkan vid fortsatt utveckling av samhället.
- Eventuella biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.
- Värna om byggnadsminnen som finns i samhället.
- Bevara och utveckla viktiga vandringsleder i och omkring tätorten.
- Vatten- och avloppsfrågan uppmärksammas i samband med fortsatt arbete, t ex angående eventuell utvidgning av det kommunala verksamhetsområdet för VA.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning (lägre styrkor, t ex 20 kV) efterföljs.
- Buller från järnväg, i synnerhet vid Tingetorp, uppmärksammas i fortsatt arbete.
- Studera risker med skred/ras i samband med detaljplanarbeten.
- Uppmärksamma risker med potentiellt förorenade platser vid efterföljande planarbeten.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

KAPITEL 4: MINDRE ORTER

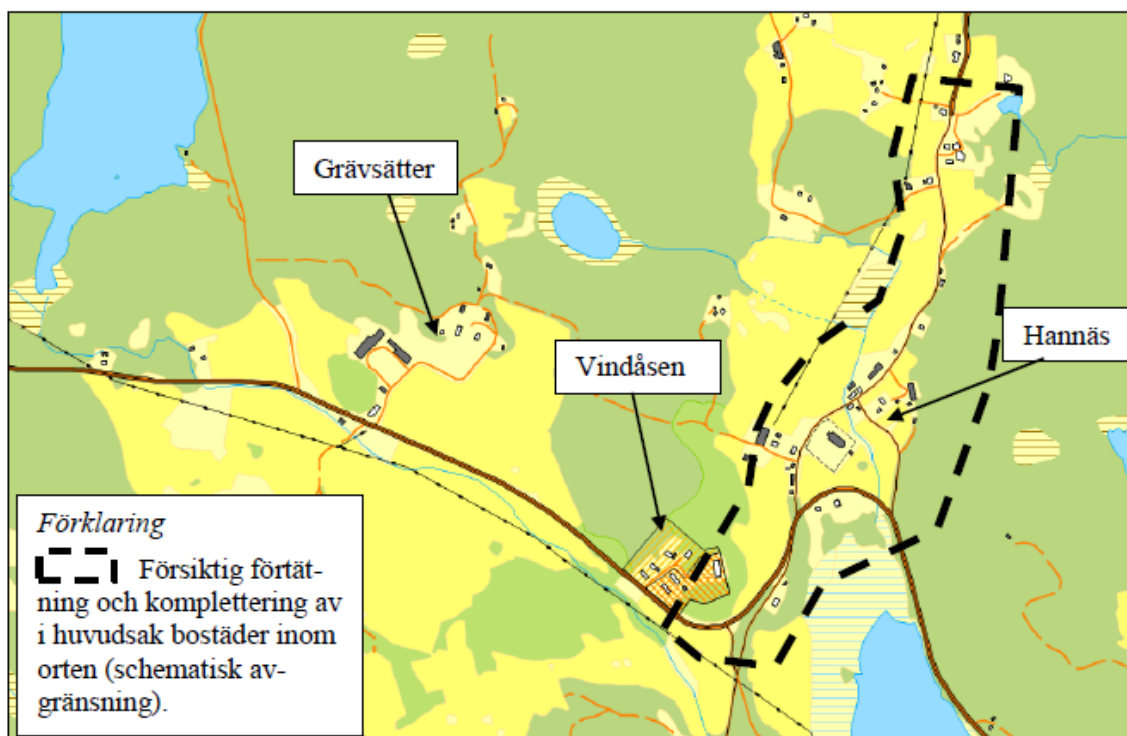
ALLMÄNT

För Åtvidaberg-Berg, Grebo, Björsäter och Falerum se ovan under rubriken ”Tätorter”.

De mindre orterna Hannäs, Kvarnvik och Yxnerum ges här en särskild beskrivning. Dessa orter har en egen prägel och lokalisering som är lämpliga att utveckla ytterligare. På plankartan och i denna handling benämns respektive ort som "Mindre orter".

Planen för respektive ort redovisas här i detta avsnitt, medan de platsspecifika grundvärdena i förhållande till planen redovisas i MKB:n. Därmed ges en tydlighet i påverkan på riksintresse, olika miljöfrågor etc av betydelse som underlag för utvecklingen inom respektive utvecklingsområde.

HANNÄS

Plankarta

Hannäs ligger i sydöstra delen av kommunen. I översiktsplanen föreslås utveckling/komplettering av bostäder i Hannäs.

I sydvästra delen av Hannäs rinner Kvarnån, vid kyrkan finns ett mindre vattendrag och i nordost är en mindre göl med tillhörande vattendrag. Dessa omfattas av strandskydd. Kompletteringar av bostäder mm i Hannäs kan komma att hamna inom strandskyddsområde för ovan redovisade vatten. Noterbart att avgränsningen för område för bebyggelseutveckling för orten endast är schematiskt redovisat.

I Hannäs har en strategisk grupp bildats för att diskutera ortens utveckling. Gruppen har diskuterat förutsättningar och viktiga utvecklingsområden för Hannäs socken, där orterna Hannäs, Kvarnvik och Rumma ingår. Man arbetar aktivt med att ta fram en lokal utvecklingsplan med stöd av "Hela Sverige ska leva Östergötland".

Enligt Åtvidabergs Vatten AB (ÅVAB) är en anslutning till kommunalt VA ej realistiskt i området ur ekonomiskt perspektiv. De gemensamhetsanläggningar som finns för VA torde komma att utgöra framtida lösning för vatten och avlopp även vid en utveckling av Hannäs.

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t.ex. riksintressen, natur- och kulturvärden, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

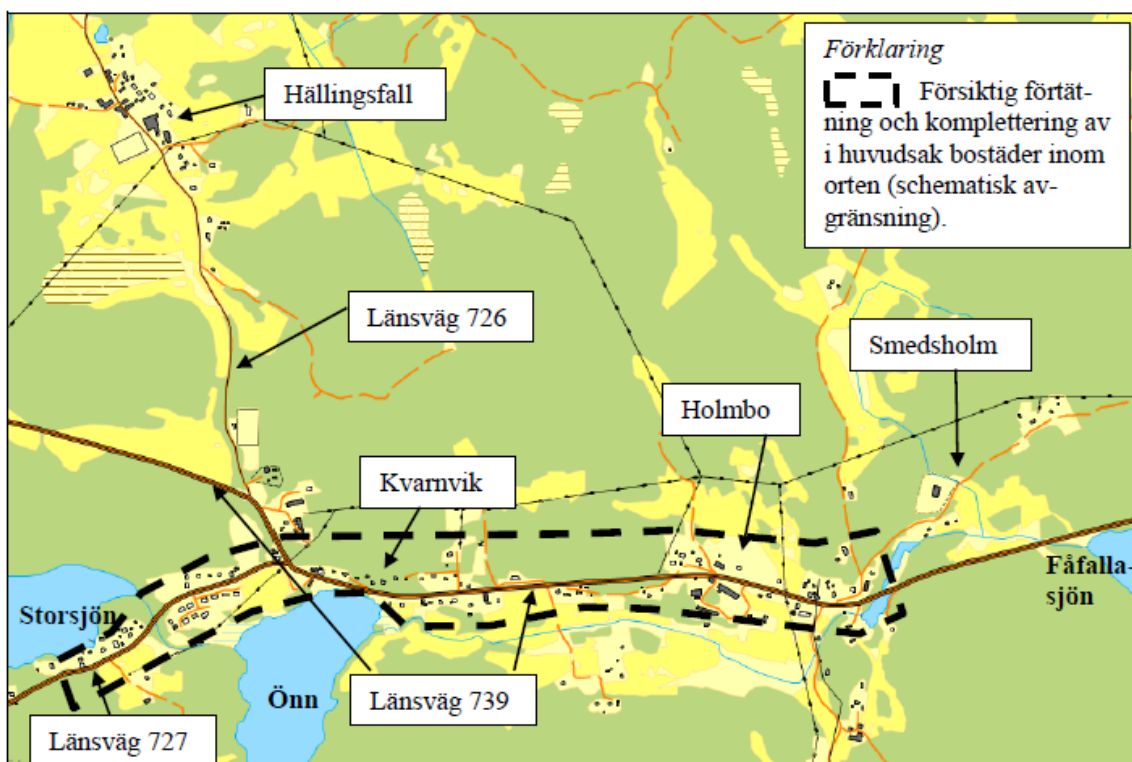
Rekommendationer

- Försiktig förtätning och komplettering med bostäder kan ske.
- Kompletteringar kan komma att ske inom strandskyddsområden. Det kommer behövas göras fördjupningar av de aktuella områden för att överväga lämplighet som framtida LIS-områden.
- Dra nytta av det starka lokala engagemanget med byalag, föreningsliv, företag etc i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Naturvärden beaktas i fortsatt planering såsom Vindommen och anslutande våtmark vid norra delen av sjön. Likaså inslagen av eklandskap samt nyckelbiotoper.
- Dagvattenhanteringen måste särskilt studeras vid planering i anslutning till sjön/våtmarken.
- Vid skolan beaktas område av klass 3 enligt naturvårdsprogrammet vid fortsatt planering.
- Naturvärdesobjekt en bit öster om kyrkan beaktas.
- Påverkan på grundvattnet och större känslig grundvattenförekomst (i sydvästra delen) studeras i fortsatt arbete. Dagvattenhanteringen måste studeras vid planering i Hannäs- området, i synnerhet den södra delen.
- Strandskyddsområde kring vattendrag och göl uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället. Bebyggelse lokaliseras utanför strandskyddsområde för Vindommen.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Respektavstånd bör hållas till kulturhistorisk bebyggelse vid utbyggnad mm.
- Vatten- och avloppsfrågan behöver uppmärksammas i samband med fortsatt arbete.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning (lägre styrkor, t ex 20 kV) efterföljs.
- Uppmärksamma risker med potentiellt förorenade platser vid efterföljande planarbeten.
- Eventuella bostäder i närheten av verksamheter uppmärksammas i fortsatt arbete.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten, i synnerhet kring området vid Lindbo.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3, MKB.

KVARNVIK

Plankarta

Kvarnvik ligger i östra delen av kommunen. I översiktsplanen föreslås Kvarnvik som utvecklingsområde för bebyggelse, där en komplettering av i huvudsak bostäder avses.

I västra delen av Kvarnvik finns Storsjön, i mellersta delen ligger Önn och söder om orten rinner ett vattendrag mellan Önn och Fåfallasjön. Dessa omfattas av strandskydd. Kompletteringar av bostäder mm i Kvarnvik kan komma att hamna inom strandskyddsområde för ovan redovisade vatten. Noterbart att avgränsningen för område för bebyggelseutveckling för orten endast är schematiskt redovisat.

Badplats finns vid sjön Önn som med fördel kan utvecklas efterhand området bebyggs.

I Kvarnvik finns idag fyra gemensamhetsanläggningar för avloppsvatten. Dessa behöver om några år förnyas. Kvarnvik är ett område där utbyggnad av kommunalt VA avses ske. Nytt verksamhetsområde för VA planeras.

Någon utbyggnad av bredband har inte gjorts till Kvarnvik. Detta bör beaktas vid den fortsatta utvecklingen av området.

En strategisk grupp har bildats för att diskutera ortens utveckling. Gruppen har diskuterat förutsättningar och viktiga utvecklingsområden. Man arbetar aktivt med att ta fram en lokal utvecklingsplan med stöd av "Hela Sverige ska leva Östergötland".

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t.ex. riksintressen, natur- och kulturvärden, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

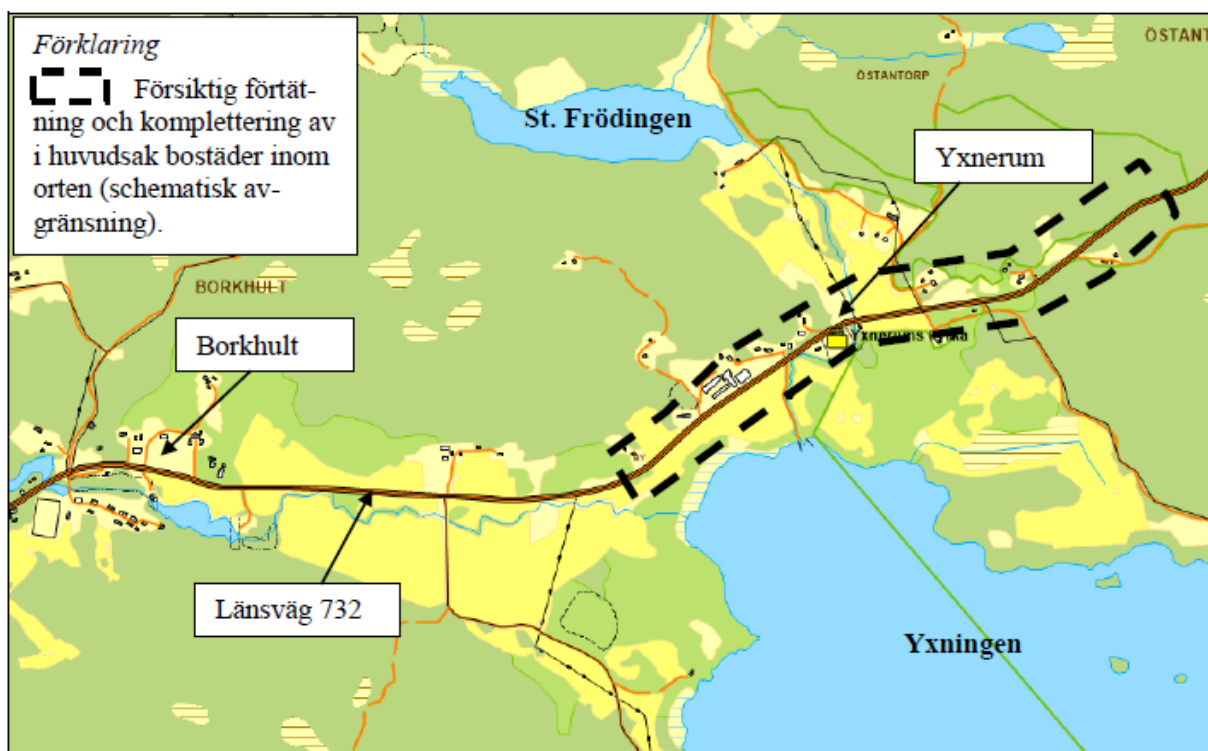
Rekommendationer

- Komplettering med bostäder kan ske.
- Kompletteringar kan komma att ske inom strandskyddsområden. Det kommer behövas göras fördjupningar av de aktuella områden för att överväga lämplighet som framtida LIS-områden.
- Dra nytta av det starka lokala engagemanget med föreningsliv etc i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Områden som pekats ut i naturvårdsprogrammet uppmärksammas och studeras i fortsatt planering.
- Strandskyddsområden uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.
- Utförda BIS-inventeringar (Biologisk inventering av sötvattenmiljöer) för delsträckan Fåfallasjön-Önn studeras i fortsatt arbete.
- Registrerade fornlämningar i västra delen uppmärksammas i efterföljande planarbete.
- Uppmärksamma de platser som anges vara potentiellt förorenade enligt gjord inventering.
- Anslutning till kommunalt vatten- och avloppssystem. Nytt verksamhetsområde för VA planeras.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjöarna och vatten- dragen.
- Verka för bredbandsutbyggnad till Kvarnvik.
- Eventuella störningar från befintliga verksamheter uppmärksammas i efterföljande plan- arbeten.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning (lägre styrkor, t ex 20 kV) efterföljs.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten, i synnerhet längs i öster i Holmbo. Liksom mellan Storsjön och Önn vid befintlig bebyggelse.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

YXNERUM

Plankarta

Yxnerum ligger i nordöstra delen av kommunen. I översiktsplanen föreslås Yxnerum som utvecklingsområden för bebyggelse, där mindre komplettering av i huvudsak bostäder avses.

Yxningen, Borkhultsån samt ytterligare mindre vattendrag (Kyrkebäcken) som rinner förbi kyrkan omfattas av strandskydd. Kompletteringar av bostäder, verksamheter, båtplatser mm i Yxnerum kan komma att hamna inom strandskyddsområde för ovan redovisade vatten. Noterbart att avgränsningen för område för bebyggelseutveckling för orten endast är schematiskt redovisat.

Sjön Yxningen, saknar i nuläget vattenskyddsområde för vattentäkten. Vattenskyddsområde för sjön Yxningen i egenskap av viktig vattentäkt bör inrättas via gemensamt åtagande av såväl Åtvidabergs som Valdemarsviks kommuner, då sjön används som vattentäkt för båda kommunerna. Vattenskyddsområde planeras att skapas av kommunerna.

Då Yxningen är särskilt känslig föreslås att endast en mindre utveckling av befintlig båtplats bör ske inom sjöns strandskyddsområde. Bebyggelse i övrigt bör lokaliseras utanför strandskyddsområde för Yxningen (100 m).

Konflikter och motstående intressen

För olika konflikter och motstående intressen (t.ex. riksintressen, natur- och kulturvärden, hälso- och säkerhetsfrågor mm), se MKB med tillhörande Temakartor.

Rekommendationer

- I Yxnerum kan komplettering med bostäder ske, t ex kring befintlig bebyggelse och längs länsvägarna.
- Bebyggelse bör lokaliseras utanför strandskyddsområde för Yxningen (100 m). En mindre utveckling av båtplatser bör vara möjlig inom strandskyddsområdet.
- Utveckla Yxnerum ur turistiskt hänseende med tillgång till kursgård/konferensanläggning/restaurang, båtplatser i sjön, båtturer, kanotled i Yxningen/Borkhultsån, goda fiskemöjligheter i sjön samt naturupplevelser i naturreservat och omgivande natur i övrigt.
- Utveckling i området med bebyggelse, turism etc. kan ge förutsättningar för förbättrat serviceunderlag, infrastruktur, förbättrad kollektivtrafik mm.
- Dra nytta av det lokala engagemanget med hembygdsförening etc. i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Ingen ny bebyggelse lokaliseras inom naturreservatet/Natura 2000-område.
- Vid planering av eventuell ny bebyggelse i gränsen mot naturreservatet/Natura 2000- område kan tillstånd enligt miljöbalken behövas.
- Naturvärden beaktas i fortsatt planering såsom eklandskap, naturvärdesobjekt, ängs- och betesmark samt område med naturvårdsavtal i närheten av länsvägen.
- Påverkan på Yxningen som regionalt viktig ytvattentäkt studeras i fortsatt arbete.
- Dagvattenhanteringen måste studeras vid planering i Yxnerum-området, i synnerhet den södra och mellersta delen, t ex vid Borkhultsån samt mindre vattendrag vid kyrkogården.
- Strandskyddsområde kring Yxningen, Borkhultsån samt vattendrag vid kyrkan uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället.
- I Yxnerum kan kompletteringar eventuellt komma att ske inom strandskyddsområden. Det kommer behövas göras fördjupningar av de aktuella områden för att överväga lämplighet som framtida LIS-områden.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Respektavstånd bör hållas till kulturhistorisk bebyggelse vid utbyggnad mm.
- Vatten- och avloppsfrågan behöver uppmärksammas i samband med fortsatt arbete, t.ex. angående eventuell utvidgning av det kommunala verksamhetsområdet för VA.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning (lägre styrkor, t ex 20 kV) efterföljs.
- Eventuella bostäder i närheten av reningsverket bör uppmärksammas i fortsatt arbete vad gäller eventuell störning och förorening.
- Eventuella störningar från motorbanan i Fröshult uppmärksammas i efterföljande planarbeten.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten, i synnerhet kring området nordväst om kyrkan.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

KAPITEL 5: LIS-OMRÅDEN

(Se även del 1, plankarta)

ALLMÄNT

Av översiktsplanen ska det framgå områden för *landsbygdsutveckling i strandnära lägen* (LIS-områden). Avsikten med LIS-områden är att de ska bidra till landsbygdens utveckling genom sysselsättning och/eller förstärkt underlag för service. Utpekandet ska ske på ett sådant sätt att det långsiktiga skyddet för stränderna upprätthålls. Det ska fortfarande finnas god tillgång till strandområden för allmänheten och för att bevara goda livsvillkor för djur och växter. Se vidare kring beskrivning av innebörden mm av LIS-områden i delen *Planeringsförutsättningar*.

Kommunen vill se utvecklingsområden för boende kring vissa sjöar som redovisas på plankartan. Övriga sjöar ska enligt kommunens inriktning ha kvar sin ursprungliga och oexploaterade prägel för att utgöra en attraktiv och upplevelserik miljö för de boende på landsbygden och för besökare. Ostörda sjöar är också tillgång för faunan och floran och därmed också för den biologiska mångfalden.

Föreslagna utvecklingsområden kan ge möjligheter för såväl permanent- som fritidsboende och uthyrningsverksamhet. Typ av boendeform kan inte regleras i PBL. Däremot kan inriktningen om storlek på bebyggelse regleras i detaljplan, vilket kan ge en inriktning om så önskas för fritidsboende med mindre byggrätter än permanentboendekrav. Se under rubriken ”Mindre orter” för mer ingående redovisning.

I övrigt bör noteras att stärka möjligheterna för bättre och fler reproduktionsområden i sjöar.

Utöver vad som anges för respektive utvecklingsområde/LIS-område, så avses ett bevarande av sjöars närområde och vattensystem utifrån de värden som anges i de utredningar som är utförda och redovisade i delen **Planeringsförutsättningar**.

Noterbart är att kunna behålla mycket hög prioritet och bra förutsättningar för att i framtiden kunna nyttja vattenförekomsterna till vattenförsörjning. För yvattenförekomster gäller det Ören, Ärlången, Yxningen, Öjsjön, Djupgällen, Höcksjön och Horsfjärden.

UTPEKADE LIS-OMRÅDEN

Kommunen har upprättat en rapport (*LIS-plan, Landsbygdsutveckling i strandnära lägen - Underlag och förslag, Åtvidabergs kommun 2014*), ett underlagsmaterial till översiktsplanarbetet (se vidare i delen *Planeringsförutsättningar*). Utifrån det urval, kriterier mm som finns redovisade i nämnda rapport har tänkbara LIS-områden valts ut i denna översiktsplan. I översiktsplanen redovisas flera utvecklingsområde för bebyggelse som ligger i anslutning till kommunens sjöar. Se plankarta, del 1.

Kommunens bedömning är att dessa områden kan vara motiverade att vara utpekade som LIS-områden. Motivering till varför just dessa områden har pekats ut är att dessa LIS-

områden (område för landsbygdsutveckling i strandnära läge) kan vara en möjlighet som kommunerna har att bygga i attraktiva lägen utifrån angivna punkter ovan.

Ytterligare skäl kan vara att kommunen under en längre tid haft negativ befolkningsutveckling och försöker vända den trenden genom att skaffa planberedskap för bostadstomter eller för turism i attraktiva lägen. Utpekade områden för bebyggelseutveckling kring sjöar är valda för att det redan där finns samlad bebyggelse vid eller i närheten av sjön. Fortsatt arbete bör innefatta en kommuntäckande inventering av samtliga sjöars strandkvaliteter avseende tillgänglighet för rörligt friluftsliv och allemansrättsligt nyttjande. Även värden för djur- och växtliv mm är viktiga underlag för bedömning av detta mycket viktiga allmänna intresse, avseende vilken möjlighet till LIS-område som finns vid nämnda sjöar. Statliga medel bör ansökas av kommunen för denna inventering.

I fortsatt arbete beaktas risker kring ökat anspråk i och kring sjöarna. Ny bebyggelse i strandnära lägen mm kan innebära ökat slitage, störning av känsliga naturområden och naturvärden. En utbyggnad av bebyggelse kring sjöar kan påverka sjöarnas kvalitet.

För att en dispens eller upphävande av strandskydd ska kunna beviljas krävs att det finns särskilda skäl. Särskilda skäl som anges i miljöbalken 7 kapitlet 18 c §. Inom ett område som en kommun har pekat ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man även använda de särskilda skäl som anges i miljöbalken 7 kapitlet 18 d §. Dispens får bara medges om det är förenligt med strandskyddets syften. Detta studeras i fortsatt arbete. Se vidare i *del 4, Planeringsförutsättningar*.

Sammanfattning

Kommunen redovisar utvecklingsområden för boende kring nedanstående sjöar som beskrivs (Önn, Fåfallasjön, Antvarden, Fallsjön, Vin, Risten - Missmyra samt Risten - Lakvik). Dessa områden kan ge möjligheter för såväl permanent- som fritidsboende och uthyrningsverksamhet.

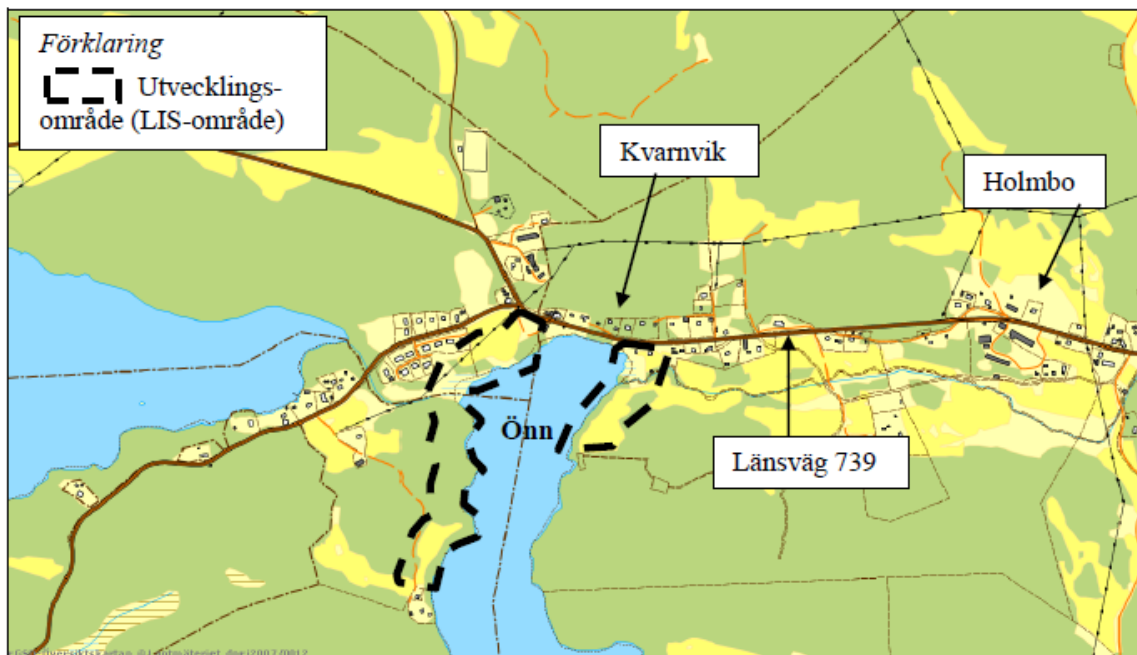
Noterbart att det finns utbyggnadsområden som hamnar inom strandskydds- områden i tätorterna Åtvidaberg, Berg, Grebo, Björsäter, Falerum, liksom i de mindre orterna Hannäs, Kvarnvik och Yxnerum. Dessa behandlas dock under rubrikerna ”Mindre orter” respektive ”Tätorter” och inte under nedan avsnitt. Dessa områden behöver fördjupning om det önskas framtida LIS-områden.

Rekommendationer

- Angivna LIS-områden ska ses som utvecklingsområden för bebyggelse vid sjöar.
- Övriga sjöar ska ha kvar sin ursprungliga och oexploaterade prägel. Restriktivitet för ny bebyggelse bör råda vid övriga sjöar.
- Friluftslivets intressen ska ges företräde i det riksintressanta området för friluftslivet, Ärlången.
- Utveckling av Grebo hamn i Ärlången.
- Särskilda skäl måste anges i fortsatt planering vid utveckling inom strandskyddszon.

Nedan följer redovisning kring respektive LIS-områden som föreslås i översiktsplanen.

ÖNN (LIS-OMRÅDE)

Önn ligger i anslutning till Kvarnvik i östra delen av kommunen. I översiktsplanen utpekas Önn som "LIS-område".

Utveckling i området med bebyggelse, turistisk verksamhet etc. kan ge förutsättningar för förbättrat serviceunderlag, infrastruktur, kollektivtrafik, kommunalt VA samt ökade möjligheter att behålla förskolan i Hannäs mm.

I Kvarnviks centrum föreslås LIS-område för både bostäder och verksamheter. Möjligheterna till verksamhet inom orten kan innebära framtida sysselsättningsmöjligheter. Det finns också möjligheter att vidareutveckla badstranden och dess användning.

Sydost om Kvarnvik föreslås LIS-område för bostäder och verksamheter. Dessa kan utgöra en vidare påbyggnad på orten med kompletterande bebyggelse.

I området mellan Sjöände och Öndal längs Önns västra strand föreslås LIS- område för bostäder eller fritidshus. Dessa kan utgöra en vidare påbyggnad på orten med kompletterande bebyggelse.

Att öppna för möjligheter att utveckla verksamheterna kring Kvarnviks centrum kan också stärka verksamhetsstråket mellan Kvarnvik och Holmbo, och ur ett större perspektiv, verksamhetsstråket Falerum-Hannäs-Kvarnvik/Holmbo. Utbudet av varierade boendemöjligheter utvidgas i kommunen och skulle kunna få en positiv effekt på befolkningsutvecklingen och närområdet.

Vissa delar inom LIS-området berör ytor av klass 3 och 4 i naturvårdsprogrammet.

Viss åkermark kan komma att tas i anspråk, men den begränsade andelen bedöms fylla en motiverad funktion för syftet att vidareutveckla tätorten, och vara av så liten omfattning att det inte får någon större negativ inverkan på åkerlandskapet. Växt- och djurlivet bedöms inte

utsättas för någon betydande påverkan till följd av planen. Tillgängligheten till vattnet som idag är begränsad i öst och väst bedöms kunna förbättras genom exploatering av områdena. Tillgängligheten kan säkerställas genom beaktande av fri passage samt provningar av bland annat enskilda byggnaders placering inom området.

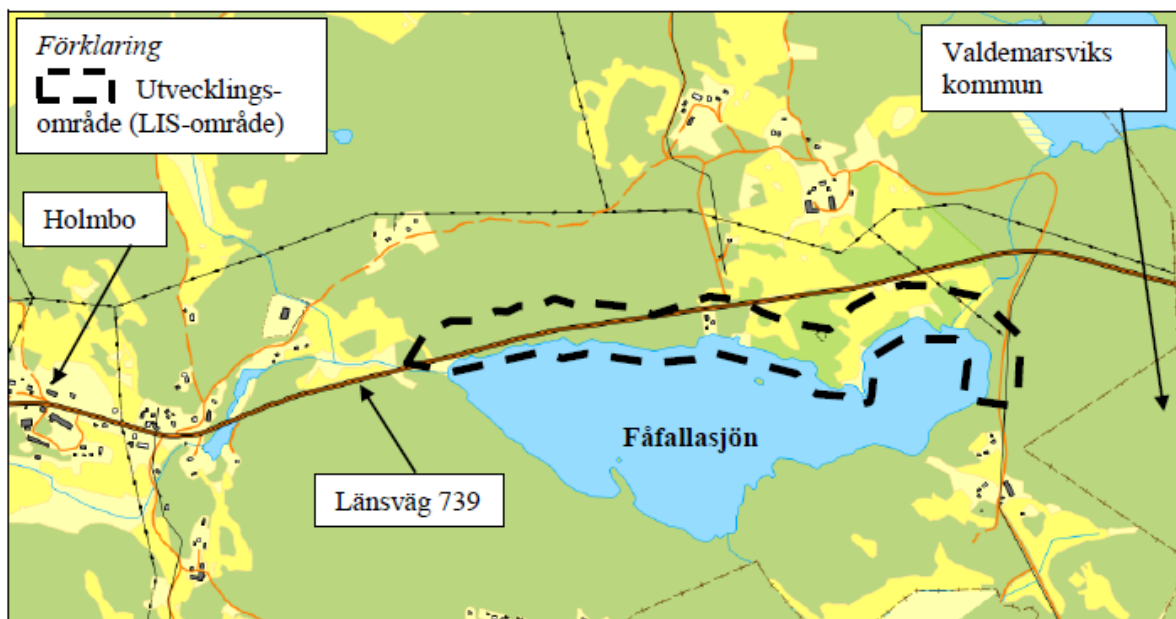
Rekommendationer

- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad inom LIS-området.
- Komplettering med bostäder och vidareutveckling av centrumverksamheter i Kvarnvik samt badplatsen.
- Dra nytta av det starka lokala engagemanget med föreningsliv etc i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Områden som pekats ut i naturvårdsprogrammet uppmärksammas och studeras i fortsatt planering.
- Strandskyddsområde kring Önn samt utmed vattendrag till/från sjön uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.
- Utförda BIS-inventeringar (Biologisk inventering av sötvattenmiljöer) avseende naturvärden kring vattendragets utlopp i Önn studeras i fortsatt arbete.
- Registrerade fornlämningar i västra/nordvästra delen uppmärksammas i efterföljande planarbete.
- Uppmärksamma de platser som anges vara potentiellt förorenade enligt gjord inventering.
- Utredning om förbättrat vatten- och avloppssystem för Önn/Kvarnvik görs, där eventuell anslutning till kommunalt vatten- och avloppssystem behöver klarläggas.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön och vattendrag.
- Verka för bredbandsutbyggnad till Önn/Kvarnvik.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning (lägre styrkor, t ex 20 kV) efterföljs.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 MKB.

FÅFALLASJÖN (LIS-OMRÅDE)

Fåfallasjön ligger i anslutning till Kvarnvik i östra delen av kommunen. I översiktsplanen föreslås Fåfallasjön som "LIS-område".

Utveckling i området med bebyggelse, turistisk verksamhet etc kan ge förutsättningar för förbättrat serviceunderlag, infrastruktur, kollektivtrafik, kommunalt VA samt ökade möjligheter att behålla förskolan i Hannäs mm.

Längs Fåfallasjöns nordliga strand föreslås LIS-område för bostäder och verksamheter norr och söder om vägen samt längs sjöns östra strand vid den befintliga badstranden för att möjliggöra utveckling av badstranden och andra verksamheter, samt bostäder. Området omfattar fornlämningar som bör tas hänsyn till vid detaljplaneläggning. I övrigt omfattas inte det utvalda området av några kända motstående intressen, men strandskyddszonen kring hela sjön är i dagsläget i princip oexploaterad, bortsett från en tomt, vilket också innebär att hänsyn bör tas till landskapet och dess värden.

Genom exploatering av det föreslagna LIS-området för bostäder och verksamheter ökar serviceunderlaget både för kollektivtrafiklinjen som passerar genom området, men även för Kvarnviks lanthandel och övriga service. Det ökar också underlaget för utbyggnad och anslutning till kommunalt VA i området Kvarnvik/Holmbo. Anslutning till kommunalt VA torde bli mycket kostsamt. Särskild utredning krävs.

Genom att LIS- området även innefattar den befintliga badstranden i öster tillåts en utveckling av badstranden och dess användning där befintliga verksamheter kan uppmuntra till nya och tvärt om.

Tillgängligheten till natur-, kultur- och friluftsvärden kan också stärkas och sammankopplas med befintliga verksamheter i Holmbo och Kvarnvik så att de kan dra nytta av varandra i ett gemensamt verksamhetsstråk.

Den allemansrättsliga tillgängligheten till strandområden påverkas enligt bedömning positivt genom LIS-området för bostäder och verksamheter i Fåfalla då tillgängligheten kan säkerställas genom beaktande av fri passage samt provningar av bland annat enskilda byggnaders placering inom området. Tillgängligheten kan också förbättras genom en upprustning och utveckling av den befintliga badstranden.

Inga särskilt utpekade eller klassade naturvärden påverkas. Planen bedöms därför inte få någon betydande negativ inverkan på växt- och djurlivet.

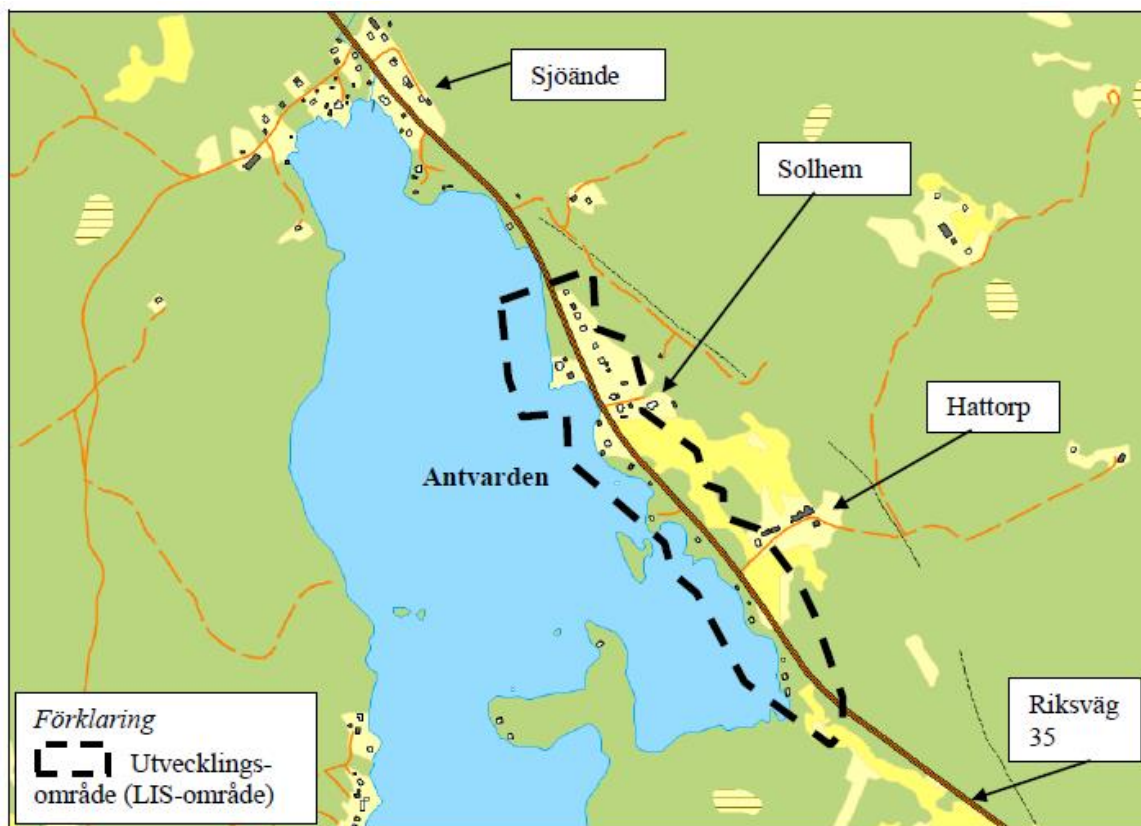
Rekommendationer

- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad inom LIS-området.
- Komplettering av bostäder samt möjlighet till mindre verksamheter och vidareutveckling av badplats.
- Dra nytta av det starka lokala engagemanget med föreningsliv etc. i samband med utvecklings- och genomförandeprocessen.
- Strandskyddsområde kring sjön samt utmed vattendrag till/från sjön uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Ekkulle vid registrerad fornlämning (gravfält) beaktas vid fortsatt planering.
- Utförda BIS-inventeringar (Biologisk inventering av sötvattenmiljöer) avseende naturvärden från utloppet och vidare mot Önn studeras i fortsatt arbete.
- Registrerad fornlämning uppmärksammas i efterföljande planarbete.
- Utredning om förbättrat vatten- och avloppssystem för Kvarnviksområdet görs. Eventuell anslutning till kommunalt VA-system även för Fåfallasjön behöver klarläggas.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön och vattendragen.
- Verka för bredbandsutbyggnad till Fåfallasjön/Kvarnvik.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning (lägre styrkor, t ex 20 kV) efterföljs.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten främst östra delen.
- Bensinstation samt ytterligare punkt i nordväst uppmärksammas vad gäller eventuellt förorenad mark.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

ANTVARDEN (LIS-OMRÅDE)

Antvarden ligger i kommunens sydligaste del. Mellan Sjöände och Hattorp. Längs Antvardens östra strand, föreslås ett LIS-område för bostäder och verksamheter som komplettering till befintlig bebyggelse. Inga kända utpekade natur- eller kulturvärden står i konflikt med utvecklingsområdet. Se MKB-bilaga.

Det bör noteras att det förekommer ett riksintresseområde för friluftslivet – Riseboområdet – vid sjön Antvarden beläget direkt utanför kommungränsen i Kalmar län.

Utveckling inom området kan fungera som underlag för utveckling av service. Allmänhetens tillgänglighet bedöms kunna förbättras genom beaktande av fri passage utifrån enskilda byggnaders placering inom området. Växt- och djurlivet bedöms inte påverkas negativt.

Enligt ÅVAB är en anslutning till kommunalt VA ej realistiskt i området. Samtidigt kan en utveckling i området med bebyggelse eventuellt på sikt ge förutsättningar för kommunalt VA. Upprättad VA-plan redovisar att det i framtiden bör bli gemensamhetsanläggning i Sjöände, vilket skulle ge förutsättningar för en utbyggnad även till Antvardens LIS-område, och även omvänt för Sjöände.

Svårigheter råder för att anlägga gång- och cykel då det är brist på befintliga grusvägar mm. Ingen kollektivtrafik leder förbi området. Ny bebyggelse kan möjligen ge förutsättningar för service och kollektivtrafik.

Buller från Rv 35 samt risker med farligt godstransporter och eventuella översvämningsrisker behöver uppmärksammas i fortsatt arbete.

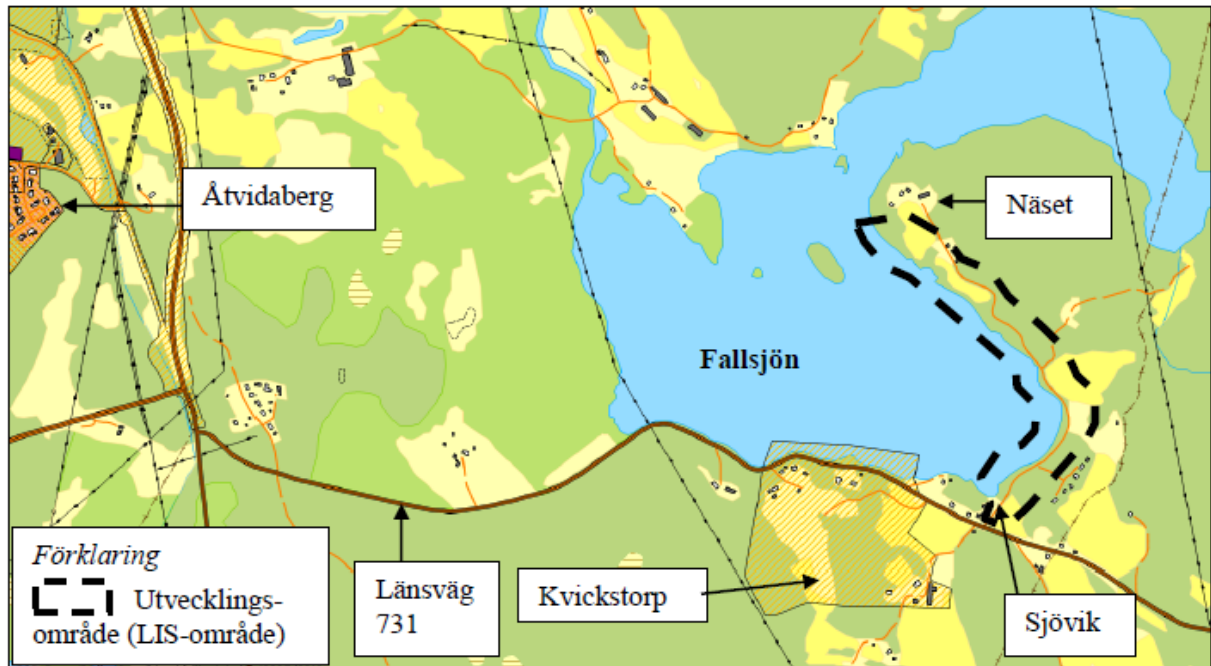
Rekommendationer

- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad inom LIS-området.
- Utveckling av bostäder och verksamheter.
- Strandskyddsområde kring sjön uppmärksammas och studeras i efterföljande planarbete.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc beaktas i fortsatt arbete.
- Lokal lösning för VA-system, samt huvudmannaskap, behöver klarläggas. Även Sjöände bör innefattas i analysen kring VA.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön.
- Verka för bredbandsutbyggnad till området.
- Störningar från riksvägen vad gäller fordonstrafik, liksom farligt godstransporter, studeras i efterföljande planarbete.
- Uppmärksamma eventuella översvämningsrisker med tanke på den lägre nivån över sjön.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten främst i söder.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

FALLSJÖN (LIS-OMRÅDE)

Fallsjön ligger något sydost om Åtvidaberg. I området kring Kvickstorp och Näset föreslås LIS-område för bostäder och verksamheter. Inom området finns naturvärden av riksintressen, ängs- och hagmark samt ekar, värden som det bör tas hänsyn till vid exploatering. Se MKB-bilaga.

De föreslagna LIS-områdena utgör underlag för busslinjen som går förbi Kvickstorp, men även för eventuell anslutning till kommunalt VA. Utredning bör göras angående möjlig anslutning till Kvickstorps verksamhetsområde för VA.

Genom exploateringen bedöms allmänhetens tillgänglighet kunna förbättras då den kan säkerställas genom beaktande av fri passage utifrån enskilda byggnaders placering inom området. Växt- och djurlivet bedöms inte påverkas negativt då befintliga intressen behandlas med hänsyn.

Området ligger invid sträckningar för både bredband och kommunalt VA. Fallsjöns omgivning saknar service men ligger nära Åtvidaberg och relativt nära Falerum.

Rekommendationer

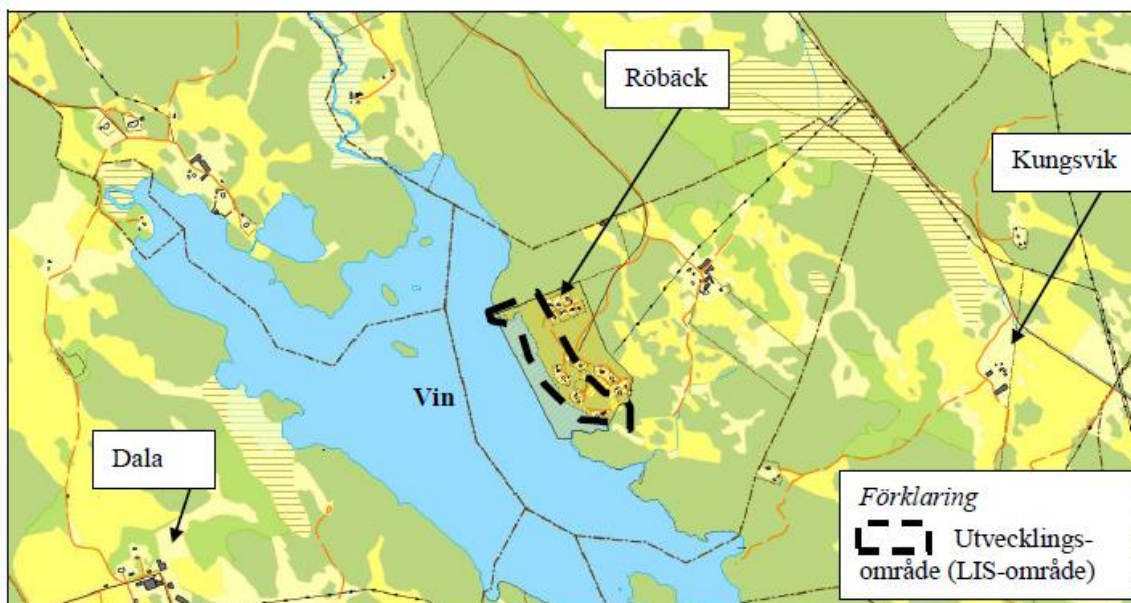
- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad inom LIS-området.
- Utveckling av bostäder och verksamheter.
- Strandskyddsområde kring sjön uppmärksammas och studeras i efterföljande planarbete.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Förutsättningar för eventuell anslutning till kommunalt vatten- och avloppssystem behöver särskilt studeras.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön.

- Eventuell avrinning från Korshults avfallsanläggning (ca 1 km söderut) bör uppmärksammas i fortsatt arbete.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 400 kV bör avstånd mellan ledning och bostad vara ca 150 m.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 MKB.

VIN (LIS-OMRÅDE)

I Röbbäck längs Vins nordöstra strand föreslås ett LIS-område för bostäder och verksamheter för att möjliggöra en vidare utveckling av det befintliga stugområdet.

Området ligger inom riksintresse för naturvården. Dock finns inga kända särskilt utpekade naturvärden/-objekt i området. Se MKB-bilaga.

Längs Vins nordöstra strand bör möjliggöras för gång- och cykeltrafik mot Åtvidaberg. Från Ed/länsväg 741 förbi Lövvik finns en mindre väg som leder nära sjön. Denna skulle kunna förlängas till Röbbäck för gång- och cykelmöjligheter. En sådan väg skulle även kunna nyttjas för åtkomst till badplatsen. Sträckan där en ny gång- och cykelväg skulle behöva anläggas är ca 1 km. Diskussion med markägare krävs för ett genomförande. Gemensamhetsanläggning för VA finns i området.

Genom en utveckling av stugområdet vid Röbbäck skapas förutsättningar för att upprusta den befintliga vägen till området som idag är i relativt dåligt skick. Dessutom kan det bidra till underlaget för service i Grebo som är den närmsta landsbygdsorten.

Allmänhetens tillgänglighet kan säkras genom beaktande av fri passage vid prövningar av enskilda byggnaders placering inom området. Inga naturvärden bedöms påverkas negativt. Se MKB-bilaga.

Rekommendationer

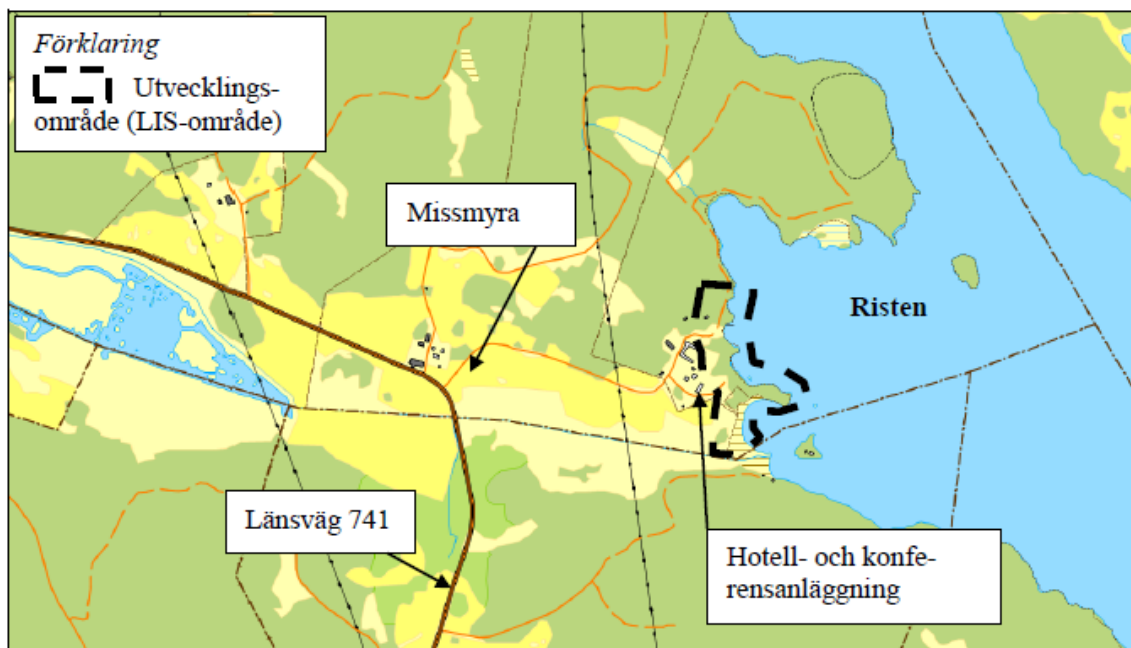
- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad av bostäder inom LIS-området.
- Strandskyddsområde kring sjön uppmärksammas och studeras i fortsatt planarbete.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Nyttja befintliga gemensamhetsanläggningar för VA.
- Upprusta befintlig väg till området.
- Utredda möjligheten för gång- och cykeltrafik mot Åtvidabergs tätort.

- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön.
- Uppmärksamma eventuellt förorenad mark (avloppsanläggning) i nordvästra delen.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 MKB.

RISTEN - MISSMYRA (LIS-OMRÅDE)

Missmyra ligger vid Risten mellan Björsäter och Åtvidaberg. I Missmyra, vid Ristens östra strand, föreslås ett LIS-område för befintlig verksamhet vilket möjliggör en vidare utveckling.

Genom uppmuntrandet av verksamheter i både Missmyra och Lakvik stärks besöksnäringstråket mellan Bersbo och Björsäter. Bostäder i Lakvik (ett par km norr om, se LIS-område Risten - Lakvik) och i Missmyra kan stödja serviceutbudet i Björsäter och motivera till en förbättrad VA-lösning sammantaget i området. Missmyra är anslutet till Åtvidabergs vattenverk (överföringsledning mellan Åtvidaberg och Björsäter passerar Missmyra). ÅVAB anser att anslutning till kommunalt avlopp ej är realistiskt.

Tillgång till bredband finns vid Lakvik, ett par km norr om Missmyra. Dessutom kan den ökade verksamheten bidra till att fler sysselsättningsmöjligheter kan skapas i området.

LIS-området ökar allmänhetens tillgång till stränderna. Inga kända värden står i konflikt med det föreslagna LIS-området.

Väg 741, väster om Risten, trafikeras med kollektivtrafik genom Östgötatrafiken som går mellan Åtvidaberg och Björsäter. En utveckling kan ge bättre underlag för kollektivtrafiken. Det saknas gång- och cykelvägar längs sjön och framkomligheten med bil är begränsad runt i princip hela sjön, bortsett från vissa vägpartier som går invid vattnet. Norra Ristens omgivning saknar service men ligger relativt nära Björsäter med sin service.

Rekommendationer

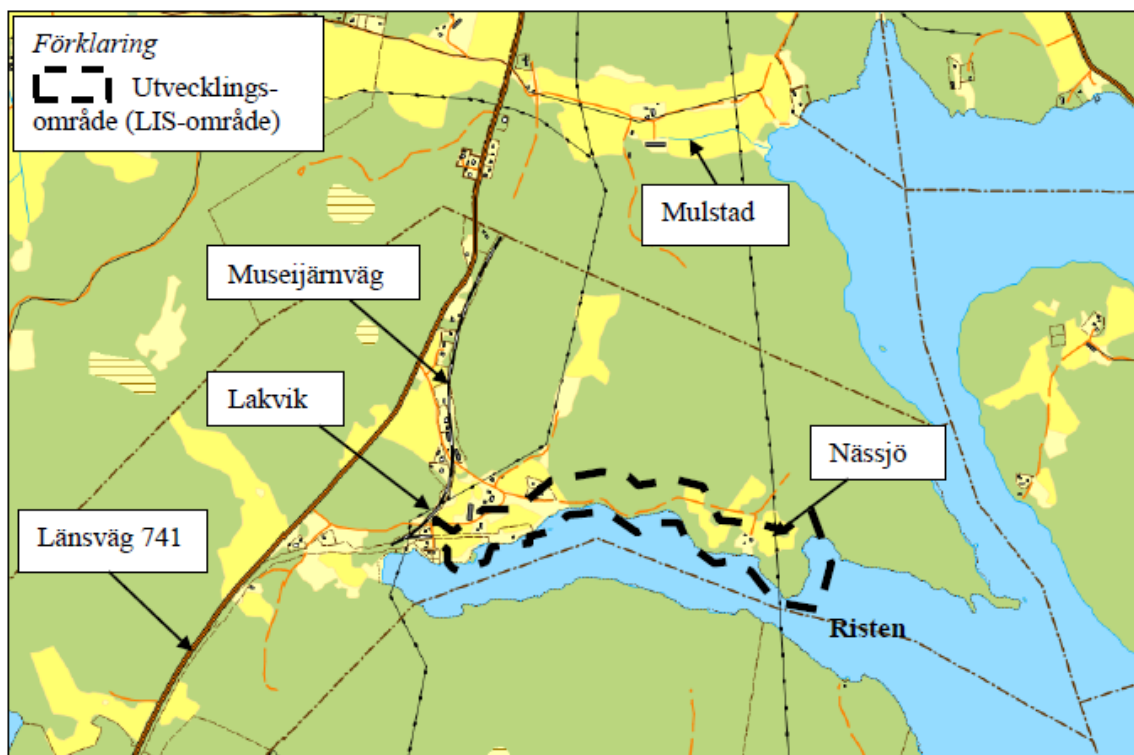
- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad inom LIS-området.
- Vidareutveckling av befintlig verksamhet.
- Strandskyddsområde kring sjön samt utmed vattendrag till sjön uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenmurar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Registrerad fornlämning uppmärksammas i efterföljande planarbete.

- Uppmärksamma plats som är potentiellt förorenad (avloppsanläggning).
- Klarlägga lämplig lokal lösning för avlopp.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön/vattendragen.
- Verka för bredbandsutbyggnad till Missmyra vid en utveckling.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 400 kV bör avstånd mellan ledning och bostad vara ca 150 m.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten främst i söder.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i del 3 **MKB**.

RISTEN – LAKVIK (LIS-OMRÅDE)

Lakvik ligger vid Risten knappt 3 km söder om Björsäter. I Lakvik föreslås LIS-område för både bostäder och verksamheter som underlag för kollektivtrafiken, utvecklingen av befintliga verksamheter och uppmuntra nyetableringar.

Genom uppmuntrandet av verksamheter i både Missmyra och Lakvik stärks besöksnärringsstråket mellan Bersbo och Björsäter. Här skulle kunna skapas en gemensam anläggning som visar områdets järnvägs- och gruvhistoria.

Bostäder i Lakvik kan stödja serviceutbudet i Björsäter och i Lakvik kan det motivera till en förbättrad VA-lösning.

Dessutom kan den potentiellt ökade verksamheten bidra till att fler sysselsättningsmöjligheter kan skapas.

LIS-området skulle öka allmänhetens tillgång till stränderna. Inga kända utpekade natur- eller kulturvärden står i konflikt med LIS-området. Se MKB-bilaga.

Väg 741, väster om Risten, trafikeras med kollektivtrafik genom Östgötatrafiken som går mellan Åtvidaberg och Björsäter. Det saknas gång- och cykelvägar längs sjön vilket borde förbättras vid en utveckling i området. Genom LIS-området finns en enskild väg som leder till bostad i östra delen vid Nässjö. Vägen bör förbättras vid en utveckling av LIS-området.

Enskilt vatten- och avloppssystem råder i området. Gemensam avloppsanläggning finns för närliggande Mulstad/Pyttstan-området (ca 1 km norrut). En överföringsledning för dricksvatten mellan Åtvidabergs vattenverk och Björsäter passerar några hundra meter öster om LIS-område Lakvik. Det behöver särskilt studeras om anslutning till kommunalt

dricksvatten kan bli aktuellt (t ex om kapacitetsbedömning). ÅVAB anser att anslutning till kommunalt avlopp ej är realistiskt.

Tillgång till bredband finns vid Lakvik. Närheten ger förutsättningar till anslutning till området. Norra Ristens omgivning saknar service men området ligger nära Björsäter med sin service.

Rekommendationer

- Det bedöms lämpligt att planmässigt pröva områdets markanvändning med eventuell utbyggnad inom LIS-området.
- Utveckling av bostäder och verksamheter.
- Vid planeringen bör hänsyn tas till vidareutvecklingen av Museijärnvägen Risten – Lakviks Järnväg med tillhörande ångbåtstrafik.
- Strandskyddsområde kring sjön samt utmed vattendrag till sjön uppmärksammas och studeras i fortsatt utveckling av samhället.
- Biotopskyddade objekt såsom åkerholmar, stenvägar, diken etc. beaktas i fortsatt arbete.
- Uppmärksamma plats som är potentiellt förorenad.
- Eventuell anslutning till kommunalt dricksvatten bör klargöras. Klarlägg lämplig lokal lösning för avlopp.
- Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till sjön/vattendragen.
- Riktlinjer vad gäller avstånd till kraftledning efterföljs. För 400 kV bör avstånd mellan ledning och bostad vara ca 150 m.
- Uppmärksamma de geotekniska förhållandena i efterföljande planarbeten.
- Radon undersöks lämpligen i samband med geoteknisk undersökning vid efterföljande planarbeten.

Temakartor

Temakartor finns upprättade som anger de förutsättningar som är givna utifrån olika ämnesområden inom de föreslagna utbyggnadsområdena. Detta underlag, som ligger till grund för **planen**, finns att inhämta i del 4 **Planeringsförutsättningar** samt i MKB.

KAPITEL 6: SAMLAD BEDÖMNING

MILJÖMÅLSUPPFYLLELSE

Utgångspunkten i översiktsplanen som strategiskt instrument är olika ställningstaganden som kan leda till en positiv trend för miljö kvalitetsmålen. Utgångspunkten är PBL 3 kap 5 § 4, ”hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen”.

Översiktsplanens riktlinjer och rekommendationer samt redovisning av åtgärder i MKB bidrar till ett genomförande av lokala och nationella miljömål.

Översiktsplanens koppling till miljömål – åtgärdsförslag i ÖP

Kommuner spelar en viktig roll för att uppnå miljömålen i samband med fysisk planering. Exempel på översiktsplanens koppling till miljömålen redovisas nedan.

Begränsad klimatpåverkan

Översiktsplanens förslag, riktlinjer och rekommendationer strävar till att nå miljömål bl.a. genom prioriteringen av kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik. Vid ny bebyggelse prioriteras i första hand förtätning och randzonsbebyggelse. Den sammanhållna orten, där ny bebyggelse tillkommer som förtätning eller i direkt anslutning till befintlig bebyggelse, ökar människors valfrihet av transportsätt.

Fler invånare innebär samtidigt mer biltransporter och därmed också större miljöpåverkan. Ny teknik och arbete med attitydförändringar är därför två viktiga inslag i kommunens utvecklingsarbete. Då Åtvidabergs kommun är en mindre kommun torde samtidigt förmodad befolkningsökning inte kunna ge en påtaglig ökning av miljöpåverkan vad gäller transporter.

ÖP föreslår utveckling av bebyggelse kring kollektivtrafikstråk, t.ex. LIS-områden mellan Åtvidaberg-Björnsäter. Likaså föreslås förbättrade och genare kommunikationsstråk, t.ex. ny väglänk mellan Berg och Björnsättersvägen som ger förutsättningar för Berg vad gäller kollektivtrafik.

Kommunen avser verka för stärkt kollektivtrafik med att aktivt jobba tillsammans med Östgötatrafiken för att bl.a. utveckla/implementera den nya Närtrafiken i syfte att samordna med Särskild kollektivtrafik (skolskjuts och färdtjänst).

ÖP tar även upp vikten av att arbeta för att kulturhistoriska värden och turistattraktioner ska kunna nås med kollektiva transporter och andra miljövänliga alternativ.

Järnvägen är betydelsefull för kommunen och man kommer att verka för att bibehålla järnvägstrafiken och för förbättring av Tjustbanan. En utveckling föreslås i ÖP av Falerum (järnvägsort) med nya bostäder, nya verksamheter, utveckling av turismen, där man ser möjligheter med kommunens största besöksmål (Klädhuset, Falerum). I Falerum har järnvägsstationen upprustats mm. Även vid de båda stationerna i Åtvidaberg, Resecentrum och Basthagen, innebär förbättrad kollektivtrafik för föreslagna nya bostadsutbyggnader.

Översiktsplanen påtalar vikten med utbyggnad av gång- och cykelnät, att befintliga cykelvägar inom tätorterna bör kompletteras till ett sammanhängande nät, att cykelparkering ska finnas i anslutning till strategiska målpunkter mm. Det poängteras i ÖP att gång- och cykeltrafikens behov särskilt behöver prioriteras i kommande planarbeten.

I exempelvis Grebo avser kommunen verka för en säker gång- och cykelväg, t.ex. genom planskildhet eller liknande åtgärd, för de oskyddade trafikanterna samt med god kollektivtrafikanpassning vid väg 35.

I ÖP lyfts även frågan om utveckla cykel-turism, att t ex lämpliga cykelleder bör anvisas. Kommunens mål är att byta ut all fossilberoende uppvärmning till förmån för förnyelsebara uppvärmningsmetoder.

ÖP föreslår satsning på utbyggnad av fjärrvärmenät i Åtvidabergs tätort, såväl till befintliga som nya föreslagna områden. Planen anger även att förutsättningar för anläggande av närvärmeanläggningar i tätorter/mindre orter i detaljplanarbeten behöver studeras.

Vindkraftsplan har tagits fram som ger förutsättningar för etablering av vindkraft – en alternativ energikälla. Områden för vindkraft redovisas i ÖP. Kommunen avser marknadsföra möjligheter kring vindkraftsetablering.

Frisk luft

Frisk luft har nära samband med ”Begränsad klimatpåverkan”. Se bl.a. angående förtätning och utbyggnad i randzoner, prioritering av kollektivtrafik, satsning på vindkraft och fjärrvärme.

Bara naturlig försurning

Försurningsproblem är i stora delar beroende på internationella åtaganden. På kommunal nivå är det framförallt minskad biltrafik, minskning av förbränning av fossila bränslen som är relevant. Se bl.a. under ”Begränsad klimatpåverkan”.

Ingen övergödning

ÖP anger vikten av att ta fram en strategi för vatten- och avloppsnätets utbyggnadsbehov inom kommunen. ÖP förordar att handlingsplan för VA-utbyggnad i föreslagna områden att utarbetas. Vidare rekommenderas att en saneringsplan upprättas för dricks- och spillvatten där orsaker och åtgärder för in- och utläckage samt bräddning tas upp.

ÖP anger även behovet av utredningar för vissa utpekade områden vad gäller enskilda VA-lösningar, gemensamhetsanläggningar möjliga anslutningar till kommunalt VA mm.

Inventering av enskilda avlopp behöver genomföras och utredning om alternativ lösning behöver samtidigt göras. Kommunalt VA bör anordnas i största mån, nya eller förbättrade gemensamhetsanläggningar i andra hand. LIS-områden som föreslås nära redan bebyggda områden (t ex Antvarden/Sjöände samt Vin/Röbäck) ger förutsättningar för ny VA- lösning i berörda områden. En upprättad VA-plan, bör ligga till grund för fortsatt arbete som tematiskt tillägg till översiktsplanen.

ÖP förordar att en handlingsplan bör upprättas som omfattar åkerlandskapet, där t.ex. minskning av läckage av näringsämnen från jordbruksmark särskilt uppmärksammas.

Levande sjöar och vattendrag

Kommunen har känsliga yt- och grundvattenförekomster. ÖP förespråkar bl a att vid känsliga ytvattenförekomster liksom vid grundvattenförekomster måste dagvattenhantering särskilt uppmärksammas. I ÖP:n framförs även exempel på viktiga parametrar att ta hänsyn till samt åtgärder som kan bli aktuella vid utbyggnader mm nära känsliga ytvattentäkter/-förekomster samt på/vid känsliga grundvattenförekomster. ÖP förordar vidare att dagvattenpolicy bör utarbetas.

Grundvatten av god kvalitet

För grundvatten anges i planen att man bör upprätta och fastställa vattenskyddsområden för kommunala vattentäkter Yxningen (för vattentäkterna Öjsjön och Ören har detta gjorts). Vidare tas upp behovet av att undersöka alternativ framtida reservvattentäkt för Åtvidaberg, samt att vattenskyddsplan bör upprättas.

Giftfri miljö

En viktig fråga för fortsatt planering är hanteringen av förorenad mark, t.ex. eventuell sanering kring skjutbanor i nordvästra Åtvidaberg. Byggande av större bostadsområde, större väglänk enligt ÖP kan ge vissa ekonomiska förutsättningar för sanering. Strategi/rutiner bör upprättas för förorenade områden.

ÖP anger även: I anslutning till potentiellt förorenade platser bör provtagning göras i samband med efterföljande planarbete, t ex vid geoteknisk undersökning. Om föroreningar skulle påträffas vid geotekniska undersökningar eller vid anläggning av området ska detta snarast anmälas till Bygg- och miljönämnden som då tar ställning till lämpliga åtgärder för att sanera marken.

Saneringsarbete inom Centrala Industriområdet i Åtvidaberg har tidigare utförts.

Säker strålmiljö

I översiktsplanen redovisas rekommendationer vad gäller avstånd från kraftledning till bostad. Särskilt uppmärksammas ledning och magnetfält i föreslaget utbyggnadsområden i nordvästra respektive sydvästra Grebo i fortsatt arbete. Åtgärder kan vara nedgrävning (kostsam och tidskrävande process) eller att säkerhetsavstånd till ledning hålls.

I Tingetorp, Falerum, har föreslaget utbyggnadsområde föreslagits på ett ca 150 m avstånd från 400 kV ledning, med tanke på magnetfält. Vid Hallaholm är en 145 kV kraftledning nyligen borttagen och har ny sträckning runt tätorten.

I radonområden måste noggranna undersökningar genomföras innan bebyggelse kan tillåtas. Detta påtalas vid respektive tätort/bebyggelseområde i ÖP.

God bebyggd miljö

I ÖP uppmärksammas risker med farligt gods, riskverksamheter, buller kring vägar mm. Riktvärden och rekommendationer redovisas tydligt i ÖP. Störande och transportberoende verksamheter lokaliseras till ett fåtal platser och på så sätt kan buller och utsläpp minimeras i närheten av bostadsområden.

Kommunen är inte drabbad av översvämningar. Även ÅVAB anser att systemen fungerar bra under dimensionerande regn. Men utifrån VA-planens rekommendation bör ändå en handlingsplan för översvämningsfrågor utarbetas. Vid Ärlångens östra sida i Grebo anges i ÖP att översvämningsfrågan särskilt uppmärksammas vid utbyggnadsområden i ÖP.

ÖP anger även bl.a. att plan för friluftsliv, närrekreation och grönstruktur bör upprättas.

Levande skogar

I ÖP rekommenderas att särskilt klassade naturvärden beaktas och förvaltas. Stor hänsyn har totalt sett tagits till klassad natur i samband med förslagna utbyggnadsområden i översiktsplanen (se bl.a. Temakartor mm). De eklandskapinventeringar som gjorts för Grebo och Åtvidaberg (ingår i Naturvårdsprogram) ska vara vägledande vid detaljplanering, enligt ÖP. ÖP anger även att man avser arbeta med naturvårdsinriktade skogsbruksplaner för den kommunägda marken.

Vidare har i ÖP närrekreationsområden - främst aktuellt för Åtvidaberg och Grebo - uppmärksammas och i många delar tagits hänsyn till. ÖP anger att en plan för friluftsliv, närrekreation och grönstruktur bör upprättas.

Myllrande våtmarker

Hänsyn har tagits till våtmarker och sumpskogar. Föreslagna utbyggnadsområden tangerar våtmarker på ett fåtal platser, t ex för camping vid Ärlången i Grebo och för utveckling av Hannäs. Några sumpskogar tangeras, t.ex. vid utbyggnadsområde i Norra Botorp, Åtvidaberg och för LIS-område vid Fallsjön. ÖP uppmärksammar dessa och ger rekommendationer ur hänsynsynpunkt. För t.ex. campingen i Grebo sägs; ”De åtgärder som berör våtmarken/strandängen får endast ske restriktivt med hänsyn till våtmarkens bibehållande och värden, vilket bedöms vara möjligt.”

Ett rikt odlingslandskap

Kommunen avser att så långt som möjligt medverka till att skapa förutsättningar för ett hållbart jord- och skogsbruk samt ett rikt odlingslandskap.

Samtidigt är utbyggnadsriktningen mot Linköping-Norrköping. För Åtvidabergs tätort innebär det att det i stora delar är jordbruksmark som finns i denna riktning. Grebo, Björsäter och Falerum är tätorter belägna i jordbruksbygd. Med dessa förutsättningar är det ofrånkomligt att tätorter ska kunna växa utan att jordbruksmark ianspråkatas. Noterbart att det påpekas i ÖP att samtliga föreslagna utbyggnadsområden som redovisas i översiktsplanen ska ses som potentiella, alternativa, områden för utbyggnadsmöjligheter i större eller mindre omfattning nu och i framtiden. Sannolikt kommer därmed inte alla utbyggnadsområden att exploateras inom nära framtid.

Vidare finns ett flertal klassade naturvärden i Åtvidaberg, Grebo mm som ger andra begränsningar för utbyggnadsområden för bostäder. I valet av markanspråk görs bedömningen i ÖP att jordbruksmark bör ianspråkatas framför klassade naturvärden mm. Ianspråktagande av jordbruksmark är rimligt och tillgodoser ett väsentligt samhällsintresse. Det kan nämnas i sammanhanget att Åtvidaberg tillhör region 3 i en skala 1-5 vad gäller avkastningen marken ger per hektar.

Vad gäller hanteringen av jord- och skogsbrukets hantering anger kommunen att ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för hanteringen av jord- och skogsbruk i framtiden, kan vara en lämplig åtgärd. Tillägg kan endast ske efter att översiktsplanen är antagen.

Ett rikt växt- och djurliv

Ett rikt växt- och djurliv har nära samband med flera av föregående rubriker. Se bl.a. angående bevarande av klassad värdefull natur. Vidare föreslår ÖP upprättande av plan för grönstruktur.

Skyddande ozonskikt

Internationell fråga som ej är direkt kopplad till översiktsplanen.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Miljömålet är inte relevant för Åtvidabergs kommun.

Storslagen fjällmiljö

Miljömålet är inte relevant för Åtvidabergs kommun.

MILJÖKVALITETSNORMER

Buller

Åtvidabergs kommun är en liten kommun sett till antalet invånare och omfattas därför inte av skyldigheten, enligt Förordning om omgivningsbuller, att upprätta åtgärdsprogram för buller. I detaljplanearbeten behöver bullerpåverkan dock studeras och eventuella åtgärder föreslås för en god boendemiljö.

Tillämpning av bullerreglerna i 2 kap 6a§ plan- och bygglagen samt trafikbullerförordningen (2015:216) bör tillämpas.

Utifrån gällande anvisningar och i detaljplanearbetet kan kommunen jobba för en god miljö.

Luft

I Åtvidabergs kommun genomförs varje år beräkningar av föroreningsnivåer för partiklar (PM 10) och kvävedioxid för en utvald gata (Bruksgatan). Enligt beräkningarna som görs finns ingen risk att miljö kvalitetsnormen överskrids för något av dessa i Åtvidabergs kommun.

Kommunen har via samverkan mätt halten kvävedioxid på Bruksgatan och som bakgrunds nivå på Tilasplan 2011-2015. Mätningen gjordes med passiva provtagare under februari månad. Resultaten visar att Åtvidaberg ligger långt under MKN på 40 mikrogram per kubikmeter luft som årsmedelvärde.

I Åtvidabergs kommun finns inga platser där miljö kvalitetsnormen för luft överskrids. Översiktsplanen innebär inte att miljö kvalitetsnormer som gäller luftkvaliteten riskerar att överskridas.

Vatten

Inom kommunen har 44 av 52 ytvattenförekomster (sjöar och vattendrag) god eller hög ekologiska status. Tre sjöar har dålig ekologisk status. Inga vattendrag har dålig ekologisk status men två vattendrag har otillfredsställande status. Vissa åtgärder behöver göras vilka redovisas i MKB.

SÄKERSTÄLLANDE AV RIKSINTRESSEN

Allmänt

Planen redovisar hur de allmänna intressena tillgodoses. Främst i temakartorna. Men även i handlingarna i övrigt.

Planen generellt sett har gått ett stort steg längre än normalt i översiktsplaner. I nu upprättad översiktsplan har mycket nu utretts genom tydliga gränsdragningar och därmed ställningstagande gentemot bl.a. riksintressen i förhållande till föreslagna exploateringar mm. Där viktiga/klassade värden hamnar inom utbyggnadsområden, beskrivs i text vad som behöver tas hänsyn till i kommande detaljplanearbete mm.

Riksintressena i kommunens planerings- och utvecklingsarbete är tydligt redovisade och tydligt redovisade till sitt innehåll och hur de långsiktigt avses bevaras eller säkerställas.

Planerade utbyggnadsområden som påverkar riksintressen eller i övrigt, finns även redovisat främst i planeringsförutsättningarna. Genom den omfattande redovisningen av alla förekommande riksintressen, visar kommunen hur man förhåller sig till dessa mm.

Kommunen kommer fortlöpande att precisera ytterligare förhållandet mellan riksintressen och planerade utbyggnadsområden i samband med olika fördjupningar och kommande detaljplaner.

Totalförsvaret

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. I Åtvidabergs kommun finns vissa öppet redovisade riksintressen. Se plankartan. De områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

De sekretessbelagda riksintressena kan framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk med mera. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i ärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort.

Övriga riksintressen

Åtvidabergs kommun har höga natur- och kulturvärden som också avspeglar sig i ett stort antal riksintressen. Dessa värden har stor betydelse idag och i framtiden. Likaså att det är ett stort värde att dessa riksintressen finns. I den ärendehantering som kommunen ansvarar för, vägs riksintressena in i besluten. I övrigt arbetar inte kommunen med markförvaltning och verksamhetsstyrning med andra områden än där kommunen är markägare. Ansvar för ett säkerställande av riksintressena vilar även på berörda markägare och på statliga insatser inom skogs- och jordbrukssektorn. Staten har också en ärendehantering där riksintressen vägs in som ett beslutsunderlag.

Riksintresse naturvård: Stora delar (nordvästra delen) omfattas av riksintresse för naturvård ("Eklandskapet Linköping-Åtvidaberg"). Översiktsplanen har utformats på sådant sätt så att skyddad och klassad natur bevaras i största möjliga mån.

Falerumsområdet omfattas av riksintresse för naturvård ("Uknadalen"). Riktlinjerna är att beakta klassade naturvärden så att ingen betydande påverkan sker på riksintresse för naturvård. Upprättade eklandskapsinventeringar för Grebo och Åtvidaberg studeras vid utbyggnad och förtätningar inom tätorterna.

Sjön Yxningen omfattas av riksintresse för naturvården ("Yxningen-Borkhult"). Endast mindre kompletteringar föreslås i Yxnerum och lokalisering utanför strandskyddsområde eftersträvas i första hand. Översiktsplanen anger att dagvattenhantering mm intill sjöar såsom Yxningen särskilt måste uppmärksammas, liksom att exploatör ska visa att mark- och vattenförhållandena är sådana att vattenförekomsten inte påverkas oskäligt negativt.

Sammantaget görs bedömningen för riksintresset för naturvården att ingen betydande miljöpåverkan sker som helhet för riksintresset, då stor hänsyn totalt sett tagits till klassad natur inom intresset i samband med förslagna utbyggnadsområden i översiktsplanen.

Natura 2000: Vid planering av eventuell ny bebyggelse i anslutning till Natura 2000-område kan tillstånd komma att krävas enligt miljöbalken 7 kap. 28 a § om påverkan på miljön riskerar att ske på ett betydande sätt. Samråd ska ske med Länsstyrelsen.

Inga utbyggnadsområden föreslås inom Natura 2000-områden inom Åtvidabergs tätort. Vid förtätningar i tätorten behöver Natura 2000-områden ändå uppmärksammas så att inte betydande påverkan sker indirekt på riksintresset. Fortsatt samråd med Länsstyrelsen behöver ske.

Hästenäs kyrkskogs naturreservat vid Yxningen är Natura 2000-område - såväl enligt habitatdirektivet som fågeldirektivet. Försiktig förtätning och komplettering med bostäder kring befintlig bebyggelse och längs länsvägarna i anslutning till naturreservatet/Natura 2000-området bedöms kunna ske. Ingen ny bebyggelse avses lokaliseras inom naturreservatet/Natura 2000-område.

Med hänsyn till naturreservatet bör t ex byggnadshöjd och avstånd mellan byggrätt och större eller känsliga träd studeras i fortsatt detaljplanearbete så ej påverkan sker, t ex skuggning. Även avgränsning via staket längs tomtgränser e dyl kan eventuellt vara fördelaktigt för att minska påverkan på naturreservatet. Man bör även studera eventuella barriäreffekter för växter och djur mellan naturreservatets delar i det fortsatta planarbetet.

För att skydda Storån i bl.a. Falerum av Natura 2000 behöver åtgärder föreslås i efterföljande detaljplanarbeten. Åtgärder kan t ex vara särskilda områden för dagvattenhantering, avskärande dagvattenstråk mellan bebyggelsen och ån etc. Vidare kan bestämmelser i detaljplanen införas om dagvattenhantering. Likaså kan villkoras i detaljplanen att genomförandeavtal som reglerar dagvattenhanteringen upprättas innan bygglov ges för byggnation av bostäder mm i berört område. Dagvattenhanteringen studeras särskilt vid planering i anslutning till ån. Mot bakgrund av ovan är bedömningen att negativ påverkan av vattendraget kan undvikas genom att försiktighetsåtgärder vidtas.

Inom kommunen i övrigt finns ytterligare Natura 2000-områden. Ingen exploatering föreslås i ÖP kring dessa områden. Ingen påverkan torde därmed ske för dem.

Riksintresse friluftsliv: I Åtvidabergs kommun finns endast ett område av riksintresse för friluftsliv och det är Ärlången som utgör en del av riksintresset för Kinda kanal. I Ärlångens sydligaste del finns befintlig båthamn och badplats. Camping föreslås i direkt anslutning till dessa. Med en förbättrad hamn och en eventuell gästhamn i koppling till Ärlången, som har nationella förbindelser, kan Grebo utvecklas som besöksort både från land och vatten.

Allmänhetens tillgänglighet till strandlinjen bedöms vara god i dagsläget och kan bibehållas genom planen, särskilt genom tillägg av en gästhamn och en promenadstig. Vid

en planläggning bör säkerställas att passage finns närmast vattnet för allmänheten, att campingen inte får inhägnas samt att allmänheten ska kunna ta sig genom campingen till vattnet. De åtgärder som berör våtmarken/strandängen får endast ske restriktivt med hänsyn till våtmarkens bibehållande och värden, vilket bedöms vara möjligt. Strandens växt- och djurliv i övrigt bör inte påverkas då planen främst innebär mindre ingrepp eller berör redan ianspråktagen mark. Sammantaget görs bedömningen att ingen betydande miljöpåverkan kommer att ske som helhet för riksintresset för friluftslivet genom ovan åtgärder.

Det bör noteras att det förekommer ett riksintresseområde för friluftslivet – Riseboområdet – vid sjön Antvarden beläget direkt utanför kommungränsen i Kalmar län. Detta uppmärksammas vid eventuell planering i närområdet.

Riksintresse kulturmiljövärd: Inom kommunen finns 4 riksintressanta kulturmiljöer, *Åtvidaberg – Adelsnäs, Uknadalen, Långserums by* samt *Mormorsgruvan*.

När det gäller riksintresset för kulturmiljövärden bedömer kommunen det möjligt till viss utbyggnad av ny bostadsbebyggelse och nya verksamheter inom intresset. Kommunen är beroende av den inflyttning som kan ske med hjälp av att erbjuda attraktivt boende. Kommunen anser att de föreslagna områdena bör prövas via detaljplan för att ge visshet om att respektive projekt blir bra utifrån de samlade värdena i området. Komplettering med ny bebyggelse inom riksintresset ska ske till grund för platsens specifika förutsättningar. Det gäller exempelvis anpassning till den befintliga och historiska bebyggelsestrukturen, byggnadens placering inom tomtområdet, förhållandet till äldre vägnät, taklutning, fasadmateriell och anpassning till topografi och grönstrukturer. Nya hus som är anpassade till kulturmiljön, byggda enligt lokal byggnadstradition, men med en modern identitet kan komplettera kulturmiljön och kan komma till stånd utan att riksintresset påtagligt skadas. Exempelvis kan större bebyggelseanläggningar, okänsligt placerad bebyggelse eller avvikande byggnadshöjder skada riksintresset. Detta behöver uppmärksammas i fortsatt arbete.

Generellt är det viktigt att komplettering av bebyggelse eller annat sker med stor varsamhet och att ny bebyggelse anpassas till kulturmiljöns karaktärsdrag. Det gäller såväl placering som exteriört och utformning (t ex fasadmateriell, färgval, volym, taklutning mm). Komplettering av bostadshus i direkt anslutning till känsliga kulturmiljöer studeras sär-skilt i samverkan med antikvarisk expertis. Skyddsbestämmelser i detaljplan kan bli aktuellt.

Riksintressen i övrigt: När det gäller riksintressen för kommunikationer och försvarets angelägenheter avser kommunen värna om dessa riksintressen.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

En aktuell mellankommunal fråga är vindkraftsetablering nära kommungränserna. I denna fråga kommer Åtvidabergs kommun samråda med berörda kommuner både när det gäller ärenden inom den egna kommunen som ärenden på andra sidan gränsen till en grannkommun. I och med att kommunen har en avgörande roll vid vindkraftsprövningen kommer dessa ärenden upp på varje kommuns agenda varvid samråd ska ske med grannkommuner.

Övriga mellankommunala intressen som finns är till exempel kollektivtrafik, gränsöverskridande riksintressen med mera. En samordning av bevarandeinsatser utmed Yxningen är av stor mellankommunal betydelse. Inte minst samordningen med Valdemarsviks kommun kring Yxningen som vattentäkt mm.

Vattenskydd/Vattenskyddsområde för vattentäkten i Stångån vid Råberga vattenverk i Linköping är även en mellankommunal fråga.

RISKFRÅGOR – HÄLSA OCH SÄKERHET

Kommunen och dess räddningstjänst, ingående i Räddningstjänsten Östra Götaland (RTÖG), ansvarar för enligt *Lag om skydd mot olyckor (2003:778)*. Gällande handlingsprogram med tillhörande riskanalys är från 2016 och gäller för hela förbundet, RTÖG. Handlingsprogrammet antas i kommunernas fullmäktige och Räddningstjänsten Östra Götalands direktion. Handlingsprogrammet har tre målområden: Offentliga miljöer, Boendemiljöer och Skolmiljöer. Genom ett aktivt och gemensamt arbete mellan kommunerna och förbundet, är målet att öka säkerheten och därmed tryggheten i området. Barn, unga och äldre står i särskilt fokus för satsningarna och arbetet ska tillgodose såväl flickors och pojkars som kvinnors och mäns behov av skydd, säkerhet och trygghet.

Risikanalysen- och handlingsprogrammet utgör således ett viktigt underlag för den fortsatta planeringen i Åtvidaberg och ska ingå som en viktig del i den fysiska planeringen av kommunen.

Beträffande frågor som berör andra sektorer i samhället ansvarar varje sektorsmyndighet för sina respektive frågor. Trafikverket har ansvar för risker för vägtrafiken. Farliga ämnen som riskerar spridas från vägtransporter ska förhindras förörena mark och viktiga vattenresurser. Väg 35 passerar viktiga vattentäkter vilket är områden för riskbedömning.

Vid en förtätning av tätorter och omdirigering av trafik är det främst buller, luftföroreningar och förorenad mark/vatten, samt klimatanpassningsåtgärder som bör beaktas i bedömningen av påverkan på människors hälsa. Särskild hänsyn ska tas till känsliga grupper såsom barn och äldre. I kommande planeringsarbete bör detta uppmärksammas. Likaså bör närhet till grönområden för närrekreation och lek, trygga och säkra mötesplatser, risker för skador, trafiksäkerhet etc. beaktas.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att man förutom MKB även gör en hälsokonsekvensbedömning (HKB) i syfte att ge beslutsfattare samlad kunskap om hälsoeffekterna av ett politiskt beslut. Detta innebär en genomgång av folkhälsopolitiska målen, t.ex. att man försäkras sig om att vi skapar förutsättningar för trygghet i närmiljön.

Övergripande mål för folkhälsa är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor.

Även om tätorterna i Åtvidaberg inte är så stora finns behov av att se över närheten till grönområden, delvis för att tätorterna är belägna i jordbruksbygd och omgivande mark inte alltid kan anses vara lättillgängliga. Det är därför viktigt att en översyn av behovet av kvalitativa grönområden sker i kommande planeringsarbete. Närhet till grönområden är viktiga för boendes livsmiljö och bidrar till en bättre hälsa. Det är viktigt att även förskolor, skolor, äldreboenden, vårdinrättningar, arbetsplatser etc. har tillgång till gröna kvalitetsområden.

Naturupplevelser främjar god hälsa genom att den fysiska strukturen ökar, blodtrycket kan bli lägre, stressen minskar etc. Det finns studier som visar att människor generellt lever längre om det finns möjlighet att ta promenader nära sin bostad i bra miljöer. I den regionala miljöhälsorapporten från 2009 framgår att andelen som besöker park/grönområden/natur dagligen under året uppgår till 18 procent i Östergötland.

Olyckor och konsekvenser utifrån naturrisker som översvämning, ras, skred och erosion vid exempelvis ökade nederbörds mängder, klimatförändringar och dess påverkan på till exempel vatten och avlopp, får anses svårbedömt. Översiktligt kan konstateras att ovanstående frågor ska ingå som en del av kunskapsinhämtandet vid byggprojekt eller andra fysiska förändringar med risk att påverka område med allmänt intresse såväl som enskilda. En kontinuerlig kontakt med specialkompetens inom nämnda risker bör ske, t.ex. SMHI, geoteknisk expertis etc.

Kommande klimatförändringar riskerar leda till försämrad hälsa. Naturrisker kan påverka vatten- och avloppsledningar genom överbelastning vid ökad nederbörd som skador på ledningar vid ras och skred och försämrad vattenkvalitet. Vid planering av nya bostadsområden bör vatten- och avloppsfrågan utredas noga. Gemensamma anläggningar torde vara att föredra framför enskilda anläggningar. För att i framtiden kunna behålla en bra och säker vattenförsörjning blir skydd av grundvatten och vattentäcker allt viktigare. Krav på effektivare rening av dricksvatten kan komma att behövas. Försämrad hälsa kan även förekomma vid värmeböljor som beräknas bli fler och pågå under längre perioder till följd av klimatförändringarna. De mest sårbara grupperna vid värmebölja är äldre och små barn. Vid planering av nya bostadsområden samt vid upprustning av befintliga äldreboenden och lokaler för barnomsorg är det viktigt att ha detta i beaktande.

I områden med hög radonhalt eller risk för elektromagnetisk strålning från kraftledning förutsätts att gällande riktvärden för halter och rekommenderade skyddsavstånd beaktas.

Viss mark i kommunen är förorenad. Ämnen som förorenar marken kan gå vidare ner till grundvattnet. Vidare är det mycket olämpligt att till exempel uppföra bostadshus på förorenad mark. Kunskapen om förorenad mark i kommunen är i dag väl dokumenterad och har framtagits genom Länsstyrelsens s.k. MIFO-projekt.

Vid varje nybyggnation ska risken för förorenad mark kontrolleras mot det material om kännedom som finns inom kommunen. Föreligger risk för förorenad mark måste miljöteknisk undersökning genomföras. Visar sig marken vara förorenad måste marken saneras och massorna särskilt omhändertatas. Miljöansvarig ska kontaktas. Föroreningar bör utsorteras och transporteras till anläggningar som har tillstånd att ta emot förorenade massor. Anmälan om efterbehandling ska lämnas till tillsynsmyndigheten, kommunens miljöavdelning. Under schaktningsarbetet måste kontroller och mätningar göras.

Riktlinjer och förslag till åtgärder bör utformas för förorenade områden inom tätortsområdet. För bedömning av föroreningarnas hälso- och miljörisk bör naturvårdsverkets nationella riktvärden för mark användas. Kommunen avser ange riktlinjer för hur förhållningssättet mellan markföroreningar och olika markanvändning ska råda inom kommunen.

Det är angeläget att farligt godstransporter kontinuerligt följs upp. Förändringar av dagens godstransportsystem kan ske och bebyggelseplanering utmed järnväg och riksväg bör särskilt beaktas kring farligt gods.

GENOMFÖRANDE

Översiktsplanen visar den kommunala viljan och ska vara en övergripande vägledning i genomförandet under ett långt tidsperspektiv på flera decennier.

Föreslagna större utbyggnadsområden mm är en inriktning som innehåller avvägningar mellan olika typer av frågor. Dessa frågor behöver i det fortsatta planeringsarbetet studeras mer ingående och det kan ske via en prövning i form av detaljplan.

För att genomföra översiktsplanen behöver den därför följas upp med en juridisk handling som exempelvis detaljplan eller områdesbestämmelser för att säkerställa ett syfte i översiktsplanen.

Inom översiktsplanens område bör uppförande av ny bebyggelse eller förtätning föregås av en detaljplan, eftersom bebyggelsen till största delen kan anses ligga i anslutning till sammanhållen bebyggelse där detaljplanekravet finns.

Detaljplanprövningen kommer att ge, allmänheten och andra, möjligheten att påverka det slutliga resultatet av översiktsplanens intensjoner.

Bygglov för enstaka och mindre omfattande byggande bör kunna ges med stöd av översiktsplanens utvecklingsskisser, riktlinjer och rekommendationer.

För områden där det inte finns gällande detaljplan eller redovisade utvecklingsskisser finns bara översiktsplanen att rätta sig efter vid bygglovsansökan eller andra ställningstaganden av vikt för kommunens utveckling.

Över tiden kommer med all säkerhet nya förutsättningar tillkomma som inte var kända vid planens upprättande. Efter hand så kommer då översiktsplanen behöva förnyas.

BEHOV AV FÖRDJUPNINGAR

Främst gäller behov av fördjupningar via detaljplan. Inom respektive ort finns angivet under rubriken **Rekommendationer** olika moment för det fortsatta arbetet. Inriktningen i översiktsplanarbetet är att ge så bra underlag att exempelvis fördjupade översiktsplaner inte ska behövas.

Främst följande fördjupade studier, program och detaljplaner **bör** upprättas:

- Riktlinjer för bostadsförsörjning utarbetas.
- Detaljplaner upprättas för respektive tätorter, mindre orter samt LIS-områden.
- Plan för friluftsliv, närrecreation och grönstruktur upprättas.
- Handlings- och skötselplaner upprättas för turismintensiva områden.
- Handlingsplan för skogs- och jordbruk som tematiskt tillägg.
- Naturvårdsprogrammet ajourhålls fortlöpande.
- Utredning görs i samråd med Trafikverket kring Rv 35 förbi Grebo. Eventuella bullerskyddsåtgärder studeras.
- Studie av ny väglänk söder om Grebo från Stureforsvägen via Melskog till länsväg 700 görs i samråd med Trafikverket.
- Studie av ny väglänk i nordöstra Åtvidaberg (mellan Berg och Björsättersvägen) görs i samråd med Trafikverket.
- Studie av ny väglänk i nordvästra Åtvidaberg (mellan Slevringevägen och Rv 35) görs i samråd med Trafikverket.
- Studie kring Tjustbanans framtid görs i samråd med Trafikverket.
- Cykelplan upprättas.
- Studera förutsättningar för gång- och cykeltrafik mot Åtvidabergs tätort vid eventuell utveckling av LIS-område Vin.
- Tematiskt tillägg för VA.
- Utredning görs för Kvarnvik (pågående) och Korshults by om eventuell utbyggnad av kommunalt VA. Bl.a. inventering av enskilda avlopp görs.
- Utredning görs kring ev. gemensamhetsanläggningar för VA som beskrivs i VA-plan.
- Handlingsplan för VA-utbyggnad i föreslagna områden utarbetas.
- En saneringsplan upprättas för dricks- och spillvatten där orsaker och åtgärder för in- och utläckage samt bräddning tas upp.
- Dagvattenpolicy utarbetas.
- Hydrologiska undersökningar görs för att utröna känsligheten för exploatering för yt- och grundvattenförekomst.

- Vattenskyddsplan för hantering mm av vattenförekomster (vattendirektiv, vattenförsörjning) upprättas.
- Upprättande/Fastställande av vattenskyddsområde för Yxningen.
- Utredning görs för att lösa framtida reservvattentäkt med annan vattentäkt än Ören.
- Handlingsplan upprättas som omfattar åkerlandskapet, med bl.a. frågor om minskning av läckage av näringsämnen från jordbruksmark.
- Handlingsplan för översvämningsfrågor utarbetas.
- Stabilitetskartering utförs.
- Energi- och klimatstrategi ajourhålls.
- Genomföra energikartläggning (pågår) och upprätta åtgärdsprogram för energieffektivisering i kommunens samtliga verksamheter.
- Hållbarhetsprogrammet ajourhålls.
- Särskild studie upprättas för flytt av skjutbana (Nygård) till annan lokalisering.
- Upprätta rutiner angående hantering av förorenad mark vid exploatering.
- Utredning/Strategi kring kollektivtrafikens utveckling.
- Fördjupade studier för trafik, gång- och cykeltrafiken i samband med föreslagna utbyggnadsområden i form av tematiskt tillägg.
- Strategi/Utredning utförs angående utbyggnad av fjärrvärme.
- Peka ut fler LIS-områden i en fördjupning eller tillägg till översiktsplanen.

BESLUT

Översiktsplanens olika dokument och **vägledande riktlinjer och rekommendationer** är kommunens **strategiska underlag för planering** för framtida mark- och vattenanvändning inom kommunen. Vissa områden behöver mer ingående studeras. Detta bör göras genom tematiskt tillägg, program, områdesbestämmelser eller detaljplaner. Planberedskap ska finnas för att möta framtida utveckling i kommunen.